

YÖNETMELİK

Millî Savunma Bakanlığından:

ASKERALMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, yükümlülerin yoklama, sınıflandırma, celp, sevk, erteleme, muafiyet, muvazafalık, cezalı yükümlülere yapılacak işlemler ile Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına çeşitli statülerde katılan personelin askerlik yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılması ve bunlardan askerlik hizmetini tamamlamamış bulunanların işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan, askerlik çağı içerisindeki her erkeğin askerlik işlemleri ile bu işlemlerle ilgili kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 61 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Arşiv araştırması: Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığının, kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinde ilişkisi ile adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının mevcut kayıtlardan saptanmasını,
- b) Askerlik çağı: Nüfus kayıtlarına göre her erkeğin yirmi yaşına girdiği yılın Ocak ayının birinci gününden başlayan ve kırk bir yaşına girdiği yılın Ocak ayının birinci gününde biten süreyi,
- c) Askerlik hizmeti: Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 72 nci maddesine göre her Türkün hak ve ödevi olan vatan hizmetinin Kanun esaslarına göre yerine getirilmesini,
- ç) Askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılma: Kanun hükümlerine göre fiili askerlik hizmeti ile herhangi bir ilişkisi kalmamış olmayı,
- d) Askerlik şubesi: Yükümlülerin nüfusa kayıtlı buldukları yer askerlik şubesini,
- e) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığını,
- f) Bakaya: Sevke tabi olduğu halde sevkini yaptırmayanlar ile sevk edildiği birliğe katılmayanları,
- g) Bedelli askerlik: Kanunda belirtilen yararlanma şartlarını taşımak kaydıyla bedelli askerliğe seçilenlerin belirlenen bedeli ödemesi ve temel askerlik eğitimi yapması şartı ile yerine getirilen askerlik hizmetini,
- ğ) Birinci derece kan ve kayın hısımlar: Yükümlünün annesi, babası, çocukları (evlat edinilmiş çocuklar dâhil), eşinin annesi ve eşinin babasını,
- h) Brans: Sınıfları meydana getiren temel hizmetlerden her birini,
- ı) Celp ve sevk: Yükümlülerin silahaltına alınmak üzere çağırılması ve birliklerine gönderilmesini,
- i) Celp ve sevk dönemi: Bakanlıkça belirlenen birbirini takip eden iki celp ve sevk, başlangıç tarihleri arasındaki süreyi,
- j) Çapraz kur: İki ülke parası arasında üçüncü bir ülke parasıyla tayin edilen kambiyo rayıcı, üç ülkenin paralarının birbirine oranlarını,
- k) Çok vatandaşlık: Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olmasını,
- l) Doktora: Lisansa dayalı en az altı yarıyıllık veya yüksek lisansa veya eczacılık veya fen fakültesi mezunlarınca Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlığa dayalı en az dört yarıyıllık programı kapsayan ve orijinal bir araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimi,
- m) Dövizle askerlik: Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızdan Kanunda belirtilen usul ve esasları yerine getirenlerin askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarını,
- n) Dövizle askerlik hizmeti başvurusu: Dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak isteyen yükümlülerin Kanunda yazılı esas ve usullere uygun olarak yararlanma şartlarını haiz olduklarının bağlı oldukları Türk Konsolosluklarınınca tespit edilmesini müteakip öngörülen döviz peşin ödemeleri ve haklarında Türk Konsolosluklarınınca başvuru formunun tanzim edilmesi ile oluşan işlemi,
- o) Döviz ödeme: Yükümlülerin Türk Konsolosluklarına yaptıkları ödemeleri veya Türk Konsolosluklarınınca uygun görülen hallerde yurt dışında bulunan muhabir bankalar ya da yurt içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

şubelerine yaptıkları ödemelerin, doğru bilgi, cins, miktar veya süreler içerisinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasındaki "Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı Dövizle Askerlik Özel Döviz Hesabı"na geçmiş olmasını,

ö) Enstitü: Üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisansüstü eğitim/ öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumunu,

p) Er: İhtiyaçları Devlet tarafından üstlenilen rütbesiz asker kişileri,

r) Erbaş: İhtiyaçları Devlet tarafından üstlenilen onbaşı ve çavuş rütbelerini haiz asker kişileri,

s) Erteleme: Kanunda yazılı nedenlerle askerlik hizmetine alımın geçici süreyle geri bırakılmasını,

ş) Erteleme dönemi: Ertelemenin başladığı tarih ile bittiği tarih arasındaki süreyi,

t) Erteleme işlem makamları: Yükümlülerin askerlik hizmetini ertelemeye, sürelerini uzatmaya veya iptal etmeye yetkili makamları,

u) Erteleme teklif makamları: Yükümlülerin askerlik hizmetini erteleme, uzatma veya iptal teklifini yapmaya yetkili makamları,

ü) Fakülte: Yüksek düzeyde eğitim/öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumunu,

v) Federasyon: Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı spor federasyonları ile bağımsız spor federasyonlarını ve Türkiye Futbol Federasyonunu,

y) Firar: Kıtasından veya görevi icabı bulunmak zorunda olduğu yerden izinsiz olarak altı günden fazla uzaklaşmayı,

z) Geç iltihak bakayası: Sevkini yaptırdığı halde kendisine tanınan yol süresi dışında birliğine katılanları,

aa) Geçici terhis: Kanuni bir mazerete dayalı olarak askerlik hizmet süresinin geçici olarak durdurulmasını,

bb) Geçici transfer: Sporunun, belirli bir süre için tescilli bulunduğu kulüpten başka bir kulüpte müsabakalara katılmasını,

cc) Gemi adamı: Geminin kaptanını, zabıtlarını, yardımcı zabıtlarını, stajyerlerini, tayfalarını ve yardımcı hizmet personelini,

çç) Hava değişimi/izin tecavüzü: Kıtasından veya görevini yapmakta olduğu yerden izin, istirahat veya hava değişimi alarak ayrılanlardan, dönmeye mecbur buldukları günden itibaren altı gün içerisinde özürsüz olarak gelmemeyi,

dd) Hizmet süresi: Kanunda belirtilen muvazzaf askerlik sürelerini,

ee) İlaş bedeli: Kazandan beslemeye alınamayanlara, 22/6/1978 tarihli ve 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayin Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında ödenen aylık yemek parasının bir günlük karşılığını,

ff) İhtisas (Tıpta ve dış hekimliğinde uzmanlık): Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve tıp doktorlarına ve dış hekimlerine belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan doktora düzeyindeki bir yükseköğretimi,

gg) İhtiyaç: Genelkurmay Başkanlığınca müteakip yıl için belirlenecek yükümlü ihtiyacını,

ğğ) İkinci derece kan ve kayın hısımlar: Yükümlünün; kardeşleri, eşinin kardeşleri, dedesi (annesinin ve babasının babaları), babaannesi, anneannesi, eşinin dedesi (eşinin annesinin ve babasının babaları), eşinin babaannesi, eşinin anneannesi ve torunlarını,

hh) İşçi: Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak bir işveren ile yapılan hizmet akdine göre yurt içinde geçirilen süreler hariç olmak üzere ücret veya maaşları yurt içinden transfer edilmeyen en az toplam üç yıllık (1095 gün) süreyle fiilen çalışanları,

ıı) İşveren: Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak yurt içinde geçirilen süreler hariç olmak üzere bir işyerini en az toplam üç yıl (1095 gün) süreyle işveren olarak bizzat kendi veya ortakları ile birlikte fiilen çalıştıranları,

ii) Kamu kurum ve kuruluşu: Devlete ait kuruluş, müessese ve tesisleri,

jj) Kamu personeli: Devlete ait kuruluş, müessese ve tesislerde çalışan kişileri,

kk) Kanun: 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askerlik Kanununu,

ll) Kaynak: Sınıflandırmaya tâbi tutulacaklar ve ertelilerden silahlı altına alınabilecekler ile bakaya olarak sevk edilmesi tahmin edilen yükümlü sayısının toplamını,

mm) Kesin dönüş: Buldukları yabancı ülkelere yurda naklihaneye etmeyi (dönmeyi), yabancı ülkede oturma veya çalışma izinleri devam etse dahi meslek ve sanatlarını yurt içinde icra etmeyi veya her takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla yurt içinde bulunmayı,

nn) Kontenjan: Yükümlülerin Genelkurmay Başkanlığınca bildirilen kuvvetlere tahsis oranını,

oo) Konvertibl: Dövizle ilişkin işlemlerde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca alım satım konusu yapılan, uluslararası para piyasalarında diğer paralara serbestçe çevrilebilen yabancı ülke parasını,

öö) Lig: Federasyonlara bağlı spor kulüplerinin oluşturduğu, bunların birbirleri ile belli yöntem ve kurallara göre karşılıklı ve deplasmanlı olarak karşılaşmalarını sağlayan, en az sekiz takımdan oluşan düzenlemeyi,

pp) Lisans: Orta öğretime dayalı, en az sekiz yarıyılık bir programı kapsayan bir yükseköğretimi,
rr) Lisansüstü: Yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini,
ss) Mecburi hizmet (Devlet hizmeti yükümlülüğü): Özel kanunlar gereğince kamu kurum ve kuruluşlarında yapılması zorunlu olan Devlet hizmeti yükümlülüğünü,

şş) Meslek veya sanat mensubu: Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak yurt içinde geçirilen süreler hariç olmak üzere en az toplam üç yıl (1095 gün) süreyle meslek ya da sanatını icra edenleri,

tt) Meslek veya sanatını yurt içinde icra etmek: Yurt dışında oturma veya çalışma izni veya çok vatandaşlık hakkına sahip olanlardan dövizle askerlik hizmeti başvuru tarihi itibarıyla başvuruya esas hesaplanan çalışma veya bulunma süresi esnasında meslek veya sanatını yurt içinde icra etmeyi, yurt dışında çalıştığı işyerinin yurt içindeki temsilciliğinde ya da bağlı biriminde çalışmayı veya yurt içinde kurulu herhangi bir işyerinde işçi ya da işveren sıfatıyla çalışmayı,

uu) Meslek yüksekokulu: Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren yükseköğretim kurumunu,

üü) Muafiyet: Kanunda yazılı nedenlerle askerlik hizmetinin yerine getirilmemesini,

vv) Muhabir banka: Dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak üzere başvuran yükümlülerin yabancı ülke parası üzerinden yaptıkları ödemelerin, dövizle askerlik özel döviz hesabına gönderilmesini ve aktarılmasını sağlamak için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenmiş yabancı ülkelerdeki bankaları veya kuruluşları,

yy) Muvazzaf: Askerlik hizmetini yerine getirmek üzere silahaltına alınanları,

zz) Muvazzaflık dönemi: Yükümlünün sevk belgesinde yazılı sevk tarihi ile başlayıp terhis tarihine kadar geçen süreyi,

aaa) Noksan hizmetli: Tabi olduğu muvazzaflık süresinden eksik hizmet yaptığı tespit edilenleri,

bbb) Oturma veya çalışma izni: Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde kendilerine işçi, işveren veya bir meslek ya da sanat mensubu statüleri sağlayan ve statülere uygun olarak yabancı ülkelerde serbestçe ikamet ile bir işyerinde çalışma, bir işyerini çalıştırma veya meslek ya da sanatlarını icra edebilmelerine olanak sağlayan izni,

ccc) Resmî görevli: Ücret, maaş ve yollukları yabancı ülke kurum ya da kuruluşlarınca ödense bile Türkiye Cumhuriyetinin resmî kurum ya da kuruluşlarının kadrolu personeli olma sıfatı devam edenlerin veya yabancı ülkelerde bulunmalarına rağmen maaş, ücret veya yollukları Türkiye Cumhuriyetinin bütçesinden ödenenler ile hissesinin yarısından fazlası Devlete ait kuruluşlarda çalışanları,

ççç) Sağlık kararı: Yükümlülerin askerliğe elverişli olup olmadıkları hakkında tek hekim veya sağlık kurullarınca verilen kararı,

ddd) Sağlık kurulu: Sağlık Bakanlığınca belirlenen sağlık raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları bünyesinde oluşturulan heyeti,

eee) Saklı: Yirmi yaşına girmiş oldukları halde isimlerini nüfus kayıtlarına geçirmemiş bulunanları,

fff) Sanatta yeterlik: Lisansa dayalı en az altı yarıyıl veya yüksek lisansa dayalı en az dört yarıyılık programı kapsayan ve orijinal bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan doktora düzeyinde lisansüstü bir yükseköğretimi,

ggg) Savaş hâli: Savaş ilanına karar verilmesinden, bu hâlin kaldırıldığı ilan edilmesine kadar devam eden süre içinde, hak ve hürriyetlerin kanunlarla kısmen veya tamamen sınırlandırıldığı durumu,

ğğğ) Seçim: Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu yedek subay ve yedek astsubay adaylarının, bu Yönetmelik esaslarına göre ayrılmasını,

hhh) Seferberlik: Devletin tüm güç ve kaynaklarının, başta askerî güç olmak üzere savaşın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlanması, toplanması, tertiplenmesi ve kullanılmasına ilişkin bütün faaliyetlerin uygulandığı; hak ve hürriyetlerin kanunlarla kısmen veya tamamen sınırlandırıldığı hâli,

ııı) Sınıf: Hizmetlerin ifası için oluşturulmuş temel gruplardan her birini,

iiı) Sınıflandırma: Yükümlülerin; sağlık durumları, öğrenimleri, meslekleri, fiziki yetenekleri ve Bakanlıkça tespit edilecek diğer niteliklerinin bilgi sistemi ortamında değerlendirilmesini,

jjıı) Sınıflandırma dönemi: Bakanlıkça belirlenen, yükümlülerin sınıflandırma işlemleri ile celp ve sevk icra edileceği dönemleri,

kkk) Sınıflandırma kurulu: Askere sevk edilecek yükümlülerin statü belirleme ve sınıflandırma işlemlerini yürütmekten sorumlu olan heyeti,

llı) Sınır dışı edilme: Erteleme başvuru tarihi ile erteleme sona ereceği tarih arasında kalan sürede başvuruda buldukları ülkelerdeki serbestçe ikamet etme ve çalışma hakları iptal edilenleri,

mmm) Sonradan Türk vatandaşı olan yükümlü: 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda tanımı yapılan Türk vatandaşlığını; soy bağı esasına göre kazananlar hariç olmak üzere yetkili makam kararı veya evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması ile sonradan kazanmayı,

nnn) Sözleşmeli astsubay: 13/6/2001 tarihli ve 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunda öngörülen esaslara göre kendileri ile sözleşme yapılarak astsubay nasbedilen astsubay çavuş, astsubay kıdemli çavuş, astsubay üstçavuş ve astsubay kıdemli üstçavuş rütbelerini haiz astsubayları,

ooo) Sözleşmeli erbaş ve er: 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanununda öngörülen esaslara göre kendileriyle sözleşme yapılan sözleşmeli er ve sözleşmeli onbaşı veya çavuş rütbelerini haiz kişileri,

ööö) Sözleşmeli subay adayı veya sözleşmeli astsubay adayı: Sözleşmeli subay veya sözleşmeli astsubay yetiştirilmek amacıyla ön sözleşme yapılarak askerî eğitime alınanları,

ppp) Sözleşmeli subay: 4678 sayılı Kanunda öngörülen esaslara göre, kendileri ile sözleşme yapılarak subay nasbedilen teğmen, üsteğmen ve yüzbaşı rütbelerini haiz subayları,

rrr) Sporcu: Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı federasyonlar ve bağımsız federasyonlar ile Türkiye Futbol Federasyonunda; kulüpler adına veya ferdi olarak tescil yaptırmak suretiyle aktif spor hayatını sürdürenleri,

sss) Sporcu kadrosu: Uluslararası kurallara göre müsabakalarda fiilen yer alan asıl ve yedek sporculardan oluşan ekibi,

şşş) Staj: Herhangi bir meslek edinmek veya bir mesleğin icrası için, bir dal veya konuda mesleki bilgi ve beceri artırılması amacıyla yapılan, teorik ve uygulamalı eğitim ve öğretim faaliyetini,

ttt) Takvim yılı: Her yılın 1 Ocak-31 Aralık tarihleri arasındaki süreyi,

uuu) Takvim yılının yarısından fazlasını yurt içinde geçirmek: Erteleme başvuru tarihi ile ertelemenin sona ereceği tarih arasında kalan herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde bulunmayı,

üüü) Taşıma bedeli: Gidilecek yerin il/ilçe merkezine kadar olan mesafeye göre, 102 nci maddeye uygun olarak tespit edilen tutarı,

vvv) Temel askerlik eğitimi: Silahaltına alınan yükümlülere sınıf farkı gözetmeksizin bedenen ve ruhen askerlik hizmetine hazırlayıcı temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak amacıyla verilen ve süresi Bakanlıkça belirlenen eğitimi,

yyy) Terhis: Muvazafalık hizmet süresini tamamlayan veya tamamlamış kabul edilen yükümlülerin, yedeklik döneminde silahaltına alınıp hizmetine ihtiyaç kalmayanlar ile özel kanunlarla Türk Silahlı Kuvvetlerine katılan ve resmi bir kıyafet taşıyan şahısların çeşitli nedenlerle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmasını,

zzz) Tescil/Lisans: Sporunun, federasyon faaliyetlerine katılabilmesi için bir kulüp adına veya ferdi olarak federasyona ya da ilgili gençlik ve spor il müdürlüğüne yaptıracağı kayıt ve lisans işlemlerini,

aaaa) Transfer: Sporunun kulüp değiştirmesini,

bbbb) Umuma mahsus pasaport: Türk vatandaşlarının yurda giriş ve çıkışlarında yetkili makamlara ibraz etmek zorunda oldukları diplomatik pasaport, hizmet damgalı pasaport ve hususi damgalı pasaport dışında kalan ve dövizle askerlik ile yurt dışı erteleme işleminde başvuru tarihinde geçerlilik süresi devam eden Türkiye Cumhuriyeti yetkili makamlarınca düzenlenmiş belgeyi,

cccc) Uzaktan eğitim: Dövizle askerlik hizmetinden faydalanmak üzere başvuruda bulunan yükümlülere elektronik ortamda verilen ve sonunda değerlendirme yapılan eğitimi,

çççç) Uzman erbaş: 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununda öngörülen esaslara göre kendileriyle sözleşme yapılan uzman çavuş ve uzman onbaşı rütbelerini haiz kişileri,

dddd) Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim/öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumunu,

eeec) Yabancı bandıralı gemi: Türkiye Cumhuriyeti Devleti hariç uyrukluğunda bulunduğu yabancı ülkenin yetki ve sorumluluğu altında yurt dışında yasal olarak faaliyet gösteren gemileri,

ffff) Yan dal uzmanlık: Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve yan dalın bağlı olduğu ana dal uzmanlarının görebileceği uzmanlık eğitimini,

gggg) Yedek astsubay: Yedek astsubay adaylarından öğrenimini müteakip astsubay astçavuş nasbedilenleri,

ğğğğ) Yedek astsubay adayı: Yapılan seçim ve sınıflandırma sonucu yedek astsubay statüsüne ayrılanlardan, astsubay astçavuş nasbedilinceye kadar geçen dönemde bulunan yükümlüleri,

hhhh) Yedek astsubay adayı: İki veya üç yıl süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ve bunların yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunları ile dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ve bunların yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunlarından istekli olan yükümlüleri,

ıııı) Yedeklik dönemi: Muvazafalık döneminin bitiminden askerlik çağının sonuna kadar olan süreyi,

ııııı) Yedek subay: Yedek subay adaylarından öğrenimini müteakip asteğmen nasbedilenleri,

ıııııı) Yedek subay adayı: Yapılan seçim ve sınıflandırma sonucu yedek subay statüsüne ayrılanlardan, asteğmen nasbedilinceye kadar geçen dönemde bulunan yükümlüleri,

kkkk) Yedek subay adayı: Dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olan yükümlüleri,

III) Yoklama: Yükümlülerin sağlık muayenelerinin yapılarak askerliğe elverişli olup olmadıkları, öğrenim durumları, meslekleri ve niteliklerinin tespitini,
mmmm) Yoklama dönemi: Askerlik çağının başlangıcından muvazaflık hizmetinin başlangıç tarihine kadar geçen süreyi,
nnnn) Yoklama kaçağı: Tabi olduğu yoklama yılı içerisinde yoklamasını yaptırmayanları,
oooo) Yol masrafı: İlaş bedeli ile taşıma bedelinin toplamından oluşan tutarı,
öööö) Yüksek lisans: Bir lisans öğretimine dayalı, eğitim/öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan; bilim uzmanlığı, yüksek mühendislik, yüksek mimarlık, master gibi yükseköğretimi,
pppp) Yüksekokul: Belirli bir mesleğe yönelik eğitim öğretime ağırlık veren yükseköğretim kurumunu,
rrrr) Yükseköğretim kurumu mezunu: Yükseköğretim kurumlarını bitirmiş olanları,
ssss) Yükümlü: Askerlik hizmetini Kanun hükümleri gereğince yerine getirmek veya yerine getirmiş sayılmak zorunda olan erkek Türk vatandaşını,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yoklama ve Sağlık İşlemleri

Askerlik çağına giren yükümlülerin kimlik bilgilerinin alınması

MADDE 5 – (1) Her yıl 1 Ocak tarihinde askerlik çağına gireceklerin kimlik bilgileri, Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Genel Müdürlüğünce elektronik ortamda İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alınarak Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemine yüklenir.

(2) Kimliği sonradan bildirilenler, nüfus kayıtları esas alınarak askeralma kayıtlarına alınır. Kimlik bilgilerinde değişiklik olanların değişen kayıtlarına göre askeralma kayıtları güncellenir.

(3) Nüfus kayıtları ile askeralma kayıtları arasında farklılık olması halinde, askeralma kayıtları nüfus kayıtları esas alınarak düzeltilir.

Saklılar

MADDE 6 – (1) Saklılar, nüfus kaydındaki doğum yılına göre askeralma kayıtlarına alınır. Ancak nüfus kayıtlarına geçirildikleri yıl askerlik çağına giren doğumlularla işleme tabi tutulur. İşleme tabi tutuldukları doğumluların yoklama dönemi sona ermiş saklılardan erteleme hakkı bulunmayanlara Kanununun 24 üncü maddesi esaslarına göre işlem yapılır.

Yaşları değişenler

MADDE 7 – (1) Askerlik çağına girmeden önce yaşları değişenler, değişen doğum yılına göre işlem görürler. Yaş değişikliğinde mahkeme kararının kesinleşme tarihi esas alınır.

(2) Askerlik çağına girdikten sonra yapılan yaş değişiklikleri askerlik işlemlerinde dikkate alınmaz. Ancak kendi isteği dışındaki mahkeme kararına istinaden resen yapılan yaş değişiklikleri kabul edilir.

(3) Değişen doğum yılına göre emsalleri henüz yoklama görmemiş olanlar veya yoklaması devam edenler kendi doğumlularıyla, değişen doğum yılına göre emsallerinin yoklama dönemi sona ermiş olanlar mahkeme kararının kesinleştiği yıl askerlik çağına giren doğumlularla işleme tabi tutulur.

Yoklama esasları

MADDE 8 – (1) O yıl askerlik çağına girenlerle, bu doğumlularla işleme tabi olanların yoklamaları; 1 Ocak günü başlar ve o yılın 31 Aralık (dâhil) tarihine kadar devam eder.

(2) Yoklama; yükümlülerin kimlik, adres, nitelik, tahsil, özellik, meslek ve sağlık durumlarının tespit edilerek bilgilerin bilgisayar ortamına aktarılması işlemlerini kapsar.

(3) Tabi olduğu yoklama yılı içerisinde yoklamasını yaptırmayanların, müracaatlarında veya yakalandıklarında haklarında, 99 uncu ve 101 inci madde hükümlerine göre yoklama kaçağı olarak işlem yapılır.

(4) Askerlik çağına girmemiş olanlar ile askerlik yükümlülüğünü fiilen silahaltına alınmayı gerektirmeyen askerlik hizmet çeşitlerinden biriyle yerine getirecek veya getirmiş sayılacak olanların yoklamaları yapılmaz. Bunlardan askerlik çağına girmemiş olanların askerlik çağına girmeleri beklenir.

Askerlik yoklaması sağlık muayenesi ve onay işlemleri

MADDE 9 – (1) Yükümlülerin sağlık muayeneleri 31/10/2016 tarihli ve 2016/9431 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

(2) Sağlık muayeneleri; öncelikle yükümlünün kayıtlı olduğu aile hekimi, yoksa müracaat ettiği askerlik şubesine en yakın resmî sağlık kuruluşundaki hekim tarafından yapılır.

(3) Muayeneyi yapan hekim, yükümlülerin kimlik belgesi ile yoklamaya esas belgelerdeki fotoğraf ve kimlik bilgilerini kontrol ederek doğruluğunu teyit eder.

(4) Yükümlülerin sağlık muayenelerinden önce sağlık durumları hakkında beyanları alınır. Yükümlü varsa sağlık durumuna ilişkin raporları ile birlikte ilgili hekime müracaat eder. Hekim, yükümlünün beyan ettiği rahatsızlıkları da dikkate alarak fiziki muayeneyi yapar ve sonucunu askerlik yoklaması sağlık muayene belgesinin ilgili bölümlerine yazarak imzalar.

(5) Yoklama ve sevk esnasında yükümlü tarafından beyan edilmeyen ya da fiziki muayene sırasında belirti veya bulgusuna rastlanmayan çeşitli hastalıkların ortaya konması veya taranması için laboratuvar veya görüntüleme tetkiki gibi ileri tetkikler yapılması gerekmez. Yükümlülerin bu şekilde gerçekleştirilen sağlık muayenelerinde askerliğe elverişli bulunmaları, kendilerinin muayene tarihinde tam sağlıklı olduklarını göstermez. Yükümlülerin silahlaltına alındıktan sonra saptanan hastalıkları yoklama veya sevk esnasında yapılan muayenenin eksik ya da hatalı yapıldığının veya muvazaflık hizmeti sırasında ortaya çıktığının karinesini oluşturmaz.

(6) Muayene sonucunda;

a) Sağlamlar ile tespit edilen hastalıkları nedeniyle Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinin EK-C'sinde yer alan Hastalıklar Listesinin (A) diliminden kod verilenler hakkında "Askerliğe Elverişlidir" kararı verilir.

b) Hakkında karar verilemeyenler ile beyan ettiği hastalığı ya da fiziki muayene bulguları nedeniyle ileri tetkik yapılarak değerlendirilmesi gereken yükümlüler Sağlık Bakanlığınca belirlenen Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık kurulu raporu vermeye yetkili en yakın sağlık kuruluşunun ilgili birimine doğrudan sevk edilir.

(7) Yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilenlerin işlemleri en kısa sürede sonuçlandırılır. Bunlar genel randevu sistemine dâhil edilmezler. Yoklama kaçağı ve bakayaların muayeneleri sevk edildikleri yetkili sağlık kuruluşları tarafından aynı gün içerisinde sonuçlandırılır. Sağlık kuruluna çıkarılması gerekenlerin işlemlerinin ilk heyet gününde bitirilmesi esastır.

(8) Yükümlüler hakkında Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinin EK-C'sinde yer alan Hastalıklar Listesinin;

a) (C) diliminden yoklama sırasında "Ertesi Yıla Bırakma", sevk sırasında "Sevk Geciktirmesi",

b) (B) veya (D) dilimlerinden "Askerliğe Elverişli Değildir",

kararlı sağlık raporlarını tanzim etmeye yetkili makam, Sağlık Bakanlığınca belirlenen Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşunun sağlık kuruludur.

(9) "Askerliğe Elverişli Değildir" kararlı sağlık kurulu raporları, Bakanlığın onayını müteakip kesinleşir.

Yoklamaların sonucu ve statülerin belirlenmesi

MADDE 10 – (1) Yoklaması yapılanlar; askerliğe elverişli olanlar, geçici rahatsızlığı bulunanlar ve askerliğe elverişli olmayanlar olarak ayrılır.

(2) Askerliğe elverişli olmayanlar silahlaltına alınmaz.

(3) Geçici rahatsızlığı bulunanlara, raporlarının bitiminde yapılacak muayeneleri sonucunda verilecek sağlık kararına göre işlem yapılır.

(4) Yoklama sonunda askerliğe elverişli olanlar tahsil seviyelerine göre yedek subay adayı, yedek astsubay adayı veya er statüsüne ayrılır.

Yurt dışındakilerin askerlik yoklaması sağlık muayenesi ve onay işlemleri

MADDE 11 – (1) Yurt dışındakilerin sağlık muayeneleri Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen esaslara göre yapılır.

(2) Türk Konsolosluklarınca; herhangi bir hastalığı olmayanların sağlık muayeneleri, yükümlünün bulunduğu yabancı ülke sağlık mevzuatına uygun şekilde resmi sağlık kuruluşlarında yaptırılır ve düzenlenecek askerlik yoklaması sağlık muayene belgesi doğrudan yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine gönderilir.

(3) Askerlik hizmetini yerine getirmeye engel sağlık sorunu olduğunu beyan edenlerin sağlık muayeneleri, buldukları yabancı ülke sağlık mevzuatına uygun şekilde resmi sağlık kuruluşlarında yaptırılır, alacakları muayene ve tetkik sonuçları veya sağlık raporları Türkçe tercümeleri ile birlikte Türk Konsolosluklarca Bakanlığa gönderilir. Bu raporlar Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliği esaslarına göre incelenerek durumuna uygun sağlık kararı ile onaylanır.

(4) Yurt dışında yoklaması yapılanların sağlık durumları hakkında beyanları alınmaz. Ancak bunlardan, yurt içindeki yetkili sağlık kuruluşlarına sevki gerekenlerin sağlık durumları hakkında beyanları alınır.

(5) Askerlik hizmetini yapmakta olanlar ile firar, hava değişimi/izin tecavüzünde veya noksan hizmetli durumunda bulunanların yurt dışında sağlık muayeneleri yapılmaz. Yapılanların bu muayeneleri geçerli kabul edilmez.

(6) Yükümlülerin yurt dışındaki sağlık kuruluşlarınca düzenlenmiş sağlık raporlarına ilişkin itirazları yurt içindeki yetkili sağlık kuruluşlarında sonuçlandırılır.

Engel durumunu bildiren rapor ibraz edenlere yapılacak işlemler

MADDE 12 – (1) Askerlik şubelerince, engel durumunu bildirir geçerli sağlık kurulu raporu olanların bu raporları askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti için Bakanlığa gönderilir. Bakanlık Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bu raporlar Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen esaslara göre incelenir. Bu raporlar;

a) Askerliğe elverişlidir,

b) Askerliğe elverişli değildir,

c) Ertesi yıla bırakma,

ç) Sevk geciktirmesi,

d) Rapor tanzim etmeye etkili en yakın sağlık kuruluşunda muayenesi uygundur,

kararlarından biri ile onaylanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine gönderilir.

(2) Askerlik şubelerince, yatalak ve bakıma ihtiyacı olduğu halde engel durumunu bildirir geçerli sağlık raporu bulunmadığı tespit edilenler ilgili sağlık il/ilçe müdürlüklerine yönlendirilerek haklarında sağlık kurulu raporu düzenlenmesi sağlanır. Engel durumunu bildirir sağlık raporu düzenlenmesini istemeyen yükümlülerin işlemleri 9 uncu maddedeki usüle göre yürütülür.

(3) Sağlık Bakanlığınca, her yıl askerlik çağına giren yükümlülerden haklarında engel durumunu bildirir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile daha yaşlı doğumlu yükümlülerden o yıl haklarında engel durumunu bildirir sağlık kurulu raporu tanzim edilenlerin raporları elektronik ortamda müteakip yılın 31 Ocak tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

Geçici hastalığı olanların rapor süreleri

MADDE 13 – (1) Geçici hastalıkları olanlar hakkında verilen “Ertesi Yıla Bırakma” ve “Sevk Geciktirmesi” kararlı raporların süreleri ilk rapor tarihinden itibaren aynı tanı ve kararlı hastalıklar bakımından üç yılı geçemez. Üç yılın hesabında ilk rapor tarihi esas alınır.

(2) Farklı tanı ve kararlı geçici hastalıklar bakımından üç yıllık süre yeniden başlar.

(3) Geçici rahatsızlığı nedeniyle haklarında rapor tanzim edilenler, rapor süresi bitmeden yeniden sağlık muayenesine tabi tutulamaz.

Sağlık kararlarına itiraz

MADDE 14 – (1) Kesinleşmiş raporlara tebliğ veya teslim tarihinden itibaren otuz gün içinde itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmesi halinde yeniden muayene işlemi yapılır. Onay makamlarından geçerek kesinleşmeyen raporlara itirazda bulunulamaz.

(2) “Askerliğe Elverişlidir”, “Askerliğe Elverişli Değildir”, “Ertesi Yıla Bırakma”, “Sevk Geciktirmesi” ve “Askere Sevkine Mani Hali Yoktur” kararlı raporlara itirazlar askerlik şubelerine yapılır. Aile hekimi veya tek hekim muayenelerinde itirazlar doğrudan muayeneyi yapan hekime de yapılabilir.

(3) Yoklama, sevk esnasında veya silahaltında iken yapılan muayeneleri neticesinde haklarında aile hekimi veya tek hekim tarafından verilen sağlık raporlarına muayeneyi yapan hekimde itiraz edilmesi halinde; yükümlüler sağlık kurulu raporu aldırılmak üzere Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık kurulu raporu vermeye yetkili en yakın sağlık kuruluşuna hekim tarafından doğrudan sevk edilir.

(4) Haklarında verilen sağlık kurulu kararlarına itiraz halinde; yükümlüler, kontrol muayenesi için, itiraz edilen raporu tanzim eden sağlık kuruluşunun bulunduğu yerdeki il sağlık müdürlüğüne belirlenecek, yükümlünün adresine (silahaltında olanlar için birliğine) en yakın başka bir Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşuna sağlık kurulu raporu verilmek üzere sevk edilir.

(5) İlk sağlık kurulu raporundaki tanı ve karar ile kontrol muayenesi raporundaki tanı ve karar arasında uyumsuzluk yoksa rapor kesinleşir. Uyumsuzluk halinde yükümlü ilk raporu tanzim eden sağlık kuruluşunun bulunduğu yerdeki il sağlık müdürlüğüne belirlenecek yükümlünün adresine (silahaltında olanlar için birliğine) en yakın başka bir Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşuna sağlık kurulu raporu verilmek üzere hakem muayenesi için sevk edilir. Hakem muayenesi sonucundaki rapor kararına göre kesin işlem yapılır. Hakem muayenesi raporuna yapılan itirazlar dikkate alınmaz.

(6) Kontrol ve hakem muayeneleri, ilk raporun verildiği tarihte geçerli olan Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliği esaslarına göre yapılır.

(7) İtiraz edenlerden; kontrol ve hakem muayenesi işlemlerini kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir yıllık süre içinde tamamlatmayanlar hakkında ilk rapor kararlarına göre işlem yapılır.

Şikâyet ve ihbar edilen raporlar ile idarece yeniden muayenesine lüzum görülenler

MADDE 15 – (1) Muayeneleri sonucunda tanzim edilen askerlik yükümlülüğü ile ilgili kesinleşen sağlık raporları hakkında şikâyet veya ihbarda bulunulması halinde, bu yükümlülerin sağlık durumları yurt içinde Sağlık Bakanlığı, yurt dışında Dışişleri Bakanlığı tarafından araştırılır.

(2) Yurt içinde tanzim edilen sağlık raporları hakkında şikâyet veya ihbar Bakanlığa yapılmış ise incelenip değerlendirilmesi amacıyla raporu tanzim eden sağlık kuruluşunun bulunduğu yerdeki il sağlık müdürlüğüne gönderilir. Yapılan inceleme ve araştırma sonucu raporun gerçeği yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, yükümlünün kontrol muayenesine tabi tutulmak üzere sevk edileceği yetkili sağlık kuruluşu yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine bildirilir.

(3) Yurt dışında tanzim edilen sağlık raporları hakkında şikâyet veya ihbar Bakanlığa yapılmış ise incelenip değerlendirilmesi amacıyla ilgili dış temsilcilığe gönderilir.

(4) Dış temsilcilik tarafından yapılan araştırma ve inceleme sonucu raporun gerçeği yansıtmadığına kanaat getirilenler, yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine bildirilir. Askerlik şubesince kontrol muayenesine tabi tutulmak üzere yükümlünün sevk edileceği yetkili sağlık kuruluşunun bildirilmesi yükümlünün nüfusa kayıtlı

olduğu il sağlık müdürlüğünden istenir. İl sağlık müdürlüğü yükümlünün sevk edileceği yetkili sağlık kuruluşunu askerlik şubesine bildirir.

(5) Haklarında şikâyet ve ihbarda bulunulandan, yapılan inceleme sonucunda verilen rapor sonrası sağlık durumlarının kendiliğinden veya tıbbi müdahale ile düzeldiği anlaşılanlar kontrol muayenesine tabi tutulmaz.

(6) Askerlik çağı dışına çıkan yükümlüler hakkında yapılan şikâyet ve ihbarlara işlem yapılmaz. Ancak bu durumdaki yükümlüler hakkında ciddi bilgi veya belge var ise ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(7) İdarece yeniden muayenesine lüzum görülenler, sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşuna askerlik şubesinde (silahaltında olanlar için birlik komutanlığınca) kontrol muayenesi için sevk edilir.

(8) Bu madde kapsamında kontrol ve hakem muayenesine tabi tutulan yükümlüler hakkında 14 üncü maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır.

(9) Askerlik şubesi başkanlıklarınca şikâyet, ihbar veya idarece yeniden muayenesine lüzum görülenlerden kontrol ve hakem muayenesi işlemlerini kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir yıllık süre içinde tamamlamayanlar hakkında yetkili Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Bunlar hakkında şikâyet, ihbar veya idarece yeniden muayeneye lüzum görülen rapor kararından önceki mevcut statülerine göre işlem yapılır.

(10) Askerlik şubesi başkanlıklarınca şikâyet, ihbar veya idarece yeniden muayeneye lüzum görülen ilk rapor ile hakem muayenesi raporundaki tanı ve karar uyumlu değilse yükümlü hakkında yetkili Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur ve ilk raporu tanzim eden sağlık kuruluşunun bulunduğu yerdeki il sağlık müdürlüğüne yapılan işlem sonucu bildirilerek varsa idari veya adli tedbirin alınması istenir.

(11) Haklarında şikâyet ve ihbar yapılanlar ile idarece yeniden muayenesine lüzum görülenlerden işlemleri sonuçlandırılanlar için yeni delil içermeyen aynı konudaki şikâyet ve ihbarlar dikkate alınmaz.

(12) Şikâyet ve ihbarlar hakkındaki işlemler şikâyet ve ihbarcının kimliğini açığa çıkarmayacak şekilde gizlilik içinde yürütülür.

(13) Adli makamlar hariç, şikâyet ve ihbarı yapanın kimliğine ilişkin taleplere olumsuz cevap verilir.

Yükümlülerin sorumlulukları

MADDE 16 – (1) Yoklamaya tabi yükümlüler, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunan kimliği ile öğrenim durumlarını, varsa meslek ve niteliklerini gösterir belgeler ile birlikte yurt içinde askerlik şubelerinde, yurt dışında elçilik veya Türk Konsolosluklarında bizzat hazır bulunmaya veya e-Devlet üzerinden bu işlemleri tamamlamaya mecburdur.

(2) Yoklamaya tabi yükümlülerden yoklamada bulunamayacak derecede hastalığı bulunanlar ile tutuklu veya hükümlü olanlar, usulüne uygun rapor göndermeye ve hükümlülük veya tutukluluklarını bildirmeye mecburdur.

(3) Yoklama ve sevke tabi yükümlüler, kendilerine yöneltilen askerlik işlemleriyle ilgili soruları doğru ve eksiksiz cevaplandırmak zorundadır.

(4) Sevke tabi tutulan yükümlüler bizzat askerlik şubesinden veya e-Devlet üzerinden sevki belgelerini almaya ve kendilerine tebliğ edilen tarihte birliklerine katılmaya mecburdur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yedek Subay ve Yedek Astsubay

Yedek subay seçim esasları

MADDE 17 – (1) Dört yıl veya daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğretim kurumu mezunu olanlar yedek subay aday statüsüne hak kazanırlar.

(2) Yedek subay aday statüsünde bulunan yükümlüler arasından Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç sayısı kadarı yedek subay aday statüsüne ayrılır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu yedek subay sayısından fazla olan yükümlülerden; istekli olanlardan ihtiyaç sayısı kadarı askerlik hizmetini yedek astsubay, diğerleri erbaş ve er olarak yerine getirir.

(3) Yükümlülerin yedek subay aday statüsüne ayrılmasında öncelik Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olmak üzere yükümlülerin istekleri de dikkate alınır.

(4) Yedek subay adayları, Bakanlıkça belirlenen celp ve sevk dönemlerinde yetiştirilmek üzere sınıf okulu veya eğitim merkezlerine sevk edilir. Yedek subay yetiştirme süresi Bakanlıkça belirlenir. Buna ait teklifler Bakan onayı alınmak üzere Personel Genel Müdürlüğüne bildirilir. Yedek subay eğitim programları ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenir. Yedek subay eğitimi sonunda başarılı olanlar yedek subay statüsüne ayrılır.

Yedek astsubay seçim esasları

MADDE 18 – (1) İki veya daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olanlar ve yedek subay aday statüsünde olup yedek subay aday statüsüne ayrılmayanlardan yedek astsubay olmaya istekli olanlar yedek astsubay aday statüsüne hak kazanır.

(2) Yükümlülerin yedek astsubay aday statüsüne ayrılmasında öncelik Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olmak üzere yükümlülerin istekleri de dikkate alınır. İhtiyaç fazlası yükümlüler askerlik hizmetini erbaş ve er olarak yerine getirir.

(3) Yedek astsubay adayları, Bakanlıkça belirlenen celp ve sevk dönemlerinde yetiştirilmek üzere sınıf okulu veya eğitim merkezlerine sevk edilir. Yedek astsubay yetiştirme süresi Bakanlıkça belirlenir. Buna ait teklifler Bakan onayı alınmak üzere Personel Genel Müdürlüğüne bildirilir. Yedek astsubay eğitim programları ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenir. Yedek astsubay eğitimi sonunda başarılı olanlar yedek astsubay statüsüne ayrılır.

Yedek subay ve yedek astsubay olmaya engel haller

MADDE 19 – (1) Yedek subay veya yedek astsubay, yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı ya da yedek subay aday adayı veya yedek astsubay aday adayı iken Kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen engel hali olduğu anlaşılanların askerlik hizmeti er statüsünde tamamlatılır.

(2) Yedek subay veya yedek astsubay olmaya engel hali olduğu silahaltına alınmadan önce anlaşılanların statü değişikliği Askeralma Genel Müdürlüğüne, silahaltına alındıktan sonra anlaşılanların statü değişikliği ise ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca yapılır.

(3) Yedek subay veya yedek astsubaylar ile bunların adaylarının kalan askerlik hizmetleri, ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklerde tamamlatılır.

(4) Yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı ve yedek subay veya yedek astsubay olarak silahaltında iken statüsü değiştirilenlerin silahaltında geçirmiş oldukları süreler tabi olacakları erbaş ve er askerlik hizmet süresinden sayılır.

(5) Bu madde kapsamındaki askerlik hizmet süresi erbaş ve erlerin hizmet süresi kadardır.

(6) Bu maddede belirtilmeyen diğer hususlar kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınıflandırma, Celp ve Sevk İşlemleri

İhtiyacın tespiti ve tahsisi

MADDE 20 – (1) Genelkurmay Başkanlığınca, her yıl bir sonraki yılın Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan yedek subay, yedek astsubay, erbaş ve er sayısı; sınıf, meslek, branş ve ihtisaslarını belirtmek suretiyle celp ve sevk takvimi ile tahsis oranları 30 Kasım tarihine kadar Bakanlığa bildirilir. Her sınıflandırma döneminden önce yedek subay ve yedek astsubay ihtiyacı yeniden bildirilebilir.

Terör örgütleri ile Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunanların silahaltına alınmaları

MADDE 21 – (1) Terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve askerliğe elverişli oldukları anlaşılan yükümlülerden, yoklama kaçağı ve bakayalar dâhil Kanunda yazılı geçerli mazereti olmayanlar, Bakanlıkça belirlenecek celp ve sevk esaslarına göre silahaltına alınır.

Arşiv araştırmalarının yapılması

MADDE 22 – (1) Silahaltına alınacak yükümlülerin arşiv araştırmaları; 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli ile Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile 14/2/2000 tarihli ve 2000/284 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği kapsamında Bakanlıkça yaptırılır.

(2) Yedek subay aday adayı ve yedek astsubay aday adayı hakkında;

a) Sınıflandırma işleminden önce; arşiv araştırması Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünden, adli sicil kayıtları Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünden, bilgi kayıtları ise İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığından istenir.

b) Sınıflandırma işleminden sonra; arşiv araştırması Emniyet Genel Müdürlüğünden istenir.

c) Bakayalar ve daha önce sınıflandırıldığı halde silahaltına alınamayanlardan, en son yapılan arşiv araştırması tarihi üzerinden altı ay geçenler için adli sicil kayıtları Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünden yeniden istenir.

(3) Erbaş ve erler hakkında; her sınıflandırma döneminde celp ve sevk planlamasına alınanlar ve bakayalar için Emniyet Genel Müdürlüğünden arşiv araştırması; İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığındaki bilgi kayıtları istenir.

(4) Yükümlülerin arşiv araştırmasına esas kimlik bilgileri hazırlanarak arşiv araştırması yapmaya yetkili makamlara otuz işgünü araştırma süresi bırakacak şekilde gönderilir.

(5) Arşiv araştırması sonucu Devletin güvenlik kurumlarınca haklarında bilgi bulunduğu bildirilenler Askeralma Genel Müdürlüğüne oluşturulacak komisyon tarafından ilgili mevzuat kapsamında değerlendirilerek sınıflandırmada dikkate alınmak üzere askeralma kayıtlarına işlenir.

(6) Arşiv araştırmaları sonucunu değerlendirecek komisyon, Askeralma Genel Müdürünün başkanlığında; Askeralma İşlemleri Dairesi Başkanlığından sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Askeralma İşlemleri Dairesi Başkanı, Veri ve Proje Yönetimi Dairesi Başkanı, Sevk İşlemleri Şubesi Müdürü ve istihbarat subay veya astsubayından oluşur.

(7) Askeralma Genel Müdürlüğü, arşiv araştırması sonuçlarını ilgili kuvvet komutanlıklarına gönderir.

Sınıflandırma genel esasları

MADDE 23 – (1) Sevke tabi yükümlüler Bakanlıkça belirlenecek sınıflandırma dönemlerinde sınıflandırma kurulunca sınıflandırmaya tabi tutulur.

(2) Sınıflandırma işlemleri, günün gelişen şartları ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak yükümlülerin bilgileri ve Askeralma Genel Müdürlüğüne belirlenen seçim kriterleri esas alınarak bilgisayar üzerinden icra edilir.

(3) Sınıflandırma işlemlerinin her aşamasında gizlilik prensibine riayet edilir. Kaynağın şifrelenmesini müteakip sınıflandırılacak kaynağın şifreleri hakkında hiçbir makam veya personele bilgi verilmez.

(4) Kuvvetlere tahsis, seçim ve sınıflandırma işlemleri, Askeralma Genel Müdürünün başkanlığında; Genelkurmay Başkanlığından, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünden, Muhabere ve Bilgi Sistemleri Daire Başkanlığından birer temsilci ile Askeralma Genel Müdürlüğünden; Askeralma İşlemleri Dairesi Başkanlığından sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Askeralma İşlemleri Dairesi Başkanı, Veri ve Proje Yönetimi Dairesi Başkanı, Sevk İşlemleri Şubesi Müdürü ve askeralma plan subayından oluşan kurul huzurunda, dışarıdan müdahaleye kapalı bilgisayar yazılımı vasıtasıyla yapılır ve tutanak altına alınır. Sınıflandırma işlemleri, katılmayanların yokluğunda sonuçlandırılır.

(5) Sınıflandırma kurulunun temel görevi yükümlülerin hak, adalet ve eşitlik prensiplerine göre kuvvetlere ayrılmasını sağlamaktır. Bu nedenle sınıflandırma kurulu üyelerine, görevlerine ilişkin hiç kimse tarafından emir verilemez, telkin veya tavsiyelerde bulunulamaz.

(6) Sınıflandırmada öncelik sırası aşağıda belirtildiği şekildedir:

a) Bedelli askerlik hizmetinden faydalanmak isteyenler.

b) Yedek subay aday adayları.

c) Yedek astsubay aday adayları.

ç) Erbaş ve erler.

(7) Sınıflandırma sonuçları, sınıflandırma kurulu başkanının bir üst makamı tarafından onayını müteakip kesinleşir.

Yedek subay aday seçimi ve sınıflandırma esasları

MADDE 24 – (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan sınıf ve branşlar için yedek subay aday yükümlüler, o sınıflandırma döneminde sevke tabi yedek subay aday adayları arasından seçilir.

(2) Seçim ve sınıflandırmada öncelik, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarına uygun nitelikte personelin seçilmesidir. Yedek subay adayları belirlenirken; yükümlülerin istekleri de dikkate alınarak meslek bilgisi, tahsil, akademisyenlik ve sağlık durumları ile yaş, yabancı dil notu, lisans bitirme notu, fiziksel özellik, günün gelişen şartları ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenecek diğer kriterler nota tahvil edilir. Seçim, bu not üzerinden yapılır.

(3) Seçim sonucunda, yedek subay aday olarak ayrılanların kuvvet, sınıf, branş ve sınıf okulu veya eğitim merkezleri de belirlenir.

(4) Arşiv araştırması sonucunda hakkında bilgi bulunanlardan komisyonca durumu olumsuz değerlendirilenler yedek subay aday seçilmez.

(5) Askeralma Genel Müdürlüğüne;

a) O yıl silahaltına alınacak yükümlülerin sınıflandırma dönemleri, Genelkurmay Başkanlığından bildirilen ihtiyaç, yükümlülerin erteleme bitim tarihleri ve yoklama durumları dikkate alınarak tespit edilir.

b) Sınıflandırmaya tabi yükümlüler;

1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin meslek, branş ve sınıf kontenjanları bazında talep ettiği yedek subay ihtiyacı kadar veya daha az ise isteklerine bakılmadan tamamı yedek subay aday olarak ayrılır.

2) Türk Silahlı Kuvvetlerinin meslek, branş ve sınıf kontenjanları bazında talep ettiği yedek subay ihtiyacından fazla ise yedek subay aday olmaya istekliler arasından seçim notu en yüksek olanlar yedek subay aday olarak ayrılır.

c) Seçim sonucunda yedek subay aday olarak seçilenlerin bilgileri kuvvet komutanlıklarına gönderilir.

ç) Yedek subay adaylığına ayrılmış yükümlülerin sevk öncesinde statü, sınıf, branş ve sınıf okulu bilgilerinde değişiklik yapılmaz, ayrılmış oldukları sınıfın, sınıf okulu veya eğitim merkezlerine sevk edilirler. Bunlardan celp ve sevke tabi tutuldukları ilk celp ve sevk döneminde sınıf okulu ve eğitim merkezindeki eğitimin üçte birine katılmayanlardan Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu sınıf ve meslekler hariç diğerleri askerlik hizmetlerini er olarak yerine getirir.

d) Hizmetine ihtiyaç duyulan ve özellik arz eden meslekler; Personel Genel Müdürlüğü, Genelkurmay Personel Başkanlığı, kuvvet komutanlıkları personel başkanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı Personel Başkanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Personel Başkanlığınca Bakanlığa yazılı olarak bildirilir. Bildirilen mesleklerle sahip olanlar sınıflandırma kurulunca yedek subay aday seçilebilir.

e) Mesleklerinde profesör ve doçent olanlar ile doktora tezlerini tamamlayarak bu unvanları almış olanlar, isteğe bırakılmadan Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç sayısı kadarı doğrudan yedek subay aday olarak ayrılabilir.

f) Seçim ve sınıflandırma sonucu sınıfları belirlenen yükümlüler meslekleri ne olursa olsun, ayrıldıkları sınıfın ihtiyaçları içinde değerlendirilir.

(6) Sınıflandırma işlemi sonunda komando olarak ayrılanlardan komando niteliği olmadığı tespit edilenlerin işlemleri ilgili kuvvet komutanlığı tarafından yürütülür.

(7) Yükümlülerin sınıflandırma sonuçları e-Devlet ve askerlik şubeleri vasıtasıyla duyurulur.

Yedek astsubay adayı seçim ve sınıflandırma esasları

MADDE 25 – (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan sınıf ve branşlar için yedek astsubay adayı yükümlüler o sınıflandırma döneminde sevke tabi yedek astsubay aday adayları ve yedek subay adayı statüsüne ayrılmayan yedek subay aday adaylarından yedek astsubay olmaya istekli olanlar arasından seçilir.

(2) Seçim ve sınıflandırmada öncelik Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarına uygun nitelikte personelin seçilmesidir. Yedek astsubay adayları belirlenirken; yükümlülerin istekleri de dikkate alınarak meslek bilgisi, tahsil, akademisyenlik ve sağlık durumları ile yaş, yabancı dil notu, ön lisans/lisans bitirme notu, fiziksel özellik, günün gelişen şartları ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenecek diğer kriterler nota tahvil edilir. Seçim, bu not üzerinden yapılır.

(3) Seçim sonucunda, yedek astsubay adayı olarak ayrılanların kuvvet, sınıf, branş ve eğitim merkezleri de belirlenir.

(4) Arşiv araştırması sonucunda hakkında bilgi bulunanlardan komisyonca durumu olumsuz değerlendirilenler yedek astsubay adayı seçilmez.

(5) Askeralma Genel Müdürlüğüne;

a) O yıl silahaltına alınacak yükümlülerin sınıflandırma dönemleri, Genelkurmay Başkanlığından bildirilen ihtiyaç, yükümlülerin erteleme bitim tarihleri ve yoklama durumları dikkate alınarak tespit edilir.

b) Sınıflandırmaya tabi yükümlüler;

1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin meslek, branş ve sınıf kontenjanları bazında talep ettiği yedek astsubay ihtiyacı kadar veya daha az ise isteklerine bakılmadan tamamı yedek astsubay adayı olarak ayrılır.

2) Türk Silahlı Kuvvetlerinin meslek, branş ve sınıf kontenjanları bazında talep ettiği yedek astsubay ihtiyacından fazla ise yedek astsubay adayı olmaya istekliler arasından seçim notu en yüksek olanlar yedek astsubay adayı olarak ayrılır.

c) Seçim sonucunda yedek astsubay adayı olarak seçilenlerin bilgileri kuvvet komutanlıklarına gönderilir.

ç) Yedek astsubay adaylığına ayrılmış yükümlülerin sevk öncesinde statü, sınıf, branş ve sınıf okulu bilgilerinde değişiklik yapılmaz, ayrılmış oldukları sınıfın sınıf okuluna veya eğitim merkezine sevk edilirler. Bunlardan celp ve sevke tabi tutuldukları ilk celp ve sevk döneminde sınıf okulu ve eğitim merkezindeki eğitimin üçte birine katılmayanlardan Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu sınıf ve meslekler hariç diğerleri askerlik hizmetlerini er olarak yerine getirir.

d) Hizmetine ihtiyaç duyulan ve özellik arz eden meslekler; Personel Genel Müdürlüğü, Genelkurmay Personel Başkanlığı, kuvvet komutanlıkları personel başkanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı Personel Başkanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Personel Başkanlığınca Bakanlığa yazılı olarak bildirilir. Bildirilen mesleklerle sahip olanlar sınıflandırma kurulunca yedek astsubay adayı seçilebilir.

e) Seçim ve sınıflandırma sonucu sınıfları belirlenen yükümlüler meslekleri ne olursa olsun, ayrıldıkları sınıfın ihtiyaçları içinde değerlendirilirler.

(6) Sınıflandırma işlemi sonunda komando olarak ayrılanlardan komando niteliği olmadığı tespit edilenlerin işlemleri ilgili kuvvet komutanlığı tarafından yürütülür.

(7) Yükümlülerin sınıflandırma sonuçları e-Devlet ve askerlik şubeleri vasıtasıyla duyurulur.

Erlerin kuvvetlere tahsis esasları

MADDE 26 – (1) Yapılan seçim sonucunda yedek subay adayı ve yedek astsubay adayı olarak ayrılanların dışında kalanlar er kaynağını oluşturur.

(2) Genelkurmay Başkanlığınca bildirilen kuvvet tahsis oranları ile celp usul ve esaslarına göre er statüsündeki yükümlülerin kuvvet komutanlıklarına tahsisi Bakanlıkça yapılır.

(3) Bakanlıkça;

a) Kuvvet komutanlıklarına tahsisi yapılan yükümlü bilgileri sınıf, branş ve eğitim merkezleri ile celp ve sevk döneminin belirlenmesi maksadıyla, şifreli kayıtlar üzerinden elektronik ortamda kuvvet komutanlıklarına gönderilir. Kuvvet komutanlıklarınca celp ve sevk döneminin belirlenmesinde yükümlülerin celp ve sevk dönemi tercihleri Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç ve önceliklerine göre dikkate alınabilir.

b) Yükümlülerin sınıflandırma sonuçları e-Devlet ve askerlik şubeleri vasıtasıyla duyurulur.

Sevk esasları

MADDE 27 – (1) Sınıflandırılan yükümlüler Bakanlıkça belirlenen, celp ve sevk duyurusunda belirtilen tarihlerde silahaltına alınır.

(2) Yoklama kaçağı ve saklılardan;

a) Erteleme hakkı bulunanlar yoklamaları yapılmadan ertelenir.

b) Ertelemesi sona erenler ile erteleme hakkı bulunmayanlar, yapılan muayeneleri neticesinde askerliğe elverişli olduklarının anlaşılması halinde ilk sınıflandırma kaynağına alınır.

(3) Bakayalar hariç sınıflandırdıktan sonra Kanunda yazılı bir mazeret nedeniyle ertelenmesi yapılanlar, ertelemelerinin bitimini müteakip ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde sevk edilirler.

(4) Cezaevinden tahliye olan er statüsündeki bakayalar tahliyelerini müteakip ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde, diğer er statüsündeki bakayalar ise müracaatlarını veya yakalanmalarını müteakip derhal sevk edilir. Bunlardan Kanunda yazılı bir mazereti nedeniyle ertelenmesi yapılanlar erteleme bitimini müteakip ilk mesai gününde sevk edilir.

(5) Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu sınıf ve meslekleri haiz yedek subay adayı ve yedek astsubay adayı statüsündeki bakayalar müracaatlarından veya yakalanmalarından sonraki eğitimin verileceği ilk yedek subay veya yedek astsubay celp ve sevk döneminde sevk edilir. Bunlardan Kanunda yazılı bir mazeret nedeniyle ertelenmesi yapılanlar erteleme bitimini müteakip eğitimin verileceği ilk yedek subay veya yedek astsubay celp ve sevk döneminde sevk edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Duyurular

Yoklama, celp ve sevk duyuruları

MADDE 28 – (1) Yoklama, sınıflandırmaya yönelik bilgi güncelleme esasları, sınıflandırma sonuçlarının açıklanacağı tarih, sevk tarihleri ile celp ve sevke ilişkin hususlar; Bakanlık tarafından, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve diğer ulusal yayın yapan televizyon ve radyo kanalları aracılığıyla zorunlu yayın kapsamında duyurulur. Ayrıca Bakanlığın resmi internet sitesinde ve e-Devlet üzerinden ilan edilir. Bu duyuru ve ilan yükümlülere tebliğ mahiyetindedir.

(2) Duyuruların yayına hazır hale getirilmesi Bakanlığın talebi üzerine Türkiye Radyo Televizyon Kurumunca yapılır.

(3) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, duyuruları ve Bakanlığın talep ettiği yayın tarihlerini ilgili kanallara bildirir. Ayrıca duyuruları yayınlayan kanalları, tarih ve saati yayınların bitimini müteakip on beş gün içerisinde Bakanlığa bildirir.

(4) Duyurular ulusal yayın yapan televizyon ve radyo kanalları tarafından Bakanlığın talep ettiği tarihlerde 19:00-23:00 saatleri arasında en az bir kez yayınlanır.

(5) Millî Savunma Bakanlığı tarafından yapılacak duyurular Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla yurt dışı temsilciliklerimize iletilir ve dış temsilciliklerimizce yurt dışında yaşamakta olan vatandaşlarımıza ilan, internet sitesi ve sosyal medya hesapları gibi uygun yöntemlerle duyurulur.

ALTINCI BÖLÜM

Muvazzaflık ve Terhis İşlemleri

Genel esaslar

MADDE 29 – (1) Yükümlülerin muvazzaflık hizmet süreleri Kanunda belirlenen süre kadardır.

(2) Muvazzaflık hizmet süresi, sevk belgesinde yazılı olan sevk tarihi ile başlar ve terhis tarihinde sona erer.

(3) Temel eğitim süresi, Genelkurmay Başkanlığı koordinesinde ilgili kuvvet komutanlıklarınca belirlenir.

(4) Yedek subay adayı ve yedek astsubay adaylarının kanuni mazeretlerine dayalı olarak;

a) Sınıf okulundan ayrı geçirilen süre, sınıf okulu toplam süresinin üçte birinden fazla olanlar hizmet durum belgesiyle geçici terhis edilir. Bunlar mazeretlerinin bitimini müteakip eğitimin verileceği ilk yedek subay veya yedek astsubay celp ve sevk döneminde sevk edilir.

b) Rahatsızlığı nedeniyle geçici terhis edilenlerden raporları bitiminde rahatsızlığının devam etmediği yapılan muayeneleri ile tespit edilenler eğitimin verileceği ilk yedek subay veya yedek astsubay celp ve sevk döneminde sevk edilir. Bunlardan eğitimin üçte birine katılmayanlara, ilgisine göre 24 üncü maddenin beşinci fıkrasının (ç) bendi veya 25 inci maddenin beşinci fıkrasının (ç) bendi hükümleri uygulanır.

c) Sınıfı görevini yapamaz raporu alanlar hizmet durum belgesiyle geçici terhis edilir. İlgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca yeniden sınıflandırılmalarını müteakip eğitimin verileceği ilk yedek subay veya yedek astsubay celp ve sevk döneminde sevk edilir. Bunlardan eğitimin üçte birine katılmayanlara, ilgisine göre 24 üncü maddenin beşinci fıkrasının (ç) bendi veya 25 inci maddenin beşinci fıkrasının (ç) bendi hükümleri uygulanır.

ç) Bunlar yeni sınıf okulu eğitim döneminin tamamına katılır.

(5) Erbaş ve erler dağıtımlarında, nüfusa kayıtlı oldukları ve kendileri ile ailelerinin dağıtım tarihinden önce daimi ikamet ettikleri il mülki sınırları içindeki birlik, kurum ve karargâhlara tertip edilmez. Bu şekilde dağıtımı yapılanların görev yerleri ilgili kuvvet komutanlıklarınca, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca görevli olduğu il dışındaki birlik ve kurumlara tertip edilmek suretiyle değiştirilir. 89 uncu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilenler ile ilgili mevzuat kapsamında usulüne göre annesi, babası veya eşi hakkında erişkinler için engellilik raporu, çocukları hakkında çocuklar için özel gereksinim raporu düzenlenen erbaş ve erler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Katılış

MADDE 30 – (1) Sevk belgesi olmadan eğitim birlikleri ve sınıf okullarına gelenler elektronik olarak bildirilen bilgilerden kontrol edilerek kabul edilir. Kabul edilmeyi müteakip sevk belgesinin yükümlü tarafından e-

Devlet üzerinden alınması sağlanır. e-Devletten sevk belgesinin alınamaması durumunda yükümlüler en yakın askerlik şubesine gönderilir ve askerlik şubelerince durumları askeralma kayıtlarından kontrol edilerek kendilerine sevk belgesi verilir.

(2) Yükümlüler tarafından askerlik işlemleri ile ilgili e-Devlet üzerinden usulüne uygun olarak alınan her türlü belge onaya gerek olmaksızın resmî belge olarak kabul edilir.

(3) Sevk edilen yükümlülerin eğitim birliklerine ve sınıf okullarına katılım tarihleri ile katılım yapmayanların kimlik bilgileri kuvvet komutanlıkları tarafından Bakanlığa bildirilir.

(4) Temel eğitimi sonunda, tertip edildikleri birlik veya kurum ile katılım tarihi, katılışlarını müteakip bir ay içerisinde elektronik olarak ilgili kuvvet komutanlıkları tarafından Bakanlığa bildirilir. Ayrıca, katılım tarihlerini gösteren birlik komutanı veya yetkili amir tarafından imzalı sevk belgesi, terhis müteakip kıta şahsi dosyası ile birlikte nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesine gönderilir.

(5) Birlik veya kurumlar tarafından; yükümlülerden firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçlarını işleyenler ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinliklerini yapanların tarihleri ile bunlardan birliklerine katılım yapanların tarihleri, birlik değişiklikleri, istirahat veya hava değişimi sonunda katılım yapanların katılım tarihleri nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesine bildirilir.

(6) Yükümlülerin firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçları ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinlikleri, hizmetten men cezası, disiplin cezaları gibi hizmet süresini etkileyen bilgileri elektronik olarak ilgili kuvvet komutanlıkları tarafından Bakanlığa bildirilir. Ayrıca, bu durumlara ilişkin belgeler terhis müteakip kıta şahsi dosyası ile birlikte nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesine gönderilir.

İzin işlemleri

MADDE 31 – (1) Erbaş ve erlere ilk altı aylık hizmetlerinin her ayı için bir gün, ikinci altı aylık hizmetine devam edenlerin her ayı için iki gün izin verilir. İzin süresi içerisinde gözaltına alınma, tutuklanma, ceza infazı, yatarak tedavi görme, hava değişimi veya istirahat gibi belgelendirilebilen gerekçelere dayalı olarak izin süresinin bir kısmının kullanılmaması durumunda, fiilen kullanılmayan süre izin süresinden düşülür.

(2) Çeşitli nedenlerle askerlik hizmetinden sayılmayan süresi bulunanlara, noksan hizmetlerini tamamlamak üzere silahaltına alındıklarında, noksan hizmetlerinin her ayı için bir gün izin verilir, bir aydan az süreler için izin verilmez.

(3) Askerlik hizmetinin gerektirdiği görev ve yükümlülükleri yerine getirme konusunda gayret ve çalışmaları sonucu emsalleri arasında üstün başarı gösteren erbaş ve erlerden, muvazaflık hizmetleri boyunca, disiplin amiri, disiplin kurulu veya mahkemelerden herhangi bir ceza almamış olanlara, terhisleri öncesinde kullanılmak üzere azami üç güne kadar ilave izin verilebilir.

(4) Radyoaktif ışınla çalışan erbaş ve erlere, her ay için iki gün ilave izin verilir.

(5) Muvazaflık hizmeti esnasında eşi doğum yapan ya da eşi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından biri vefat eden erbaş ve erlere, talepleri üzerine her defasında ilave on gün izin verilir.

(6) Erbaş ve erlere bu madde kapsamındaki izinleri vermeye, asgari bağımsız bölük veya tabur ve eşiti birlik komutanları/kurum amirleri yetkilidir.

(7) Askerlik hizmetini yedek subay ve yedek astsubay olarak yerine getirmekte olanların izinleri 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda belirtilen sürelerle göre oranlanarak verilir. Bunların hizmet sürelerinin uzatılması veya kısaltılması halinde yıllık planlı izin süreleri otuz günlük planlı izin süresi birimine, yıllık mazeret izin süreleri on beş günlük yıllık mazeret izin süresi birimine orantılı olarak belirlenir ve verilir. Kesirli günler bir yukarı tam sayıya tamamlanır. Bunlara beşinci fıkradaki mazeret hallerinde talep üzerine iznin tamamı verilir.

(8) Kanunun 28 inci maddesi hükmü uyarınca bu maddede yazılı izinlerin dışında afet ve acil durum olarak belirtilen hallerde izin vermeye Cumhurbaşkanı yetkili olup verilecek bu izinlerin askerlik hizmetinden sayılıp sayılmayacağı Cumhurbaşkanınca tespit edilir.

(9) Temel eğitim süresince mazeret halinde birinci fıkradaki izin sürelerinden sayılmak üzere izin vermeye yetkili makam, birliklerde asgari bağımsız alay veya tugay ve eşiti, kurum veya karargâhlarda ilgili amirin yetki vereceği kurum amiri veya birlik komutanlarıdır.

(10) Silahaltında bulunan erbaş ve erlerin Kanunda belirtilen izinlerini yurt dışında kullanmalarına izin vermeye yetkili makam, birliklerde asgari bağımsız alay veya tugay ve eşiti, kurum veya karargâhlarda ilgili amirin yetki vereceği kurum amiri veya birlik komutanlarıdır.

(11) Birinci fıkra kapsamındaki izinlerde bir defa gidiş ve dönüş yol süresi verilir. Daha önce yol süresi verilmemiş ise terhis mahiyetinde izne gönderilenlere sadece gidiş yol süresi verilir.

(12) Yedek subay ve yedek astsubay olarak askerlik hizmetini yerine getirmekte iken, statüsü er olarak değiştirilenlerin, yedek subay veya yedek astsubay iken kullandıkları izinler, er statüsünde hak kazandıkları izinlerden düşülmez.

(13) Yükümlüler ile Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlerden isteklilere, kamu görevine giriş sınavlarına katılacaklarını belgelendirmeleri şartıyla, Kanunun 28 inci maddesi kapsamında izin hakkı bulunmaması halinde sınav süresince izin verilir.

Sağlık işlemleri

MADDE 32 – (1) Erbaş ve erlerin hava değişimi ve istirahatte geçen sürelerinin, tabi oldukları hizmet süresinin her ayı için bir günlük kısmı askerlik hizmetinden sayılır.

(2) Yedek subay ve yedek astsubaylardan hastalananlar, muvazzaf subay/astsubay emsalleri gibi sıhhi izin süresine tabi tutulurlar. Sıhhi izin süresince, özlük hakları saklı kalmak kaydıyla, yedek subay veya yedek astsubaylıkta alınan sıhhi izin sürelerinin, tabi oldukları hizmet süresinin her ayı için bir günlük kısmı askerlik hizmetinden sayılır. Bu süreye yedek subay veya yedek astsubay adaylığında alınan istirahat veya hava değişimi süreleri de dâhil edilir.

(3) Yedek subay veya yedek astsubaylar ile adaylarının ve erbaş ve erlerin sağlık kuruluşlarına müracaatı ilk amirlerinden alacakları muayene istem belgesi ile yapılır. Bunlar acil tedaviyi gerektiren durumlarda en yakın sağlık hizmeti sunucularına doğrudan müracaat edebilir ve tedavi olabilir.

(4) Yedek subay adayları veya yedek astsubay adayları ile erbaş ve erlerden izinli iken rahatsızlananlar hakkında 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 63 üncü maddesine göre işlem yapılır.

(5) Yedek subay ve yedek astsubaylar mesai dışında veya izinli bulduklarında doğrudan sağlık kuruluşuna müracaat edebilirler.

(6) İzinli buldukları sırada hastalanan yedek subay adayları veya yedek astsubay adayları ile erbaş ve erler, garnizon veya merkez komutanlıklarına başvurarak muayene ve tedavilerini talep ederler. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensupları ise bu komutanlıklara bağlı en yakın birlik komutanlığı veya kurum amirliklerinin birinden alacakları muayene istem belgesi ile muayene ve tedavi olurlar.

(7) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzünde iken haklarındaki yakalama kararına istinaden yakalananlardan yolculuk yapamayacak derecede acil tıbbî tedavi ve müdahaleyi gerektirecek şekilde hasta olanların resmî sağlık kuruluşuna sevkleri adli makamların talimatları doğrultusunda yürütülür.

(8) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçlarını işleyenlerden haklarında adli makamlarca çıkartılmış yakalama kararı olmayanlar, kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizlikleri sırasında kendiliğinden askerlik şubesine müracaat edenler ile mehil içi firar ve hava değişimi/izin tecavüzünde iken yakalananlardan garnizon veya merkez komutanlıkları ya da kolluk kuvvetleri tarafından askerlik şubelerine teslim edilenlerden hastalıklarını beyan edenler, 24/3/2013 tarihli ve 28597 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sağlık Uygulama Tebliğinde belirtilen acil durumlarının bulunup bulunmadığının tespiti için en yakın sağlık kuruluşuna sevk edilir. Acil durum kapsamında olması halinde muayene ve tedavilerinin yapılması sağlanır. Sağlık kuruluşlarınca acil durum kapsamında olmadığı tespit edilenler derhal birliklerine sevk edilir.

(9) Silahaltında iken geçici bir hastalığı tespit edilen yedek subay ve yedek astsubay adayları ile erbaş ve erlere, sağlık kuruluşlarınca hava değişimi veya istirahat raporu verilir. Sağlık kurullarınca verilen istirahat raporlarına süresine bakılmaksızın hava değişimi raporu olarak işlem yapılır.

(10) Geçici hastalıkları nedeniyle haklarında verilen hava değişimi veya istirahat süreleri ilk rapor tarihinden itibaren aynı tanı ve kararlı hastalıklar bakımından üç yılı geçemez. Farklı tanı ve kararlı geçici hastalıklar bakımından üç yıllık süre yeniden başlar.

(11) Hava değişimi veya istirahat süresi içerisinde muayene ve tedavilerini talep edenler en yakın resmi sağlık kuruluşuna sevk edilirler.

(12) Hava değişimi veya istirahat raporlarının karar bölümünde, sonunda muayene kaydı varsa yükümlünün süre bitiminde muayenesi zorunludur. Sonunda muayene kaydı bulunan hava değişimi veya istirahat rapor kararında sağlık kuruluşu ismi belirtilmiş ise doğrudan bu sağlık kuruluşuna sevk yapılır.

(13) Yetkili sağlık kuruluşlarınca haklarında "Askerliğe Elverişli Değildir" kararlı rapor düzenlenen yükümlüler, birlik komutanlıkları veya kurum amirliklerince rapor tarihine göre hizmet durum belgesi ile geçici olarak terhis edilir. Haklarında düzenlenen raporun yetkili makam tarafından onaylanmasını müteakip askerlik şubelerince rapor tarihi itibarıyla terhis işlemleri yapılır.

(14) Muvazzaflık hizmeti sırasında muvazzaf veya sözleşmeli subay veya astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er olmak üzere müracaat edenlerden, sevk edildikleri sağlık kuruluşları tarafından yapılan muayenelerinde askerliğe elverişli olmadıklarına ilişkin rapor tanzim edilenler, birlik veya kurumları tarafından askerlik yükümlülüğü bakımından askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti maksadıyla derhal en yakın rapor vermeye yetkili hastane sağlık kuruluna sevk edilirler. Askerlik yükümlülüğü ile ilgili işlemler, verilecek rapor kararına göre sonuçlandırılır.

(15) "Askerliğe Elverişli Değildir" veya "Kıtasına Sevkine Mani Hali Yoktur" kararlı raporlara itirazlar askerlik şubesine, "İstirahat" veya "Hava Değişimi" kararlı raporlara itirazlar ise ilgili sağlık kuruluşlarına sevki yapan birime yapılır.

(16) Silahaltında bulunan yükümlülerin sağlık raporuna itiraz işlemleri 14 üncü madde hükümlerine uygun olarak yürütülür.

(17) Silahaltında bulunan yükümlülerden organ, doku, kök hücre ve kemik iliği nakli için bağışçı olacağını beyan edenlere birlik komutanlıkları veya kurum amirliklerince kanuni izinlerine mahsuben izin verilir. Bağışçı

olacağını sağlık kurulu raporu ile belgelendirenler, dilekçe ile birlik komutanlığına veya kurum amirliğine müracaat etmeleri halinde müracaat tarihi itibarıyla hizmet durum belgesi ile geçici olarak terhis edilirler. Naklin gerçekleşmesini müteakip yükümlüler, askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti için yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilirler ve bu yükümlülere haklarında verilecek sağlık kurulu kararına göre işlem yapılır.

(18) Terhis olduktan sonra askerlik şubesine müracaat edip hastalıklarının askerlik hizmetinin sebep ve tesiriyle oluştuğunu beyan ederek sağlık kuruluşuna sevk talebinde bulunan yükümlüler, bir defaya mahsus olmak üzere hastalığın askerlik hizmetinin sebep ve tesiriyle oluşup oluşmadığının tespiti maksadıyla yetkili sağlık kuruluşuna sevk edilir.

Yol süreleri

MADDE 33 – (1) Yükümlülere;

- a) Askerlik şubelerinden sınıf okulu ve eğitim merkezlerine sevklerinde,
- b) Eğitim birliklerinden dağıtım esas birlik komutanlıklarına sevklerinde,
- c) Garnizon dışında başka birliklere tertip edilmelerinde,
- ç) Memuriyet mahalli dışındaki sağlık kuruluşlarına sevklerinde ve birlik veya kurumlarına dönüşlerinde,
- d) Hava değişimi sona eren yükümlülerin birlik veya kurumlarına sevklerinde,
- e) Askerlik hizmeti süresince izne gidenlere bir defaya mahsus,
- f) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçlarından veya kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinli sızlıklarından birlik veya kurumlarına sevklerinde,

31 inci maddenin on birinci fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, 800 (dahil) kilometreye kadar olan mesafeler için bir gün, 800 kilometreden daha fazla mesafeler için iki gün yol süresi verilir. Terhis mahiyetinde izne gönderilenlere, daha önceki izinlerinde kullanmamışlarsa sadece gidiş yol süresi verilir.

(2) Aynı garnizon içinde, deniz geçişi olan yerlerde, yurt dışına veya yurt dışından yapılacak sevklerde verilecek yol süreleri ile diğer hususlar Bakanlıkça ilgili yönergede belirlenir.

Noksan hizmetliler

MADDE 34 – (1) Yükümlülerden, muvazzaflık hizmeti veya hava değişimi sonunda kalan noksan hizmetleri, kullanmadıkları izinler hariç altı gün (dâhil) ve daha az olanların bu hizmetleri kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ayrımı yapılmaksızın ikamet ettikleri yere en yakın askerlik şubesinde, yedi gün ve daha fazla olanların ise birlik veya kurumlarında tamamlatılır.

(2) Kanunun 9, 10, 12, 13, 39, 46 ve 48 inci maddeleri kapsamında bulunanlardan noksan hizmetleri altı gün (dâhil) ve daha az olanların bu hizmetleri kuvvet ayrımı yapılmaksızın ikamet ettikleri yere en yakın askerlik şubesinde, yedi gün ve daha fazla olanların ise ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına belirlenen birlik veya kurumlarda tamamlatılır.

(3) Askerlik şubesince noksan hizmetli yükümlülere askerlik hizmet süresinin tamamlanması maksadıyla öncelikle 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebligat yapılır. Tebligat tarihinden itibaren noksan hizmetini tamamlamak üzere iki aylık süre içerisinde askerlik şubesine müracaat etmeyenler hakkında bakaya hükümleri uygulanır.

(4) Silahaltında iken organ, doku, kök hücre ve kemik iliği nakli için bağışçı olacağını beyan ederek geçici terhis edilenlerden, geçici terhis tarihinden itibaren üçüncü ayın sonuna kadar müracaat etmeyenlere 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmet süresinin tamamlanması maksadıyla askerlik şubesince tebligat yapılır. Tebligat tarihinden itibaren iki aylık süre içerisinde askerlik şubesine müracaat etmeyenler noksan hizmetli olarak aranır. Bu yükümlüler hakkında bakaya hükümleri uygulanır.

(5) Tebligat yapılmış olmasına rağmen iki aylık süre içerisinde askerlik şubesine müracaat etmeyenler, yakalanmaları için Askeralma Genel Müdürlüğüne İçişleri Bakanlığına bildirilir. Yakalananlar mesai saatleri içerisinde en yakın askerlik şubesine getirilir. Mesai saatleri dışında veya askerlik şubesinin bulunmadığı yerlerde ilgili kolluk kuvveti tarafından hazırlanan tutanağa istinaden serbest bırakılırlar.

Askerlik hizmetinden sayılan süreler

MADDE 35 – (1) Aşağıda belirtilen süreler askerlik hizmetinden sayılır:

- a) 31 inci maddenin on üçüncü fıkrası kapsamında kullanılan izin süreleri hariç, anılan maddede yazılı izin süreleri.
- b) 32 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı sağlık izin süreleri.
- c) Muvazzaflık hizmeti esnasında sağlık kuruluşlarında tanı ve tedavi için geçen süreler.
- ç) Birliğinden ayrı bulunduğu zamanda fizik tedavi görenlerin yalnızca fizik tedavi gördüğü günler.
- d) Yargılama sonucu beraat edenlerin askerlik hizmeti sırasındaki gözaltı ve tutuklulukta geçen süreleri.
- e) Terörle mücadele görevi sırasında veya bu görevinden dolayı alıkonulan veya kaybolanların yeniden birliklerine dönmeleri hâlinde Kanunun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince teşkil edilen kurul tarafından kusursuz görülenler ile haklarında kovuşturmayla yer olmadığı veya beraat kararı verilenlerin birliklerinden ayrı geçirdiği süreler.
- f) 33 üncü maddede yazılı yol süreleri.
- g) Personelin seyahat güvenliği kapsamında teşkil edilen kabul ve toplanma merkezlerinde geçen süreler.

ğ) Askerlik hizmetini yedek subay veya yedek astsubay olarak yapmakta iken er statüsüne geçirilenlerin sınıf okulunda, yedek subaylıkta ve yedek astsubaylıkta geçirdikleri süreler.

h) 32 nci maddenin birinci fıkrası hükmü dikkate alınarak yedek subay adayları veya yedek astsubay adaylarından 29 uncu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen kanuni mazeretlere dayalı olarak geçici terhis edilenlerin silahaltında geçirdikleri süreler.

ı) 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu kapsamında disiplin amirlerince verilen oda hapsi cezalarının infazında geçen süreler.

i) Mahkûmiyetle neticelenen davalarda, infazı gereken süreden fazla gözaltında, tutuklulukta ve hükümlülükte geçen süreler.

Askerlik hizmetinden sayılmayan süreler

MADDE 36 – (1) Aşağıdaki süreler muvazaflık ve yedeklik hizmeti sürelerinden sayılmaz:

a) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçları ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinde geçen süreler.

b) Mahkemelerin hükmettiği hapis cezalarının infazında geçen süreler.

c) Kendilerini askerliğe elverişsiz hale getirmeye veya getirmeye teşebbüs ettikleri mahkeme kararı ile sabit olanların yargılanmalarına esas eylemleri dolayısıyla ortaya çıkan rahatsızlıklarından ötürü yatarak veya ayakta gördükleri tedaviler ile istirahatte ya da hava değişiminde geçirdikleri süreler.

ç) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaları nedeniyle mahkeme tarafından haklarında tedaviye karar verilenlerin bu karar nedeni ile yatarak veya ayakta gördükleri tedaviler ile istirahatte ya da hava değişiminde geçirdikleri süreler.

d) Disiplin kurullarınca verilen hizmetten men cezaları ile seferberlik ve savaş hallerinde disiplin kurullarınca verilen oda hapsi cezalarının infazda geçen süreleri.

e) Kovuşturma açılıp açılmadığına bakılmaksızın askere ilk sevkinden sonra birliklerine geç katıldıkları süreler.

f) 31 inci maddede yazılı izin sürelerinden fazla kullanılan süreler.

g) 33 üncü maddede yazılı yol sürelerinden fazla kullanılan süreler.

ğ) Kanunda belirtilen sürelerden fazla kullanılan hava değişimi ve istirahat süreleri.

h) Hizmetleri sırasında tutuklanan ve yargılanmaları neticesinde haklarında “Hükmün Açıklanmasının Geriye Bırakılması” kararı verilen ve beş yıl süreyle denetim süresine tabi tutulanlardan; bu süre içinde hükmün açıklanmasına karar verilmesi halinde tutuklulukta geçen süreler.

ı) 926 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi kapsamında, yedek subaylara ve yedek astsubaylara verilen refakat izni süreleri.

i) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü veya kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinden birlik veya kurumlarına sevk edilenlerden, birlik veya kurumlarına katılış yapmayanlara verilen yol süreleri.

j) Silahaltında iken hakkında verilen sağlık kararına itiraz edenlerden, itirazı aleyhine sonuçlananların görevden ayrı geçirdikleri süreler.

k) 31 inci maddenin on üçüncü fıkrası kapsamında kullanılan izin süreleri.

Terhis

MADDE 37 – (1) Tabi olduğu statüde Kanunda yazılı askerlik hizmet süresini tamamlayanlar birlik ve kurumlarınca terhis edilir.

(2) Terhis belgelerinin, terhis tarihinden önce düzenlenmesi, kazanılmış hak teşkil etmez. Terhis belgesi, terhis tarihi hanesinde yazılı olan tarihten itibaren geçerlidir.

(3) Terhis edilenlere, birlik komutanlığı veya kurum amirliği tarafından terhis belgesi verilir. Terhis belgesi, kıta şahsi dosyası ile birlikte nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine gönderilir.

Tutuklu ve hükümlü işlemleri

MADDE 38 – (1) Askerlik hizmetine başlamadan önce veya askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, haklarında bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza hükmedilenler ile 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli para cezasına mahkûm edilen yükümlüler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu durumdakiler cezalarının çektirilmesi için terhislerinde birlik ve kurumlarınca buldukları yer Cumhuriyet başsavcılıklarına teslim edilirler. Terhis mahiyetinde izne gönderilenlerin ise izne gönderildikleri, adresleri ve terhis tarihleri birlik ve kurumlarınca ilgili savcılıklara bildirilir.

(2) Bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedilenler, birlik ve kurumlarınca buldukları yer Cumhuriyet başsavcılıklarına teslim edilerek hizmet durum belgesi ile geçici olarak terhis edilir. Bunlardan askerlikle ilişkisi olanlar hakkında tahliyelerinde cezaevi idarelerince on beş günlük süre içerisinde askerlik şubesine müracaat edeceklerine dair belge imzalatılarak askerlik şubesine gönderilir. Askerlik şubelerine kendilerine tanınan süre içerisinde gelmeyenler hakkında bakaya hükümleri uygulanır. Bu durumdakilerin yakalanmaları için bildirimleri, yakalanmaları, askerlik şubelerine götürülmeleri ve serbest bırakılmalarında 34 üncü madde hükümleri uygulanır.

Bunlar, noksan kalan hizmetlerinin tamamlanması için geçici olarak terhis edildikleri birlik veya kurumlarına sevk edilir.

(3) Tutuklulukta geçen sürenin askerlik hizmetinden sayıldığı durumlarda, fiilen bir aydan az hizmeti bulunanlar, bir aylık hizmetlerini tamamlamalarını müteakip terhis edilirler.

Disiplin kurullarınca cezalandırılanlardan, cezası infaz edilmeden terhis edilenlere yapılacak işlemler

MADDE 39 – (1) 6413 sayılı Kanun gereği disiplin kurulları tarafından verilen hizmetten men ve oda hapsi cezalarının terhis tarihinden önce kesinleşmesi ve infaz edilmesi halinde bu cezalar askerlik hizmetinden sayılmaz. Yükümlüler ceza süreleri kadar geç terhis edilir. Bu cezalar dikkate alınmadan birliklerince terhis edilenler, askerlik şubelerince noksan hizmet takibine alınır ve 34 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreler dikkate alınmadan noksan hizmetleri ikamet ettikleri yere en yakın askerlik şubesinde tamamlatılır. Cezanın, kesinleşme tarihinden itibaren bir yıl içinde infaz edilememesi durumunda noksan hizmet takipleri durdurulur.

(2) Bunlardan terhis tarihinden sonra cezaları kesinleşenlerin ceza infazları yapılmaz.

Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı emrinde görev yapanlara yapılacak işlemler

MADDE 40 – (1) Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı emrinde görev yapanlardan muvazzaflık hizmetleri sırasında, askere alınmadan önce veya askerlikleri sırasında işlemiş oldukları suçlar nedeniyle mahkemelerden bir yıldan fazla ceza alanlar, cezaları Türkiye'deki cezaevlerinde infaz edilmesi halinde kalan hizmetlerini tamamlamak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki birliklerine sevk edilmezler. Bunlar ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenmiş olan birliklere sevk edilir. Bu durumdakilerden kendiliğinden birliklerine katılanların birlikleri değiştirilmez.

(2) Haklarında "Kıbrıs Koşullarında Askerlik Yapamaz" kararlı rapor verilenler, kalan hizmetlerini yurt içinde ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklerde tamamlar. Bunların yeni birliklerine sevkleri, birlik komutanlığı veya müracaat ettikleri askerlik şubesi başkanlığınca yapılır.

(3) Fırar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçları ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerini işleyen erbaş ve erlerden;

a) Temel eğitimleri sonunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde konuşlu birliklere tertip edilmiş olup bu birliklere katılmamış olsalar dâhi, suç tarihinden sonra askerlik şubelerine müracaat edenler veya yurt içinde yakalananlar kalan hizmetlerini tamamlamak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gönderilmez ve ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklere sevk edilir.

b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yakalanan veya kendiliğinden birliklerine katılanların birlikleri değiştirilmez.

(4) Haklarında adli kontrol tedbiri olarak yurt dışına çıkış yasağı konulan yükümlüler ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklere sevk edilir.

Birliği lağvedilenlere yapılacak işlemler

MADDE 41 – (1) Birliği lağvedilenlerden; izinde, hava değişiminde veya istirahatli olanlar, firarda, hava değişimi/izin tecavüzünde veya kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinde bulunanlar, noksan hizmetli olanlar ile cezaevlerinden tahliye edilenlerden noksan hizmetleri yedi gün ve daha fazla olanlar ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklere sevk edilir. Bunlardan noksan hizmeti altı gün (dâhil) ve daha az olanların süreleri 34 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında ikamet ettikleri yere en yakın askerlik şubesinde tamamlatılır.

(2) Konuş ve kuruluşları değiştirilen birlikler, lağvedilen birlik kapsamında değerlendirilmez.

Fırar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçları ile kısa süreli kaçma ve izin sürelerini geçirme disiplinsizliklerini işleyenlere yapılacak işlemler

MADDE 42 – (1) Fırar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçlarını işleyen yükümlüler hakkında tanzim edilen suç dosyası, suçun oluşması için öngörülen sürelerin geçmesini müteakip, soruşturma izni vermeye yetkili komutan veya askerî kurum amiri tarafından ilgili Kanun hükümleri uyarınca soruşturma izni verilmesi halinde, birlik komutanlığı veya kurum amirliklerince yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilerek kayıtlı oldukları askerlik şubelerine bilgi verilir.

(2) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olan firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlüler yakalanıncaya kadar kolluk kuvvetlerince aranır. Yakalananlar en yakın adli makama teslim edilir ve adli makamın talimatı doğrultusunda işlem yapılır.

(3) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olmayan firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlülerden, kendiliğinden gelen veya garnizon/merkez komutanlıkları ya da kolluk kuvvetleri tarafından askerlik şubelerine teslim edilenler birlik ve kurumlarına serbest olarak sevk edilir.

(4) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olan firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlülerden kendiliğinden askerlik şubesi başkanlığına müracaat edenler, en yakın adli makama teslim edilmek üzere kolluk kuvvetlerine bildirilir. Bunların işlemleri adli makamın talimatına göre yürütülür.

(5) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olmayan firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlülerin takibi maksadıyla mülki makamlara yazı yazılmaz. Ancak, bu durumdaki yükümlüler

kalan askerlik ödevlerini yerine getirmek maksadıyla yakalanmaları için Bakanlıkça İçişleri Bakanlığına bildirilir. Yakalanarak muhafaza altına alınanlar, mesai saatleri içerisinde en yakın askerlik şubesine getirilirler. Mesai saatleri dışında veya askerlik şubesinin bulunmadığı yerlerde ilgili kolluk kuvvetinin hazırladığı tutanağa istinaden derhal serbest bırakılırlar.

(6) Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinde bulunan yükümlülerden kendiliğinden askerlik şubelerine gelenler ile bu eylemleri sırasında mehil içinde yakalananlardan garnizon veya merkez komutanlıkları ya da kolluk kuvvetleri tarafından askerlik şubelerine teslim edilenler birlik ve kurumlarına serbest olarak sevk edilir.

(7) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olanlardan adli makamların talimatları doğrultusunda askerlik şubesine teslim edilen firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundakiler, haklarında yakalama kararı bulunmayan firar ve hava değişimi/izin tecavüzündekiler, kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinde olanlardan kendiliğinden askerlik şubelerine gelenler ile bu eylemleri sırasında mehil içinde yakalananlardan garnizon veya merkez komutanlıkları ya da kolluk kuvvetleri tarafından askerlik şubelerine teslim edilenler kalan askerlik hizmet sürelerine bakılmaksızın birlik veya kurumlarına serbest olarak sevk edilir. Ancak, askerlik şubelerinden sevk evrakını aldığı tarih itibarıyla verilen yol süresinin sonunda terhise hak kazananlar birlik veya kurumlarına sevk edilmezler. Bunların noksan hizmetleri 34 üncü madde kapsamında askerlik şubesinde tamamlanır.

Muvazzaf ve sözleşmeli subay veya astsubaylar ile uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve er iken ayrılanlar

MADDE 43 – (1) Muvazzaf ve sözleşmeli subay veya astsubaylar ile uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve er iken ayrılanların;

a) Askeri öğrenci olarak okudukları Milli Savunma Üniversitesi ve diğer üniversite, fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullardan mezun olmayı müteakip muvazzaf subay ve astsubay naspedilenlerin, bu okullarda ay olarak geçen sürelerin üçte biri ile muvazzaf subay ve astsubaylıkta geçen sürelerinin tamamı,

b) Dış kaynaktan temin edilen muvazzaf subay ve astsubaylar ile bunların adaylarından deneme süresinin bitimine kadar ayrılanların temel eğitimde ve muvazzaf subay ve astsubaylıkta ay olarak hizmette geçen sürelerinin üçte biri, deneme süresi sonrasında geçen sürelerinin tamamı,

c) Sözleşmeli subay veya sözleşmeli astsubayların ve bunların adaylarının ön sözleşme ve sözleşme sürelerinin toplamının üçte biri,

ç) Uzman erbaşların sözleşme döneminde ay olarak geçen sürelerinin üçte biri,

d) Sözleşmeli erbaş ve erler ile sözleşmeli er adaylarından, ön sözleşme ve sözleşme döneminde ay olarak hizmette geçen sürelerinin üçte biri,

e) Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan statülerde istihdam edilmek üzere temini silahaltında iken gerçekleştirilen yükümlülerin silahaltında geçirilen sürelerinin tamamı,

askerlik hizmetinden sayılır.

(2) Sayılan hizmet süresi, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresini karşılayanlar askerlik hizmetini yapmış sayılır. Hizmet süresini karşılamayanların noksan hizmet süreleri, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresi esas alınarak 34 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında erbaş ve er olarak tamamlanır.

(3) Yedek subay adayları veya yedek astsubay adayları olma hakkı bulunanlar, yedek subay veya yedek astsubay olmaya istekli olmaları ve yedek subay adayları veya yedek astsubay adayları seçilmeleri halinde daha önceki hizmet süreleri dikkate alınmaksızın yedek subay veya yedek astsubayların hizmet süresine tabi tutulur. Bunlardan sınıflandırma sonucunda er olarak seçilenlerin noksan hizmetleri ise bu Yönetmeliğin 34 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tamamlanır.

(4) Sözleşmesi feshedilen uzman erbaşlar, sözleşmeli erbaş ve erler ile sözleşmeli er adaylarının varsa kalan askerlik hizmeti, ilgilinin ilişkisi kesilmeden, ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklerde erbaş ve er olarak tamamlanır.

(5) Özel kanunlarla Türk Silahlı Kuvvetlerine katılan personelin askerlik yükümlülüğüne ilişkin kendi yönetmeliklerinde farklı bir hüküm bulursa bile bu Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılır. Bu Yönetmeliğe aykırı olanlar uygulanmaz.

Askerlik hizmetini yaparken yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar

MADDE 44 – (1) Askerlik hizmetini yapmakta iken yedek subay veya yedek astsubay olma hakkını veren öğrenim kurumlarından mezun olanların yedek subay veya astsubay olarak statü değişikliği talepleri dikkate alınmaz.

(2) Bu durumdaki yükümlülerin tabi oldukları statüdeki askerlik hizmetleri geçici terhis edilmeden tamamlanır.

İkinci altı ay süreyle askerlik hizmetine devam edecek erbaş ve erlerin işlemleri

MADDE 45 – (1) Erbaş ve erlerden istekli olanlar, sıralı disiplin amirlerinin olumlu değerlendirmesi ile terhise hak kazandıkları tarihten itibaren altı ay süre ile sınırlı olmak üzere bu Yönetmelik hükümlerine göre askerlik hizmetlerine devam eder ve bu sürenin sonunda terhis edilirler. Bu şekilde askerlik hizmetine devam edenlerin vazgeçme talepleri kabul edilmez. Bunlar hakkında askerlik hizmetinden sayılmayan sürelerle ilişkin hükümler

uygulanmaz. Bu yükümlüler hakkında ilk altı aylık hizmet süresi için ayrı, diğer altı aylık hizmet süresi için ayrı terhis belgesi tanzim edilir.

(2) Birinci fıkrada kapsamında askerlik hizmetine devam edecek erbaş ve erlerin sayısı, yıllık olarak İçişleri Bakanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarınca bildirilen askerlik yükümlüsü genel ihtiyacı dikkate alınarak Genelkurmay Başkanlığınca belirlenir ve 31 Aralık tarihine kadar Askeralma Genel Müdürlüğüne bildirilir.

(3) Askeralma Genel Müdürlüğüne ikinci altı ay için planlanan yükümlü sayısı ve bu sayıda meydana gelen değişiklikler Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına bildirilir.

(4) Askerlik hizmetine devam edenlerin sayısı, istek, tercih durumları ve özlük haklarına ilişkin işlemler bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak çıkarılacak yönergeye göre yürütülür.

(5) Müracaat edenlerde aşağıdaki nitelikler aranır:

a) Kamusal hakları kullanmaktan yoksun bırakılmamış olmak.

b) Cezaları ertelenmiş, seçenek yaptırımlardan birisine çevrilmiş, genel ya da özel af kanunları kapsamına girmiş veya haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa dahi;

1) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, halkı askerlikten soğutmak, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama ile zimmet, irtikâp, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, yalan tanıklık, yalan yere yemin, suç uydurma, cinsel saldırı, cinsel taciz, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak, fuhuş, gayri tabii mukarenet, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar ile kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından,

2) Firar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat ve isyan suçlarından,

3) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 148 inci maddesinde belirtilen suçlardan, birisinden mahkûm olmamak.

c) Taksirli suçlar hariç olmak üzere bir suçtan bir ay veya daha fazla hapis cezası ile mahkûm olmamak.

ç) Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı bulunmamak.

d) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamış, bu örgütlere yardım etmemiş, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamış ya da kullandırmamış, bu örgütlerin propagandasını yapmamış olmak.

e) Arşiv araştırması olumlu sonuçlanmış olmak.

f) Birlik Komutanlığınca hakkında olumlu nitelik belgesi doldurulmuş olmak.

(6) Askerlik hizmetine devam edenlerden;

a) Disiplinsizlik ve ahlâki durum nedeniyle sıralı disiplin amirlerinin her türlü bilgi ve belgeye dayanarak düzenleyeceği nitelik belgesine göre askerlik hizmetine devam etmesi uygun görülmemişler,

b) Hizmetlerinde yetersiz ve başarısız oldukları sıralı disiplin amirlerinin her türlü bilgi ve belgeye dayanarak düzenleyeceği nitelik belgesi ile anlaşılabilirler,

c) Yetkili sağlık kurullarınca bu süre içerisinde hakkında "Askerliğe Elverişli Değildir" kararlı sağlık raporu düzenlenmiş olanlar ile herhangi bir nedenle verilen istirahat veya hava değişimi süreleri toplamı yirmi gün geççenler,

ç) Yasa dışı siyasi, yıkıcı ve bölücü faaliyetlerde bulunanlar ile tutum ve davranışlarıyla bu görüşleri benimsediği tespit edilenler,

d) Herhangi bir suç sebebiyle on günden fazla tutuklu kalanlar,

e) Bu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen suçlardan hakkında mahkûmiyet kararı göreve başladıktan sonra kesinleşenler,

f) Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyacı olan statülerde istihdam edilmek üzere açılan sınavları kazanarak eğitime katılacakları tespit edilenlerden istekliler,

asgari tabur komutanı ve eşiti birlik komutanı veya kurum amirince (Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında eşiti) terhis edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Erteleme İşlemleri

Genel esaslar

MADDE 46 – (1) Her türlü erteleme işlemlerinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kaynak ihtiyacı ile celp ve sevk dönemleri arasındaki dengenin korunması genel prensiptir.

(2) Erteleme işlemine tabi tutulanların seferberlik ve savaş zamanında silahaltına alınmalarına Bakanlıkça karar verilebilir.

(3) Sözleşmeli er adayları, sözleşmeli erbaş ve erler, uzman erbaşlar ile yükümlülük esasına göre silahaltına alındıktan sonra muvazzaf veya sözleşmeli subay veya astsubaylıktan ayrılanların askerlik hizmetinden sayılan süreleri, tabi oldukları hizmet süresini karşılamayanların askerlik işlemleri 49 uncu, 50 nci, 51 inci ve 59 uncu maddeler kapsamındaki durumlar hariç ertelenmez.

Lisans ve daha aşağı seviyedeki öğrenci ertelemeleri

MADDE 47 – (1) Lisans ve daha aşağı seviyede öğrenim görenlerin askerlikleri azami olarak;

a) Lise veya dengi okullarda 22 yaşını tamamladıkları,
b) Fakülte ve yüksekokullar ile meslek yüksekokullarında ise 28 yaşını tamamladıkları,
yılın sonunu geçmemek kaydıyla mezun oluncaya veya ilişkileri kesilinceye kadar yoklamaları yapılmadan ertelenir.

(2) Farklı programlara yatay geçiş yaptıranlar dâhil yatay geçiş yaparak okul değiştirenlerin azami öğrencilik sürelerinin hesaplanmasında ilk kayıt yaptıkları okulun kayıt tarihi esas alınır.

(3) Çift ana dal programına kayıtlı öğrencilerin askerlikleri, bir programdan mezun olduklarında diğer ana dal programındaki öğrenciliğinin devam etmesi halinde bu ana dal programındaki öğrenciliğine göre ertelenir.

(4) Aynı anda birden fazla öğretim kurumunda öğrenime devam edenlerin askerlikleri, öğrencilikleri bildirildiği sürece mezun oluncaya kadar ya da ilişkileri kesilinceye kadar lehlerine uygun olan okula göre ertelenir.

(5) Yükümlülerin bitirdikleri okulun dengi veya daha aşağı seviyedeki bir okula kayıt yaptırmaları ya da aynı seviyede birden fazla yükseköğretim kurumunda öğrenim görmekte iken bunlardan herhangi birisinden mezun olmaları halinde aynı seviyede devam eden diğer öğrenimleri nedeniyle askerlikleri ertelenmez.

(6) Okula kayıt tarihi yoklama kaçağı veya bakaya kaldıkları tarihten sonra olanların askerlikleri ertelenmez.

(7) 27 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi gereğince yoklama kaçağı olarak muayenesi yapılarak sınıflandırma kaynağına alınacaklardan; sevke tabi tutulacakları tarihe kadar okula kayıt yaptıranların askerlikleri ertelenmez.

(8) Yurt dışında yükseköğretim kurumlarında öğrenim görenlerin askerlikleri, yetkili Türk makamlarınca okulun tanınmasını müteakip birinci ila dokuzuncu fıkralardaki esaslara göre ertelenir.

(9) Öğrenim kurumlarında öğrenim gören, kaydı silinen veya mezun olanların bilgileri elektronik ortamda Bakanlıkça alınarak askerlik kayıtlarına işlenir. Öğrencilere ait bilgiler Dışişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından sürekli güncel bulundurulur.

(10) Öğrenim kurumlarınca kayıt hakkı kazandığı bildirilen yükümlülerin askerlik durumları Bakanlıkça talep eden kurumlarla paylaşılır. Askerlikle ilişkisi olmayan yükümlülerin kayıtları askerlik durum belgesi aranmaksızın yapılır. Askerlikle ilişkisi olanlar ise okul idarelerince askerlik şubelerine yönlendirilir. Kayıt tarihinde henüz askerlik çağına girmemiş olanlardan askerlik durum belgesi talep edilmez.

(11) Yabancı ülkelerin mevzuatlarına göre Türkiye’de eğitim ve öğretim yapan orta öğretim seviyesindeki okullarda öğrenim görenler hakkında düzenlenecek öğrenci durum belgelerinin okulun bağlı bulunduğu il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne onaylanmasını müteakip askerlikleri, öğrencilikleri nedeniyle ertelenir. Öğrenim bilgileri elektronik ortamda Millî Eğitim Bakanlığında alındığında bu bilgilere göre erteleme işlemi yapılır.

(12) Mesleki eğitim merkezleri ile meslek okullarında eğitim görenlerin askerlikleri, 22 yaşını geçmemek üzere kurs veya okulun bitiş tarihine kadar ertelenir.

(13) Lise ve daha üst seviyede bir öğrenim kurumundan mezun olanların mesleki eğitim merkezleri ile meslek okulu eğitimleri nedeniyle askerlikleri ertelenmez.

Öğretim kurumlarından terk, ilişkisi kesilen veya mezun olanların ertelemeleri

MADDE 48 – (1) Yükümlülerin askerlikleri istekleri halinde mezuniyet veya ilişki kesme tarihinden itibaren yoklamaları yapılmadan;

a) Lise veya dengi okuldan mezun olanların üç yıl,

b) Mesleki ve teknik liselerden mezun olanların altı yıl,

c) Fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarından ilişkileri kesilenler ile meslek yüksekokulundan mezun olanların iki yıl,

ç) Dört yıl ve daha uzun süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanların mezuniyet tarihinden itibaren iki yıl, yurt dışındaki öğrenim kurumlarından mezun olanlara ise denklik işlemlerini tamamlayabilmeleri için denklik onay birimine başvuru tarihinden itibaren ilave bir yıl,

d) Yüksek lisans eğitimini tamamlayanlara bir yıl, yurt dışındaki öğrenim kurumlarından mezun olanlara ise denklik işlemlerini tamamlayabilmeleri için ilave bir yıl,

süreyle ertelenir. Bu erteleme süreleri; lise veya dengi okul mezunları için 22 yaşını, mesleki ve teknik lise mezunları için 25 yaşını, fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarından ilişkileri kesilenler ile meslek yüksekokulu mezunları için 28 yaşını, dört yıl ve daha uzun süreli yükseköğretim kurumu mezunları ile denklik işlemlerini tamamlayabilmeleri için bir yıllık erteleme süresi verilenler için 32 yaşını tamamladıkları yılın sonunu geçemez.

(2) Yurt dışı yükseköğretim kurumları mezunlarının erteleme süreleri hiçbir şekilde lisans mezunlarının mezuniyet tarihinden itibaren üç yılı, yüksek lisans mezunları için mezuniyet tarihinden itibaren iki yılı geçemez.

(3) Erteleme süresi içerisinde yükseköğretim kurumuna kayıt yaptıranların askerlikleri öğrencilik nedeniyle ertelenir.

(4) Askerlik çağına girmeden önce lise veya dengi okullar ya da meslek yüksekokullarından mezun olanlar ile fakülte/yüksekokul veya meslek yüksekokullarından ilişkisi kesilenlerin ertelemeleri, askerlik çağına girdikleri yıldan itibaren başlar.

(5) Yurt dışındaki öğrenim kurumlarında öğrenim görerek yetkili makamlarca denkliği tanınanların askerlikleri, tanındığı öğrenim seviyesine göre bu maddede belirtilen sürelerle göre ertelenir.

(6) Çift ana dal programından mezun olanlardan erteleme talep edenlerin işlemleri işlem yaptırmak istedikleri program üzerinden yapılır.

Tutuklu, hükmen tutuklu (hükümlü) veya hükümlülerin ertelemeleri

MADDE 49 – (1) Yoklamaları veya askere sevkleri sırasında tutuklu, hükmen tutuklu veya hükümlü oldukları tespit edilenlerin askerlikleri ertelenir.

(2) Bu durumdaki yükümlüler ile hakkında “denetimli serbestlik” kararı verilenlerin bilgileri elektronik ortamda Bakanlıkça alınarak askeralma kayıtlarına işlenir ve yükümlülerin denetimli serbestlik süresince askerlikleri ertelenir. Bu bilgiler Adalet Bakanlığınca güncel bulundurulur.

(3) Cezaevine girdikleri tarihler dikkate alınarak;

a) Yoklama döneminde veya yoklama kaçağı durumunda bulunan tutuklu ve hükmen tutukluların askerlikleri o yılın sonuna, hükümlülerin askerlikleri ise şartlı tahliye tarihine kadar ertelenir. Tahliye olmadıkları sürece tutukluların ve hükmen tutukluların erteleme süreleri yıllık olarak devam edilir. Tutuklu, hükmen tutuklu veya hükümlüler tahliye edildikleri yıl askerlik çağına giren doğumlarla birlikte yoklamaya tabi tutulur.

b) Sınıflandırılmalarını müteakip veya bakaya iken cezaevine girenlerin askerlikleri tahliye tarihine kadar ertelenir, bunlar tahliyelerini takip eden ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde sevk edilirler.

c) Hükümlülük ve tutukluluk öncesi yoklama kaçağı durumunda bulunan hükümlü, tutuklu ve hükmen tutuklular tahliyelerini takip eden 15 günlük süre içerisinde yoklamalarını yaptırmak zorundadır. Bu süre içerisinde yoklamalarını yaptırmayanlar hakkında 101 inci madde kapsamında işlem yapılır. Bunlar ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde sevk tabi tutulur.

ç) Yoklama kaçağı veya bakaya kaldıktan sonra bu madde kapsamında erteleme yapılanların, erteleme süresi içinde veya sevk tabi tutulacağı tarihe kadar askerlikleri, 49 uncu, 50 nci, 51 inci ve 59 uncu maddeler kapsamındaki durumlar hariç ertelenmez.

(4) Hakkında adli kontrol kararı verilenler, adli kontrol kararının niteliğine uygun düştüğü takdirde ve yargılamanın yürütüldüğü mahkeme tarafından aksi yönde bir karar verilmedikçe, tabi oldukları statüde silahaltına alınırlar. Silahaltına alınan bu durumdaki yükümlülerin birlik adı ve adresi ilgili mahkemeye bildirilir. Mahkemece silahaltına alınması uygun görülmeyen yükümlülerin askerlikleri adli kontrol süresince ertelenir. Adli kontrol kararının kaldırılması halinde ise yükümlü hakkında bu madde hükümlerince işlem tesis edilir.

(5) Yurt dışında tutuklu, hükmen tutuklu veya hükümlü olduğu anlaşılanların askerlik işlemleri bu maddedeki esaslara göre yürütülür.

Geçici rahatsızlığı olanların ertelemeleri

MADDE 50 – (1) Geçici rahatsızlığı nedeniyle haklarında yetkili sağlık kuruluşlarınca “Ertesi Yıla Bırakma” kararlı rapor verilenlerin ertelemeleri rapor bitim tarihine kadar yapılır. Bunlar raporlarının bittiği yıl askerlik çağına giren doğumlarla birlikte yoklamaya tabi tutulur.

(2) Yoklama kaçağı kaldıktan sonra “Ertesi Yıla Bırakma” kararı verilen yükümlüler rapor bitim tarihlerini takip eden 15 günlük süre içerisinde yoklamalarını yaptırmak zorundadır. Bu süre içerisinde yoklamalarını yaptırmayanlar hakkında 101 inci madde kapsamında işlem yapılır. Bunlardan askerliğe elverişlidir kararı verilenler ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde sevk tabi tutulur.

(3) Geçici rahatsızlığı nedeniyle yetkili sağlık kuruluşlarınca “Sevk Geciktirmesi” kararlı rapor verilenlerin ertelemeleri rapor bitim tarihine kadar yapılır. Bunlar rapor bitim tarihlerini takip eden 15 günlük süre içerisinde sağlık muayenelerini yaptırmak zorundadır. Bu süre içerisinde yoklamalarını yaptırmayanlar hakkında 101 inci madde kapsamında işlem yapılır. Yapılan muayeneleri sonucunda;

a) Bakaya iken "Sevk Geciktirmesi" raporu alan er statüsündekiler sevkine mani hali olmadığına dair verilen karar tarihini takip eden ilk mesai günü,

b) Bakaya kalmadan önce "Sevk Geciktirmesi" raporu alan er statüsündekiler sevkine mani hali olmadığına dair verilen karar tarihini takip eden ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde, sevk edilir.

(4) Yoklama kaçağı veya bakaya kaldıktan sonra bu madde kapsamında erteleme yapılanların, erteleme süresi içinde veya sevk tabi tutulacağı tarihe kadar askerlikleri, 49 uncu, 50 nci, 51 inci ve 59 uncu maddeler kapsamındaki durumlar hariç ertelenmez.

Kardeş ertelemeleri

MADDE 51 – (1) Bir baba veya ananın iki oğlundan biri askerdeyken diğer oğlunun, ikiden fazla oğlu olanlardan ikisi askerde iken diğerlerinin askerlik işlemleri, baba veya ananın talebi üzerine oğullarından biri muvazzaf askerlik hizmetini bitirinceye kadar ertelenir.

(2) Kardeş erteleme yapılırken 20 yaşından küçük olanlar ile geçime yardım edemeyecek derecedeki maluller dikkate alınmaz.

(3) Erteleme işlemi askere sevk sırasında yapılır.

(4) Aynı anda silahaltına alınacaklar için baba veya ana hangisinin bırakılmasını isterse, onun askerliği ertelenir.

(5) Ertelemenin yapıldığı tarihte bakaya durumunda olan er statüsündekiler ertelemelerinin bitiminde derhal, bakaya durumunda bulunmayan er statüsündekiler takip eden ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk döneminde sevk edilirler. Erteleme bitim tarihi genel sevk günleri içerisinde olanlar o celp ve sevk döneminde sevk edilir.

(6) Bu madde kapsamında yapılacak erteleme süreleri yükümlülük süresiyle sınırlıdır. İkinci altı ay süreyle askerlik hizmetine devam edenler için bu süre dikkate alınmaz.

(7) Baba veya annenin nüfusuna geçmiş olan evlatlık ya da üvey evlatlar, öz evlatlar gibi işlem görür.

(8) Seferberlik ve savaş zamanı bu madde hükümleri uygulanmaz.

Lisansüstü eğitim, kamu personeli ve sporcu ertelemelerinde uygulanacak yaş sınırları

MADDE 52 – (1) Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendine göre; kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup hizmetinin özelliği sebebiyle ertelenmesine ihtiyaç duyulan kamu personelinin askerlikleri, bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde, 32 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere yoklamaları yapılmadan ertelenebilir.

(2) Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendine göre; Devlet veya kendi hesaplarına yurt içinde veya yurt dışında staj, dil öğrenimi, yüksek lisans eğitimi yapanlar ile aday memurların askerlikleri, bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde, 32 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere yoklamaları yapılmadan ertelenebilir.

(3) Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendine göre; sanatta yeterlik, doktora, tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık eğitimi yapanların askerlikleri, bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde, 35 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere yoklamaları yapılmadan ertelenebilir.

(4) Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine göre; yükseköğrenim mezunlarından, mesleklerine ait staj ve ihtisaslarını tamamladıktan sonra, yurt içinde veya yurt dışında çalıştıkları bilim dallarına, dünya ölçüsünde bir yenilik veya ilerleme getiren orijinal araştırmalarda bulunanlar, çalıştıkları ilim müesseselerince belgelene ve talep edilenlerin askerlikleri, bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde, 35 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere yoklamaları yapılmadan ertelenebilir.

(5) Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendine göre;

a) Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceye giren sporcular ile bu dereceleri alan takımların kadrolarında yer alan sporcuların,

b) A/Büyükler Milli Takım kadrolarında yer alan sporcuların,

c) Türkiye profesyonel futbol liglerinde yer alan takımların kadrolarında bulunan sporcuların,

ç) Üç ve daha fazla ligi bulunan spor dallarında, en üst iki ligde yer alan takımlar ile en az iki ligi bulunan spor dallarında, en üst ligde yer alan takımların uluslararası kuralların öngördüğü sayıdaki sporcularının, askerlikleri, bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde, 35 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere yoklamaları yapılmadan ertelenebilir.

Lisansüstü eğitim, kamu personeli ve sporcu erteleme işlemlerinde uyulması gereken usul ve esaslar

MADDE 53 – (1) Ertelemesi yapılacak yükümlülerden;

a) Ertelemeye esas başlangıç tarihinden önce yoklama kaçağı veya bakaya durumunda olanlar ile yoklama kaçağı olarak muayenesi yapılarak sınıflandırma kaynağına alınacakların, sevke tabi tutulacağı celp tarihine kadar geçen süre içinde kayıt yaptıranların askerlikleri ertelenmez.

b) Ertelemeye esas başlangıç tarihi yoklama kaçağı veya bakaya kaldıkları tarihten önce olanların ertelemeleri yapılabilir. Bunlar hakkında yoklama kaçağı ve bakaya işlemi yapılmaz.

c) Yurt içinde lisansüstü eğitim yapacaklar için kayıt tarihi, yurt dışına lisansüstü eğitim amaçlı gidenler için kayıt kabul tarihi; bilgi ve görgüsünü artırmak, araştırma yapmak için yurt dışına görevlendirilenlerde ise görevlendirme onay tarihi yoklama kaçağı veya bakaya kaldığı tarihten önce olanların ertelemeleri yapılabilir.

(2) Erteleme teklifleri, yükümlülerin sevke tabi oldukları sınıflandırma döneminden en az bir ay önce erteleme işlem makamında bulundurulur. Erteleme teklifleri, işlem makamınca incelenerek en geç iki ay içinde sonuçlandırılır.

(3) Erteleme teklifleri, erteleme teklif makamları tarafından, yükümlünün erteleme bitim süresinden en az bir ay önce erteleme işlem makamına gönderilir.

(4) Ertelemesi teklif edilen yükümlülerden daha önce herhangi bir nedenle erteli olduğu tespit edilenler hakkında yükümlünün erteleme süresi dikkate alınarak lehine olan erteleme işlemi yapılır.

(5) Askerlikleri ertelenenler, erteleme müddetinin bitiminden önce ertelemesine sebep olan çalışmalarını veya öğrenimlerini bıraktıklarında veya mezun olduklarında, sözleşmesi feshedilen, altı ay ve üzeri hak mahrumiyeti cezası verilen, erteleme kapsamında bulunmayan liglerdeki takımların kadrolarına geçen sporcuların durumu, erteleme teklif makamları tarafından, iki ay içinde erteleme işlem makamına bildirilir. Bu yükümlülerin ertelemeleri, erteleme işlem makamınca iptal edilir. Ertelemeye neden olan çalışmalarını bıraktıklarını veya tamamladıklarını belgeleyerek erteleme işlem makamına müracaat edenlerin ertelemeleri iptal edilebilir.

(6) Ertelemesinin iptalini gerektiren durumun zamanında erteleme işlem makamına bildirilmemesi, teklif yapan makamların ve hakkında erteleme teklifinde bulunulanların sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Erteleme iptalini

gerektiren durumun zamanında erteleme işlem makamına bildirilmemesine sebebiyet verenler ve askerlik işlemlerinin yürütülmesine ilişkin görevlerini veya sorumluluklarını zamanında yerine getirmediği tespit edilenler hakkında, erteleme teklif makamı ve erteleme işlem makamınca gerekli tahkikat yapılır.

(7) Ertelemeyi gerektiren durumun ortadan kalktığı ve bu durumun teklif makamınca iki ay içinde erteleme işlem makamına bildirilmediği tespit edilenlerin askerlik işlemleri, ertelemeye esas durumun ortadan kalktığı tarihteki durumları dikkate alınarak yürütülür.

(8) Erteleme işlemleri, erteleme teklif makamlarının beyanı esas alınarak bu Yönetmelikte belirtilen düzenlemeler çerçevesinde yapılır. Erteleme şartlarını taşımadığı, bilgi veya belgeleri gerçeği yansıtmadığı tespit edilenlerin ertelemeleri iptal edilir. Bu durumda olanların askerlik işlemleri, erteleme işlemi yapılmadan önceki durumları dikkate alınarak yürütülür.

(9) Hakkı olmadığı halde erteleme işleminden yararlanmak maksadıyla sahte belge düzenleyenler, gerçeği yansıtmayan bilgi veya belgeyi ibraz edenler, bunların gerçek olmadığını bildiği halde işleme koyanlar, sahte belgeleri kabul edenler ve herhangi bir surette sahteciliği bilmesine rağmen haksız yere erteleme işlemine sebebiyet verenler hakkında, suç tespit eden kurum tarafından, yetkili Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(10) Kamu kurum ve kuruluşlarının mevzuatında, erteleme işlemleri ile ilgili değişiklik meydana geldiğinde, bu durum ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından ivedilikle erteleme işlem makamlarına bildirilir.

(11) 107 nci madde uyarınca 2937 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülere ilişkin işlemler hariç olmak üzere erteleme işlemleri e-Devlet üzerinden elektronik ortamda yürütülür. Elektronik ortamda yürütülemediği durumlarda bu işlemler, erteleme işlem makamları ile erteleme teklif makamları arasında, 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu kapsamında elektronik imzalı olarak yapılır.

(12) Yedek subay veya yedek astsubay aday adayı statüsünde iken ertelemesi yapılan yükümlünün, herhangi bir nedenle karar tadili yapılarak statüsünün ere çevrilmesi, erteleme iptalini gerektirmez.

(13) 107 nci madde gereğince 2937 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülerin erteleme işlem makamı Askeralma Genel Müdürlüğü Askeralma İşlemleri Dairesi Başkanlığıdır.

Hizmetine ihtiyaç duyulan kamu personelinin erteleme esasları ve süreleri

MADDE 54 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup, hizmetinin özelliği sebebiyle ertelemesine ihtiyaç duyulan kamu personelinin askerlikleri, 32 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere;

a) İlgili kamu idaresi tarafından hazırlanan, il ve ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında son bölgeye giren iller ile son iki bölgeye giren ilçelerde görev yapan;

1) Üniversite, fakülte ve meslek yüksekokullarının öğretim üyelerinin, hizmetine ihtiyaç duyulduğu tarihten itibaren bir defaya mahsus ve azami iki yıla kadar,

2) Hâkim ve savcılarının, bölge hizmetlerine başladıkları tarihten itibaren bir defaya mahsus ve azami üç yıla kadar,

3) Hizmetine ihtiyaç duyulan diğer kamu personelinin ise hizmetine ihtiyaç duyulduğu tarihten itibaren azami bir yıla kadar askerlikleri ertelenebilir.

b) Vali yardımcısı veya kaymakamlardan; 16/7/1986 tarihli ve 19166 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mülki İdare Amirleri Atama, Değerlendirme ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde yer alan son coğrafi bölge il merkezleri ve bağlı ilçeleri ile ilgili kamu idaresi tarafından hazırlanan, il ve ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında son bölgeye giren iller ile son iki bölgeye giren ilçelere atanması yapılanların askerlikleri, bölge hizmetine başladıkları tarihten itibaren anılan bölgelerdeki görevleri süresince toplam beş yıla kadar ertelenebilir. Ancak; tekraren erteleme kapsamındaki bölgelere atanma, beş yıllık zaman dilimi içerisinde erteleme kapsamı dışındaki bölgelerde görev yapma veya kaymakam iken vali yardımcısı olarak atanma gibi nedenlerden, ertelemenin yapılabileceği beş yıllık zaman dilimi yeniden başlatılmaz. Tekraren erteleme kapsamındaki bölgelere atanmalar için; erteleme kapsamı dışında bulunan bölgelerdeki hizmet süreleri beş yıllık süreye dâhil edilmez.

c) Kuruluş tarihi itibarıyla beş yılını doldurmamış üniversite, fakülte ve meslek yüksekokullarda görevli öğretim üyelerinin askerlikleri, bu öğrenim kurumlarının kuruluş tarihinden itibaren beş yıl içinde, hizmetine ihtiyaç duyulduğu tarihten itibaren bir defaya mahsus ve azami iki yıla kadar ertelenebilir.

ç) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olan ve kamu hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin projelerde çok önemli görevi bulunan, görevinden ayrılması durumunda yürütülen projede önemli aksaklıklar meydana gelebilecek derecede dalında uzmanlaşmış personelin askerlikleri, hizmetine ihtiyaç duyulduğu tarihten itibaren bir defaya mahsus ve azami bir yıla kadar ertelenebilir.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olan ve hizmetine ihtiyaç duyulan kamu personelinden, görevinin özelliği sebebiyle yurt dışına görevlendirilen yükümlülerin askerlikleri, görevlendirildikleri tarihten itibaren ve yurt dışı görev süresi kadar ertelenebilir.

e) Mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgi ve görgülerini artırmak veya araştırma yapmak amacıyla, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 39 uncu maddesi gereği, üniversite rektörlüklerince yurt dışına görevlendirilen, lisansüstü eğitimini tamamlamış öğretim elemanlarının askerlikleri, görevlendirildikleri tarihten itibaren bir defaya mahsus ve azami bir buçuk yıla kadar ertelenebilir.

(2) Kanununun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendine göre azami süre kadar herhangi bir nedenle ertelenenlerden, ikinci kez aynı nedenle hizmetine ihtiyaç duyulması sebebiyle ertelenmesi teklif edilenlerin erteleme işlemi yapılmaz.

(3) Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyacını karşılamak için yapılan sınavları kazananlardan askerlik hizmetini yapmamış olanların askerlik işlemleri, yoklama kaçağı ve bakayalar dâhil eğitime başlayacakları tarihe kadar ertelenir. Bunlardan eğitime başlayanların askerlik işlemleri ise nasbedilecekleri tarihe kadar ertelenir.

Staj, aday memurluk, dil öğrenimi, yüksek lisans, sanatta yeterlik, doktora, tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık eğitimi yapanların erteleme işlemleri

MADDE 55 – (1) Devlet veya kendi hesaplarına, yurt içinde veya yurt dışında staj, aday memurluk, dil öğrenimi veya yüksek lisans eğitimi yapanların askerlikleri 32 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere, tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık, sanatta yeterlik, doktora eğitimi yapanların askerlikleri 35 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere, aşağıda belirtilen süreler kadar ertelenebilir:

a) Herhangi bir kamu kurumuna aday memur olarak atanacağını belgelendirenlerin askerlikleri altı ay süre ile ertelenebilir. Aday memur olarak göreve başlayanların askerlikleri 657 sayılı Kanuna göre asil memur oluncaya kadar ertelenebilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında mesleki staj yapanların askerlikleri ise azami üç yıla kadar ertelenebilir. Aday memur veya mesleki stajı nedeniyle azami süre kadar ertelenenlerden kurum değiştirenlerin askere sevkleri yeniden ertelenmez.

b) Staj yapan yükümlülerin askerlikleri, yeterlik sınavına girebilmelerine imkân tanımak maksadıyla staj süresinin sonundan itibaren üç ay süre ile ertelenebilir.

c) Yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik eğitimi yapanların askerlikleri, tabi oldukları kanun ve yönetmeliklerinde belirlenen azami süreler kadar ertelenebilir. Lisansüstü eğitime kayıt hakkını kazandığını belgeleyenlerin askerlikleri altı ay süre ile ertelenebilir.

ç) Yurt içi veya yurt dışında lisansüstü öğrenim için bilimsel hazırlık veya yabancı dil eğitimi alması ilgili üniversite yönetmeliğinde zorunlu olan yükümlülerin askerlikleri, tabi oldukları kanun ve yönetmeliklerinde belirtilen süreler kadar ertelenebilir. Bir lisansüstü eğitim amacına yönelik olmayan, tamamen yükümlünün kendi isteğine bağlı olarak yurt içinde veya yurt dışında yapılan özel dil eğitimlerinden dolayı erteleme yapılmaz.

d) Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (TUS) ve Diş Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavını (DUS) kazanan yükümlülerin askerlikleri, uzmanlık eğitimlerine başlayabilmeleri için altı ay; uzmanlık eğitimine başlayanların ise, 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinde ana dallara göre belirlenen azami uzmanlık eğitimi süreleri kadar ertelenebilir.

e) Uzmanlık eğitimi tamamlayanlardan; Yan Dal Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavını (YDUS) kazanan yükümlülerin askerlikleri, yan dal uzmanlık eğitimlerine başlayabilmeleri için altı ay, bu eğitime başlayanların ise Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinde yan dallara göre belirlenen azami yan dal uzmanlık süreleri kadar ertelenebilir.

(2) Herhangi bir branştan lisansüstü eğitimini tamamlayarak mezun olanlardan, aynı veya daha aşağı seviyede ikinci kez lisansüstü eğitim yapanların ertelemeleri yapılmaz.

(3) Staj nedeniyle ertelenmesi teklif edilen personel, staj yapılmasının zorunlu olduğu bir meslek grubuna mensup olmalıdır. Ancak; avukat, serbest muhasebeci ve mali müşavir gibi özel kanunları gereğince, o mesleği icra edebilmesi için mesleki staj yapması zorunlu olanlarda Devlet memuru olma şartı aranmaz.

(4) Kayıtları dondurulan, izinli sayılan veya yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezası alan öğrencilerin ertelemeleri aşağıdaki esaslar dâhilinde yapılır:

a) Azami eğitim süreleri kadar ertelemeleri yapılan yükümlülerden ertelemeleri içerisinde, kayıtları dondurulduğundan, izinli sayıldıklarından veya yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezası aldıklarından lisansüstü öğrenimlerini belirlenen azami süreler içerisinde bitiremeyenler veya bitiremeyecekleri anlaşılanlar hakkında ertelemelerinin uzatılması teklif edilenlerin; kayıtlarının dondurulduğu, izinli sayıldıkları veya yükseköğretim kurumundan uzaklaştırıldıkları süre kadar ertelemeleri uzatılabilir.

b) Kaydı dondurulan, izinli sayılan veya yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezası alan yükümlülerin bu durumları, öğrenim gördükleri kurum tarafından erteleme işlem makamına bildirilmez. Bildirile bile, bu durumdakilerin ertelemeleri iptal edilmez. Ancak bunlardan, askerlik hizmetine sevklerini istediklerinden dolayı kaydının dondurulduğu, izinli sayıldığı bildirilerek ertelemelerinin iptali istenenlerin ertelemeleri iptal edilir.

Çalıştıkları bilim dallarına dünya ölçüsünde bir yenilik veya ilerleme getiren orijinal araştırmalarda bulunan yükümlülerin erteleme işlemleri

MADDE 56 – (1) Yükseköğrenim mezunlarından mesleklerine ait staj ve lisansüstü eğitimlerini tamamladıktan sonra, yurt içinde veya yurt dışında çalıştıkları bilim dallarına, dünya ölçüsünde bir yenilik veya ilerleme getiren orijinal araştırmalarda bulunan yükümlülerin askerlikleri, Kanununun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine göre 35 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek şartıyla, çalışmalarını devam ettirdikleri sürece ertelenebilir.

Aktif spor hayatı devam eden sporcuların erteleme işlemleri

MADDE 57 – (1) Aktif spor hayatı devam eden sporcuların askerlikleri, aşağıdaki şartları taşımaya devam ettikleri sürece erteleme teklif tarihinden itibaren birer yıllık sürelerle, 35 yaşını doldurdukları yılın sonunu geçmemek üzere ertelenebilir:

a) Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceye giren sporcular ile bu dereceleri alan takımların kadrolarında yer alan sporcular;

1) İlk defa yapılacak erteleme işleminde; son bir yıl içerisinde yapılan Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceye girmek veya bu dereceleri alan takımların kadrosunda bulunmak,

2) Müteakip ertelemelerinde; bir önceki erteleme dönemi içerisinde yapılan Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceye girmek veya bu dereceleri alan takımların kadrosunda bulunmak şartıyla erteleme hakkından yararlanabilirler. Ancak, erteleme süresi içinde Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonası ile uluslararası müsabaka yapılmamış ise bir defaya mahsus bu şart aranmaz.

b) A/Büyükler Millî Takım kadrolarında yer alan sporcular;

1) İlk defa yapılacak erteleme işleminde; son bir yıl içerisinde en az bir kez A/Büyükler Millî Takım kadrosunda yer almak,

2) Müteakip ertelemelerde; bir önceki erteleme dönemi içerisinde yapılan uluslararası müsabakaların en az birinde Millî Takım kadrosunda bulunmak,

şartıyla erteleme hakkından yararlanabilirler. Ancak, erteleme süresi içinde Millî Takım düzeyinde müsabaka yapılmamış ise bir defaya mahsus bu şart aranmaz.

c) Türkiye profesyonel futbol liglerinde yer alan takımların kadrolarında bulunan profesyonel futbolcular;

1) İlk defa yapılacak erteleme işleminde; Türkiye profesyonel futbol liglerinde yer alan takımlardan birisi ile sözleşmesi bulunmak,

2) Müteakip ertelemelerde; halen kadrosunda bulunulan takımın bir önceki erteleme dönemindeki profesyonel futbol liglerindeki müsabakaların en az üçte birinde takım kadrosunda bulunmak,

şartıyla erteleme hakkından yararlanabilirler. Sezon başında, Futbol Federasyonunca isimleri Gençlik ve Spor Bakanlığına bildirilecek olan üçüncü kaleciler için müteakip erteleme tekliflerinde müsabakaların en az üçte birinde takım kadrosunda bulunma şartı aranmaz.

ç) Üç ve daha fazla ligi bulunan diğer spor dallarında, en üst iki ligde yer alan takımlar ile en az iki ligi bulunan spor dallarında, en üst ligde yer alan takımların uluslararası kuralların öngördüğü sayıdaki sporcuları;

1) İlk defa yapılacak erteleme işleminde; üç ve daha fazla ligi bulunan spor dallarında en üst iki ligde yer alan takımlar ile en az iki ligi bulunan spor dallarında en üst ligde yer alan takımlardan birisi ile sözleşmesi bulunmak veya o takımın kadrosunda yer almak,

2) Müteakip ertelemelerde; halen kadrosunda bulunulan takımın, bir önceki erteleme dönemindeki resmî müsabakaların en az yarısında, takım kadrosunda bulunmak,

şartıyla erteleme hakkından yararlanabilirler.

(2) Bir defada altı ay ve üzeri hak mahrumiyeti cezası verilen sporcuların ertelemeleri iptal edilir ve bunlar hakkında bir daha erteleme teklifi yapılmaz.

(3) Sezon içerisinde veya sonunda, yurt içinde erteleme kapsamındaki veya yurt dışındaki bir başka takıma transfer veya geçici transfer nedeniyle gidenler için bir sefere mahsus olmak üzere bir önceki erteleme dönemindeki profesyonel futbol ligi müsabakalarının en az üçte bir, diğer spor dalları resmî müsabakalarının en az yarısında takım kadrosunda bulunma şartı aranmaz.

(4) Üç ve daha fazla ligi olan spor dallarında en üst iki ligde yer alan takımlar ile en az iki ligi bulunan spor dallarında en üst ligde yer alan takımların kadrolarında bulunan sporcuların ertelemelerinin yapılabilmesi için, 1 inci, 2 nci ve 3 üncü ligin en az sekiz takımdan oluşması gerekir.

(5) Üç ay veya daha fazla süreli sakatlık geçiren sporcuların durumlarını heyet raporuyla belgelendirmeleri halinde, ertelemeleri erteleme süresi sonuna kadar devam eder. Bunlardan müteakip sene yeniden erteleme teklif edileceklerden spor dalına göre üçte biri veya yarısı oranında takım kadrosunda bulunma şartı aranmaz.

(6) Erteleme süresi içerisinde sözleşmesi sona eren ve müteakip transfer döneminin sonuna kadar yeni sözleşme yapmayan sporcuların erteleme iptali için teklif makamınca erteleme makamına iptal teklifinde bulunulur.

(7) Yoklama kaçağı veya bakaya durumunda iken ertelemeleri teklif edilen sporculardan, yoklama kaçağı ve bakaya durumuna düşmeden önce kulüpleri ile sözleşme imzalamış olan ve sözleşme tarihinden teklif tarihine kadar geçen süre içinde gerekli diğer şartları da taşıdıkları anlaşılanların ertelemeleri yapılabilir.

(8) Amacı spor yapmak olmayan, sadece erteleme hükümlerinden yararlanmak için profesyonel takımlara kayıt yaptırdığı tespit edilenler hakkında, daha önce yapılan ertelemelerinin iptali için erteleme teklif makamı tarafından erteleme işlem makamına iptal teklifinde bulunulur. Erteleme teklif makamınca takım tüzel kişiliği ile erteleme işlemine başvuranlar hakkında tahkikat yaptırılır.

Kamu personeli, lisansüstü eğitim ve sporcu ertelemelerine ilişkin teklif ve işlem makamları ile kullanılacak formlar

MADDE 58 – (1) Erteleme süreleri ile teklif ve işlem makamları Ek-1’de yer alan çizelgede belirtilmiştir.

- (2) Erteleme tekliflerinde;
- Hizmetine ihtiyaç duyulan kamu personeli için Ek-2'de,
  - Kamu kurum ve kuruluşlarında yürütülen projelerde önemli görevi olan kamu personeli için Ek-3'te,
  - Kamu hizmetlerine ilişkin projede çok önemli görev alanlar için Ek-4 bilgi formu (Ek-3'e eklenir.),
  - Yurt içinde veya yurt dışında lisansüstü eğitim yapanlar için Ek-5'te,
  - Tıpta uzmanlık, dış hekimliğinde uzmanlık, yan dal uzmanlık eğitimi yapanlar için Ek-6'da,
  - Mesleki staj yapanlar ile aday memur olarak görev yapanlar için Ek-7'de,
  - Dünya ölçüsünde bir yenilik veya ilerleme getiren orijinal araştırmalarda bulunanlar için Ek-8'de,
  - Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceye giren ve A/Büyükler Millî Takım kadrolarında yer alan sporcular için Ek-9'da,
  - Türkiye profesyonel futbol liglerindeki takımların kadrolarında yer alan profesyonel futbolcular ile diğer spor dallarında yer alan sporcular için Ek-10'da,
- yer alan teklif formları kullanılır.

Sevke ilişkin mazeret hallerinde erteleme

MADDE 59 – (1) Askere sevk için çağrıldıkları halde;

- Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü,
  - Kendisinin herhangi bir sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı,
  - Eşi veya ikinci derece dâhil kan/kayın hısımlarından birinin sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı,
  - Sevkten önceki veya sonraki on beş gün içinde eşinin, ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü,
  - Sevkten önceki veya sonraki on beş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi,
  - Sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması, nedeniyle sevkini yaptırmayanlar, bu mazeretlerini kanıtlayan belgeleri askerlik şubesinde bulundurlar.
- (2) Birinci fıkradaki yükümlülerden bakaya olanlara bu süreleri için 101 inci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

(3) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamındaki istirahatları bitiminde derhal sevk edilir. Diğer mazeret hallerinde ise ilgili yükümlüler mazeretlerinin bitimini takip eden ilk sınıflandırma döneminin ilk celp ve sevk dönemine bırakılırlar.

(4) Birinci fıkrada sevk geri bırakılanların 49 uncu, 50 nci ve 51 inci maddeler kapsamındaki durumlar hariç ertelemeleri yapılmaz.

(5) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Erteleme şartlarını taşımadığı tespit edilenler

MADDE 60 – (1) Erteleme şartlarını taşımadığı, bilgi veya belgeleri gerçeği yansıtmadığı halde askerliği ertelendiği tespit edilenlerin askerlik işlemleri, erteleme işlemi yapılmadan önceki durumları, erteleme şartlarını kaybettiği tespit edilenlerin ise erteleme şartlarını kaybettikleri tarihteki durumları dikkate alınarak yürütülür.

(2) Müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltmak suretiyle erteleme başvurusunda bulunduğu tespit edilenler hakkında Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Bedelli Askerlik

Bedelli askerlik

MADDE 61 – (1) Bedelli askerlik yararlanma şartları ve başvuru esasları şunlardır:

- Askerlik çağına girmiş yükümlülerden herhangi bir yaş sınırlandırması olmaksızın fiili askerlik hizmetine başlamamış olmak.
- Bakaya olmamak.
- Yoklamanın yapıldığı tarihte yoklama kaçağı veya saklı olmamak.
- İstekli olmak ve kendisi, eşi, birinci veya ikinci derece kanuni yakınları, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla e-Devlet üzerinden veya askerlik şubeleri aracılığıyla 31 Aralık tarihine kadar başvuru yaparak bedelli askerlik tercihinde bulunmak.
- Yoklaması olmayan yükümlüler için, yoklamaya esas sağlık muayenelerini (ç) bendindeki süre içerisinde tamamlayarak "Askerliğe Elverişlidir" kararı verilmiş olmak.
- Kanunda belirtilen bedel tutarını başvuru tarihinden itibaren iki ay içerisinde (ç) bendindeki süreyi aşmamak üzere peşin ödemek.
- Temel askerlik eğitimine alınacağı yılın celp ve sevk dönemleri için tercihte bulunmak.
- Sınıflandırma veya kura işlemi sonucunda bedelli askerliğe hak kazanmak.
- Bir aylık temel askerlik eğitimini tamamlamak.

(2) Erteleme hakkı olanlar hariç, bedelli askerlik tercihinde bulunmayanlar veya son hakkında tercihte bulunduğu halde kurada çıkmayıp da diğer statülerde sınıflandırılmış olanlar bedelli askerlikten yararlandırılmaz.

(3) Bedelli askerlik sınıflandırma, celp ve sevk işlemleri aşağıda belirtilen esaslara göre yürütülür:

a) Bedelli askerlikten yararlandırılacak yükümlü sayısı Genelkurmay Başkanlığı ile koordine edilerek Bakanlıkça tespit edilir. Bunların temel askerlik hizmetini yapacakları birlikler ile bu birliklerin kontenjanları Genelkurmay Başkanlığınca 31 Aralık tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

b) İstekli sayısının, bedelli askerlik için belirlenen sayıdan fazla olması halinde yararlandırılacak olanlar Bakanlıkça belirlenen tarihlerde sınıflandırma kurulunca kura ile belirlenir. İstekli sayısının yararlandırılacak sayıdan az olması halinde kuraya tabi tutulmaksızın tüm istekliler bedelli askerlik hizmetinden yararlandırılır.

c) Yükümlülerin kuvvet komutanlıklarına tahsisi, sınıflandırılması ve temel askerlik eğitimini alacakları birlik komutanlıklarına dağıtımı, kuraya tabi tutma işlemleri, 23 üncü madde hükümlerine göre sınıflandırma kurulunca yapılır.

ç) Kura sonucu bedelli askerliğe seçilemeyenler, yasal erteleme hakları devam ettiği sürece müteakip yıllarda yeniden bedelli askerlik hizmetinden yararlanmak üzere başvuruda bulunabilir. Bunların ödedikleri bedel, başvurularını müteakip kendilerine iade edilir. Her başvuruda Kanunda belirtilen bedel miktarı peşin olarak ödenir.

d) Yükümlülerin bedelli askerlikle ilgili celp ve sevk dönemi değişiklik talepleri o yıl içerisinde olmak kaydıyla Askeralma Genel Müdürlüğüne değerlendirilir.

e) Bu fıkranın (b) bendi kapsamında yararlanma hakkı elde edenlerin 59 uncu maddede belirtilen mazeret halleri hariç ertelemeleri yapılmaz.

f) Bu fıkranın (b) bendi kapsamında yararlanma hakkı elde edenler, tabi oldukları celp ve sevkte silahaltına alınmamış olmaları şartıyla emsallerinin terhise hak kazanacakları tarihe kadar askerlik şubesine başvurmaları halinde bedelli askerlikten vazgeçebilirler. Vazgeçenlere bedelli askerlikten yararlanmaları için yeni bir hak verilmez. Bunların işlemleri bedelli askerlik müracaatından önceki durumlarına göre yürütülür.

g) Bu fıkranın (b) bendi kapsamında yararlanma hakkı elde edenlerden temel askerlik eğitimini tamamlamadan Türk vatandaşlığından çıkan veya çıkarılan yükümlülere, tekrar Türk vatandaşlığını kazandıklarında bedelli askerlikten yararlanabilmeleri için yeni bir hak verilmez.

(4) Bedelli askerlik duyuruları 28 inci maddedeki esaslara göre yapılır.

(5) Bedelli askerlik hizmeti kapsamında olanlardan;

a) Verilen yol süresi de dâhil olmak üzere emsallerinin terhise hak kazanacağı tarihe kadar birliklerine katılmayanlar,

b) Temel askerlik eğitimine katıldıkları halde firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçlarını işleyenler,

c) Hak sahibi olmadıkları halde bedelli askerlik hizmetinden yararlandığı tespit edilenler, bedelli askerlik kapsamından çıkarılır ve bunların kalan askerlik hizmetleri erbaş ve er statüsünde ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklerde tamamlatılır.

ç) Bu fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri gereğince kapsamdan çıkarılanların yeniden bedelli askerlikten yararlanmak üzere yapacakları başvuruları kabul edilmez.

d) Fiilen temel askerlik eğitimine başlayanlar ile temel eğitimini tamamlayanlardan bedelli askerlik kapsamından çıkarılmalarını talep edenlerin istekleri kabul edilmez.

(6) Bedelli askerlik geri ödeme işlemleri aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Bedelli askerlik hizmetine seçilmeyenlerin,

b) Fazla veya mükerrer ödemede bulunanların,

c) Beşinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri gereğince kapsamdan çıkarılanların,

ç) Üçüncü fıkranın (f) bendi kapsamında vazgeçenlerin,

d) Başvuruları olmadığı halde ödeme yaptığı tespit edilenlerin,

e) Temel askerlik eğitimini tamamlamadan;

1) Askerliğe elverişsiz hale gelenlerin,

2) Türk vatandaşlığından çıkan veya çıkarılanların,

3) Vefat edenlerin,

ödedikleri bedel; talepleri halinde kendilerine, vekil, vasi veya kanuni mirasçı sıfatı ile yükümlü adına müracaat edenlere iade edilir.

f) Başvuru sahipleri, durumlarını ispata yarayan vekâletname veya mirasçılık belgesinin asıl ya da yurt içinde noterlerce, yurt dışında Türk Konsolosluklarınca onaylanmış suretlerini dilekçelerine ekleyerek askerlik şubelerine müracaat ederler. Yükümlüler dilekçelerinde; yurt içinde kendi adlarına açılan Türk Lirası hesaplarının IBAN'ını, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarını ve iletişim bilgilerini de belirtirler.

g) Kanuni mirasçı sıfatıyla yükümlü adına geri ödeme müracaatında bulunanların her biri için mirasçılık belgesinde belirtilen hak sahipliği oranları dâhilinde geri ödeme yapılır.

ğ) Geri ödeme şartlarını haiz olan yükümlülerin askerlik şubelerince alınan dilekçelerine istinaden ödemelerinin iadesi kendilerine veya vekil, vasi ya da kanuni mirasçılarının hesaplarına ilgili muhasebe birimi tarafından yapılır. Geri ödemeyi yapan birim, geri ödemenin yapıldığını askerlik şubesine bildirir.

h) Temel askerlik eğitimini tamamladıktan sonra; vefat edenlere, askerliğe elverişsiz hale gelenlere veya Türk vatandaşlığından çıkarılara ya da çıkarılanlara geri ödeme yapılmaz.

(7) Temel eğitim süresinin sona ermesini müteakip yapılacak olan yemin töreninden sonra yükümlüler, varsa 31 inci maddenin birinci fıkrasındaki izin süresi de kullandırılarak terhise hak kazanacakları tarihe kadar idari izinli sayılırlar. Ancak, tabi oldukları celp ve sevk döneminin sevk günleri içinde sevkini yaptırmadığından birliklerine geç katılanlar terhise hak kazanacakları tarihe kadar askerlik hizmetine devam ettirilir.

(8) Bedelli askerlik hizmetinden yararlanacak yükümlülerden ödeme yapanların bilgileri Bakanlık Merkez Muhasebe Birimince, elektronik ortamda Askeralma Genel Müdürlüğüne bildirilir.

(9) Uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar her yıl için Bakanlık tarafından belirlenir.

(10) Seferberlik ve savaş hallerinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yurt Dışı Erteleme ve Dövizle Askerlik

Yurt dışı erteleme yararlanma şartları

MADDE 62 – (1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde;

a) Çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak işçi, işveren, meslek veya sanat mensubu statülerinden biri ile bulunanlar,

b) Yabancı bandıralı gemilerde gemi adamı statüsünde çalışıyor olanlar,

c) Tabiiyetinde bulunduğu yabancı ülkelerde ikamet eden çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar,

durumlarını ispata yarayan belgeler ile bağlı oldukları Türk Konsolosluklarına başvurmaları halinde askerlikleri, 63 üncü maddede belirtilen esaslara uygun olarak 35 yaşını tamamladıkları yılın sonuna kadar ertelenebilir.

(2) Erteleme şartlarını taşıyanların;

a) Doğum yılına göre 35 yaşında veya öncesinde bulunması,

b) Yabancı ülkelerde resmi görevli olarak bulunmaması,

c) Dövizli askerlik hizmeti dışında diğer askerlik hizmetlerinden biri ile fiili askerlik hizmetine başlamamış olması,

gerekir.

Yurt dışı erteleme başvuru esasları

MADDE 63 – (1) Yurt dışı ertelemeyen yararlanmak isteyen;

a) İşçiler;

1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkenin resmî makamlarından iltica başvurusu dışında elde ettikleri ve kendilerine yabancı ülkede işçi statüsü sağlayan çalışma iznini ihtiva eden oturma izni veya çalışma izin belgesi,

2) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

b) İşverenler;

1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkenin resmî makamlarından iltica başvurusu dışında elde ettikleri ve kendilerine yabancı ülkede işveren statüsü sağlayan çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya çalışma izin belgesi,

2) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

c) Bir meslek veya sanatı icra edenler;

1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkenin resmî makamlarından iltica başvurusu dışında elde ettikleri ve kendilerine yabancı ülkede meslek ya da sanatlarını icra etmelerine imkân veren çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya çalışma izin belgesi,

2) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

ç) Gemi adamları;

1) Gemiye işleten şirket veya yetkilendirdikleri kişi ya da makamlarca düzenlenmiş fiilen gemi adamı olarak çalıştıklarını gösterir iş sözleşmesi,

2) Türk veya yabancı ülke resmi makamlarınca düzenlenmiş gemi adamı cüzdanı,

3) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

d) Yabancı ülkelerde ikamet eden çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar;

1) Yabancı ülke vatandaşlık kimlik belgesi veya pasaportu,

ile bağlı oldukları Türk Konsolosluklarına, gemi adamları ise geminin bayrağını taşıdığı ülkedeki veya Dışişleri Bakanlığının gemi adamlarının işlemlerinin yürütülmesi için yetkilendirdiği Türk Konsolosluklarına bizzat başvurmak zorundadır.

(2) Yabancı ülkelerde; ilticacı, kaçak işçi ve sığınmacı olarak bulunanların, bu durumlarını sona erdirmedikçe erteleme başvuruları kabul edilmez.

(3) Kendisi resmi Devlet görevlisi sıfatı taşımamasına rağmen; eşinin veya birinci derece kan ve kayın hısımlarının görevinden dolayı diplomatik, hizmet veya hususi pasaport sahibi olan yükümlülerden Kanunda öngörülen kendilerine işçi, işveren veya meslek sanat mensubu statüsünü sağlayan iltica başvurusu dışında elde

ettikleri çalışma iznini ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma izin belgesini ibraz edenlerden umuma mahsus pasaport sahibi olmaları istenmez.

(4) Türk Konsoloslukları; yükümlülerin ibraz etmiş olduğu belgelerin yeterli olmadığını değerlendirmesi halinde durumunu aydınlatmaya yarayacak her türlü bilgi ve belgeyi başvuru sırasında talep edebilirler.

(5) Yükümlülerin yurda giriş ve çıkış tarihleri kontrol edilirken, “girişi olmayan çıkışlar” ve “çıkışı olmayan girişler” ile aynı güne ait giriş ve çıkışlar dikkate alınmaz. Kayıtlarda, yurt dışına çıkışın ya da girişin olmadığı belirlense bile, yurda giriş veya çıkış yaptığını gösteren kullanılmış seyahat bileti, pasaport giriş-çıkış kaşesi, yurt içinde ya da yurt dışında muayene veya tedavi gördüğünü gösteren rapor veya benzeri belgeler ile kanıtlayablenlerin işlemleri, yapılan tespit doğrultusunda yürütülür.

(6) Aile Birleşimi Anlaşmaları çerçevesinde yabancı bir ülkede kendilerine ikamet etme ve çalışma hakkı verilmesi taahhüt edilenlerin askerlikleri, iltica başvurusu dışında elde ettikleri ve kendisine yabancı ülkede işçi statüsü sağlayan çalışma iznini ihtiva eden oturma veya doğrudan çalışma izni alıncaya kadar başvuru yılını takip eden yılın sonuna kadar 35 yaşını geçmemek üzere birer yıllık sürelerle en çok üç kez bağlı buldukları Türk Konsoloslukları aracılığı ile askerlik şubelerine başvurularını müteakip ertelenebilir. Müracaatı, yükümlünün ikamet veya çalışma hakkı verileceği taahhüt edilen ülkede yaşayan eşi veya birinci dereceden kan ve kayın hısımları yapabilir. Bu şekilde yapılan müracaatlarda; yükümlü adına müracaat edenin çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya çalışma izni bulunduğunu gösteren belgelerin ve yükümlü ile yakınlık derecesini ispata yarayan evlilik belgesi veya vukuatlı nüfus kayıt örneğinin de yükümlüye ikamet ve çalışma hakkı verileceğini taahhüt eden yabancı ülke makamları tarafından düzenlenmiş belge ile birlikte ibraz edilmesi zorunludur.

(7) Yoklama kaçağı veya bakaya olarak yurt içinde aranırken askerlik şubelerine teslim edilen veya kendiliğinden müracaat eden yükümlülerin herhangi bir yaş sınırı aranmadan, dövizle askerlik hizmeti kapsamından çıkarılanların ise yeniden dövizle askerlikten yararlanma hakkı bulunmadığından 35 yaş sınırı dikkate alınarak, yabancı bir ülkede oturma veya çalışma iznine sahip olduklarının pasaport, oturma veya çalışma izin belgesi, yabancı ülke pasaportu veya kimlik kartı ya da Türk Konsoloslukları aracılığı ile kanıtlanmasını müteakip askerlik işlemleri bir defaya mahsus üç ay süreyle geçici olarak ertelenir.

(8) Yurt dışında öğrenciliğine bağlı olarak ikametine izin verilmiş olanların bu madde kapsamında erteleme işlemleri yapılmaz. Ancak, mevcut oturma veya çalışma izinlerinin kendilerine Kanunda belirtilen işçi, işveren veya bir meslek ya da sanat mensubu statülerini sağlaması ve diğer yararlanma şartlarını da taşımaları halinde erteleme işlemi yapılabilir.

Yurt dışı erteleme süresinin tespiti

MADDE 64 – (1) Türk Konsolosluklarınca erteleme başvuruları kabul edilen yükümlülerin her türlü askerlik işlemleri, 35 yaşını geçmeyecek şekilde, iltica başvurusu dışında elde ettikleri;

a) Süresiz çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olanlar ile ikamet eden ve çok vatandaşlık hakkına sahip olan yükümlülerin ertelemeleri, başvurularının kabulünü müteakip doğum yılına göre 35 yaşını tamamlayacakları yılın 31 Aralık tarihine kadar,

b) Süreli çalışma iznini de ihtiva eden oturma veya çalışma izinlerinden uzun olanının bitim tarihini takip eden yılın 31 Aralık tarihine kadar, ertelenebilir.

Yurt dışı ertelemenin iptali

MADDE 65 – (1) Erteleme başvurusu kabul edilenlerden;

- Yararlanma şartlarını oluşturmadıkları halde başvuruları yanlışlıkla kabul edilenlerin,
- Kendi istekleri ile yararlanma hakkından vazgeçenlerin,
- Türk vatandaşlığından izinle çıkan veya Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin,
- Türk bandıralı gemilerde çalışanların,
- Türkiye Cumhuriyetinin resmi görevlisi sıfatıyla yurt dışında bulunanların,
- Oturma veya çalışma izni iptal edilenlerin veya oturma veya çalışma iznini yeniletmeyenlerin,
- Müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltmak suretiyle erteleme başvurusunda bulunduğu anlaşılanların,
- Dövizle askerlik dışında diğer askerlik hizmet şekillerinden biri ile askerlik hizmetine başlayanların,
- Askerliğe elverişsiz hale gelenlerin,
- Vefat edenlerin,
- Yurda kesin dönüş yapan veya sınır dışı edilenlerin,
- Başvuru tarihi ile ertelemenin sona erdiği tarih arasında bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde kalanların, ertelemeleri iptal edilir.

Yurt dışı yeniden erteleme esasları

MADDE 66 – (1) 65 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen nedenlerden dolayı askerlik ertelemeleri iptal edilenler, yararlanma şartlarını yeniden haiz oldukları takdirde erteleme hakkından yararlanabilirler.

(2) Bulunduğu ülkede meydana gelen savaş, genel hayatı olumsuz etkileyen toplumsal olaylar, doğal afet, salgın hastalık ve benzeri zorunlu nedenlerden dolayı yurda dönen ve erteleme dönemi içinde yer alan bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde kalanların ertelemeleri, tabi oldukları yaş sınırını geçmemek üzere yükümlünün yurda döndüğü yılı takip eden yılın sonuna kadar iptal edilmez.

Yurt dışı erteleme ile ilgili yükümlülere yapılacak işlemler

MADDE 67 – (1) Yurt dışı ertelemesinden ilk kez yararlanmak isteyen yükümlüler bu Yönetmelikte belirtilen belgelerle birlikte bizzat, müteakip ertelemelerde ise bizzat veya posta yoluyla Türk Konsolosluklarına başvururlar.

(2) Gemi adamları ilk ve müteakip ertelemelerde Türk Konsolosluklarına bizzat başvururlar.

(3) Yükümlülerin yararlanma şartlarını kaybetmeleri veya erteleme süresi içinde Kanunun başka bir maddesi gereğince askerlik erteleme talebinde bulunmaları halinde, erteleme işleminin sonlandırılması için doğrudan veya Türk Konsoloslukları vasıtasıyla askerlik şubelerine müracaat etmeleri gerekir.

Yurt dışı erteleme ile ilgili Türk Konsolosluklarıncı yapılacak işlemler

MADDE 68 – (1) Yurt dışı erteleme ile ilgili Türk Konsolosluklarıncı yapılacak işlemler şunlardır:

a) Erteleme başvurusunda bulunan askerlik çağına girmiş yükümlülerin, bu Yönetmelikte belirtilen yararlanma şartlarını taşıyıp taşımadıklarını yabancı ülke çalışma mevzuatı çerçevesinde inceleyerek karara bağlamak.

b) Yükümlülerin, iltica başvurusu dışında elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma izinlerinin kendilerine işçi, işveren, meslek ya da sanat mensubu statülerini sağlayıp sağlamadığını tespit etmek, ihtiyaç duyulması halinde yerel makamlardan yazılı veya sözlü bilgi almak ve edinilecek bilgi doğrultusunda oluşturulan kanaate göre erteleme işlemlerini yürütmek.

c) Bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre, yükümlülerin erteleme bitim tarihlerini tespit etmek.

ç) Yararlanma şartlarını taşıdıkları anlaşılabilir hakkında; Ek-11'de yer alan İşçi/İşveren/Meslek-Sanat Mensubu/Gemi Adamı Statülerine/Çok Vatandaşlık Hakkını Haiz Olan Yükümlüler İçin Erteleme Belgesini iki suret düzenleyerek, ilgili bölümlerini yükümlüye imza karşılığı tebliğ etmek ve bir suretini yükümlüye vermek.

d) Ek-11'de yer alan İşçi/İşveren/Meslek-Sanat Mensubu/Gemi Adamı Statülerine/Çok Vatandaşlık Hakkını Haiz Olan Yükümlüler İçin Erteleme Belgesi ile birlikte başvuruya esas evrakı Türk Konsoloslughunda arşiv mevzuatına uygun olarak muhafaza etmek.

e) Kabul edilen erteleme başvurusunu elektronik ortamda Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Askeralma Genel Müdürlüğüne göndermek, elektronik ortamda gönderilememesi halinde Ek-11'de yer alan erteleme belgesini dört suret tanzim ederek, üç suretini nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine göndermek; askerlik şubesinin onayını müteakip gelen Ek-11 erteleme belgesini yükümlünün Türk Konsoloslughundaki dosyasında muhafaza etmek.

f) Yararlanma şartlarını taşıdıkları anlaşılabilir yükümlülerin posta yoluyla yaptıkları müteakip erteleme başvurularını elektronik ortamda Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Askeralma Genel Müdürlüğüne göndermek, elektronik ortamda gönderilememesi halinde Ek-12'de yer alan Müteakip Askerlik Erteleme Belgesini dört suret tanzim ederek, üç suretini nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine göndermek; askerlik şubesinden, onayını müteakip gelen Ek-12'de yer alan Müteakip Askerlik Erteleme Belgesini yükümlünün Türk Konsoloslughundaki dosyasında muhafaza etmek.

g) Aile Birleşimi Anlaşmaları çerçevesinde yabancı bir ülkede kendilerine ikamet etme ve çalışma hakkı verilmesi taahhüt edilenler hakkında Ek-13'te yer alan Aile Birleşimi Kapsamındaki Yükümlüler İçin Bir Yıl Süreli Erteleme Belgesini düzenleyerek erteleme başvurularını elektronik ortamda Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Askeralma Genel Müdürlüğüne göndermek.

ğ) Yükümlülerin erteleme işlemlerine ait Askeralma Genel Müdürlüğü ve askerlik şubelerinden gelen bilgi ve belge taleplerini karşılamak.

h) Yükümlülerin erteleme işlemleri yapılırken tereddüt edilen konularda Bakanlık görüşüne ihtiyaç duyulması halinde Türk Konsoloslughunun görüşlerini bildirmek.

Yurt dışı erteleme ile ilgili askerlik şubelerince yapılacak işlemler

MADDE 69 – (1) Yurt dışı erteleme ile ilgili askerlik şubelerince yapılacak işlemler şunlardır:

a) Yurt dışı erteleme başvurusunda bulunan yükümlülerin bilgilerini askeralma kayıtlarına işlemek.

b) Yurt içinde dövizle askerlik hizmeti dışında herhangi bir statüde askerlik hizmetine başladıkları tespit edilen yükümlülerin başvurularını reddetmek, Türk Konsolosluklarına ve yükümlülere bilgi vermek.

c) Fiziki olarak gönderilen başvuru evrakını inceleyerek;

1) İmza ve onay eksikliğinin bulunması halinde eksiklerin giderilmesi maksadıyla ilgili Türk Konsoloslughuna iade etmek.

2) Kabul edilen belgeyi onaylayarak bir suretini başvuruyu alan Türk Konsoloslughuna göndermek ve yükümlünün yurt dışı adresine yazılı olarak bildirmek.

ç) Yurt dışı erteleme müracaatlarının kabul edilmesini müteakip müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltanlar hakkında yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunmak.

Yurt dışı erteleme ile ilgili Askeralma Genel Müdürlüğüncü yapılacak işlemler

MADDE 70 – (1) Askeralma Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığınca elektronik ortamda gönderilen yurt dışı erteleme bilgilerini askeralma kayıtlarına aktararak sonuçlarını Dışişleri Bakanlığına bildirir.

(2) Askeralma Genel Müdürlüğü, kamu kurum ve kuruluşlarının taleplerini değerlendirerek konu hakkında görüş bildirir.

Yurt dışı erteleme ile ilgili Dışişleri Bakanlığınca yapılacak işlemler

MADDE 71 – (1) Yurt dışı erteleme ile ilgili Dışişleri Bakanlığınca yapılacak işlemler şunlardır:

a) Yükümlülerin yurt dışı erteleme işlemlerinin yürütülmesinde Türk Konsoloslukları arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Yurt dışı erteleme işlemlerinin yürütülmesine etki eden yabancı ülkelerdeki gelişmeler ve yabancı ülke mevzuatındaki değişiklikler konusunda Askeralma Genel Müdürlüğüne bilgi vermek.

c) Yükümlülerin yurt dışı erteleme başvurularını elektronik ortamda Bakanlığa göndermek.

(2) Yurt dışı erteleme işlemlerinin bu Yönetmelik esaslarına göre yürütülmesinde yetki ve sorumluluk Dışişleri Bakanlığındadır.

Yurt dışı erteleme ile ilgili Emniyet Genel Müdürlüğünce yapılacak işlemler

MADDE 72 – (1) Talep edilmesi halinde, Emniyet Genel Müdürlüğü yükümlülerin yurda giriş ve çıkış tarihlerini Askeralma Genel Müdürlüğüne, askerlik şubelerine ve Türk Konsolosluklarına bildirir.

Dövizle askerlik hizmetinden yararlanma esasları

MADDE 73 – (1) Dövizle askerlik hizmetinden yararlanma şartları aşağıda belirtilmiştir:

a) Bakanlıkça verilecek olan uzaktan eğitimi tamamlamış olmak.

b) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak işçi, işveren, meslek ya da sanat mensubu statüsüne veya bir iş sözleşmesine bağlı olarak yabancı bandıralı gemilerde gemi adamı cüzdanında yazılı mesleğini icra eden gemi adamı statülerini haiz olarak yurt içinde geçirilen süreler hariç olmak üzere en az toplam üç yıl (1095 gün) süre ile fiilen çalışmış olmak.

c) Dövizle askerlik hizmeti dışında diğer askerlik hizmetlerinden biri ile askerlik hizmetine başlamamış olmak.

ç) Yurt dışında ikamet eden ve çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar ile yurt dışında doğup yurt dışında ikamet eden ve süresiz ikamet iznine sahip olanlar için ise, yurt içinde geçirilen süreler hariç olmak üzere en az üç yıl (1095 gün) süre ile fiilen yabancı ülkede bulunmuş olmak.

d) Kanunda belirtilen döviz miktarını peşin ödemek.

(2) Yükümlülerin Kanunda belirtilen şart ve statülere uygun olarak birden fazla ülkede çeşitli zaman aralıkları dâhilinde çalıştıkları süreler, belgelendirilmesi kaydıyla çalışma ve bulunma sürelerinden sayılır. Çok vatandaşlık hakkına sahip vatandaşların yalnızca tabiyetindeki ülkelerde buldukları süreler bulunma süresinden sayılır. Yurt dışında doğup yurt dışında ikamet eden ve süresiz ikamet iznine sahip olan vatandaşların ise süresiz ikamet iznine sahip oldukları ülkelerde buldukları süreler bulunma süresi olarak kabul edilir. Başvuru tarihinden önce yararlanma şartlarını sağlamış olanların işlemleri dövizle askerlik hizmeti kapsamında yürütülür.

(3) Dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak üzere başvuranlardan yurt dışında fiilen çalıştıkları veya buldukları süre içerisinde;

a) İşçi, işveren, bir meslek veya sanat mensupları ya da gemi adamlarının;

1) Ücret veya maaşının yurt içinden transfer edildiği,

2) Yabancı ülkelerde resmî görevle bulunduğu,

3) Geçerli oturma çalışma izninin olmadığı ya da oturma veya çalışma iznini iltica nedeniyle aldığı,

4) Gemi adamı cüzdanı ve geçerli bir iş sözleşmesinin bulunmadığı veya Türk bandıralı gemilerde çalıştığı,

5) Yurt içinde geçirdiği,

6) Yararlanma şartlarından herhangi birini taşımadığı,

b) Çok vatandaşlık hakkına sahip olanların;

1) Yurt içinde geçirdiği,

2) Yabancı ülkelerde resmi görevle bulunduğu,

3) Yabancı ülke vatandaşlığını kazanmadan önce oturma veya çalışma iznine sahip olmadığı ya da yabancı ülke vatandaşlığının bulunduğu ülke dışındaki başka bir yabancı ülkede oturma veya çalışma iznine sahip olmadan çalıştığı ya da bulunduğu,

4) Yararlanma şartlarından herhangi birini taşımadığı,

tespit edilen süreleri çalışma veya bulunma süresinden sayılmaz.

c) Yurt dışında doğup yurt dışında ikamet eden ve süresiz ikamet iznine sahip olanların;

1) Yurt içinde geçirdiği,

2) Yabancı ülkelerde resmi görevle bulunduğu,

3) Süresiz ikamet iznine sahip olmadığı ya da süresiz ikamet iznine sahip bulunduğu ülke dışındaki başka bir yabancı ülkede oturma veya çalışma iznine sahip olmadan çalıştığı ya da bulunduğu,

tespit edilen süreleri çalışma veya bulunma süresinden sayılmaz.

(4) Dövizle askerlik hizmeti başvurularının kabul edilmesine esas teşkil eden çalışma süresi hesaplanırken;
a) Herhangi bir işyerinde çalışmayarak işsizlik sigortası alan veya kendisine ait mülklerin kira ya da benzeri gelirle geçimini sağlayanların,
b) Malûliyet yardımı alanların,
c) Eşi çalıştığından ya da ikamet edilen hanenin toplam geliri yeterli olduğundan kendisine işsizlik veya malûliyet yardımı ödenemeyenlerin,
ç) Resmî kurumlardan sosyal yardım olarak geçimlerini sağlayanların,
bu durumlarını ispata yarayan belgeleri ibraz etmeleri halinde, bu sürelerin tamamı fiilen çalışma süresine dahil edilir.

(5) Çok vatandaşlık hakkına sahip olanların yabancı ülke vatandaşlığını kazanmadan önce oturma veya çalışma iznine sahip oldukları süreler bulunma süresine dâhil edilir.

(6) Yurt dışında doğup yurt dışında ikamet eden ve süresiz ikamet iznine sahip olanların doğduğu yabancı ülkede süresiz ikamet izni almadan önce oturma veya çalışma iznine sahip oldukları süreler bulunma süresine dâhil edilir.

(7) Yükümlülerin yurda giriş ve çıkış tarihleri kontrol edilirken, “girişi olmayan çıkışlar” ve “çıkışı olmayan girişler” ile aynı güne ait giriş ve çıkışlar dikkate alınmaz. Kayıtlarda, yurt dışına çıkışın ya da girişin olmadığı belirlense bile, yurda giriş veya çıkış yaptığını gösteren kullanılmış seyahat bileti, pasaport giriş-çıkış kaşesi, yurt içinde ya da yurt dışında muayene veya tedavi gördüğünü gösteren rapor veya benzeri belgeler ile kanıtlayabilenlerin işlemleri, yapılan tespit doğrultusunda yürütülür.

(8) Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Türk şirketlerinde çalışanların Kanunda belirtilen statüleri haiz olmaları, çalıştıkları işyerinin ticari faaliyette bulunma ve gelir elde etme izninin olması, ücret ve maaşlarının bu ülkede elde edilen gelirden ve döviz olarak ödenmesi kaydıyla kabul edilir.

(9) Yabancı bir ülkeye iltica talebiyle sığınanlar ile yabancı ülkede oturma veya çalışma izni bulunmadığından kaçak olarak yaşayanların ya da yabancı ülkelerde resmi görevli olarak bulunanların bu durumlarını sonlandırıp Kanunda yazılı işçi, işveren, meslek veya sanat mensubu, gemi adamı ya da çok vatandaşlık hakkını kazanmadıkça dövizle askerlik hizmeti başvuruları kabul edilmez. Yurt dışında doğup yurt dışında ikamet eden ve çok vatandaşlık hakkına sahip olmayanların süresiz ikamet izni olmadıkça dövizle askerlik hizmeti başvurularında çalışma süresi aranır. Bunlardan gerekli yararlanma şartlarını oluşturanların çalışma süreleri hesap edilirken, iltica talebiyle sığınanlar ile yabancı ülkede oturma veya çalışma izni bulunmadığından kaçak olarak yaşayanların ya da yabancı ülkelerde resmi görevli olarak bulunanların bu statülerde buldukları süreler çalışma ve bulunma sürelerine dâhil edilmez.

(10) Başvuru tarihi itibarıyla geçerli bir pasaport ibraz edemeyenlerin başvuruları kabul edilmez.

(11) Aile Birleşimi Anlaşmaları kapsamında askerlikleri ertelenen yükümlülerin oturma veya çalışma izni olmadan çalıştıkları süreler, dövizle askerlik hizmeti için gerekli çalışma süresinden sayılmaz.

(12) Dövizle askerlik hizmeti başvurusunun gerçekleşmesi için, uzaktan eğitim programının tamamlanması, başvuruya esas teşkil eden evrakın Türk Konsolosluğuna ibraz edilmesi, Türk Konsolosluklarınca yapılacak inceleme neticesinde hak sahibi olduklarının tespit edilmesi, Kanunda öngörülen dövizin ödenmesi ve haklarında dövizle askerlik başvuru belgesinin tanzim edilmesi gerekir. Uzaktan eğitim programının tamamlanması ve/veya ödemede bulunulması dövizle askerlik başvurusunun tamamlandığı anlamına gelmez.

(13) Yurt dışında öğrenciliğine bağlı olarak ikametine izin verilmiş olanlar dövizle askerlik hizmetinden yararlanamaz. Ancak, mevcut oturma veya çalışma izinlerinin kendilerine Kanunda belirtilen işçi, işveren veya bir meslek ya da sanat mensubu statülerini sağlaması ve diğer yararlanma şartlarını da taşımaları halinde dövizle askerlik hizmetinden yararlanabilir.

(14) 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı mülga Askerlik Kanunu uygulamaları gereğince dövizle askerlik kapsamından çıkarılanlar yeniden dövizle askerlik hizmetinden yararlanamazlar.

(15) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Dövizle askerlik başvurusu

MADDE 74 – (1) Dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak isteyen;

a) İşçiler;

1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine göre alınmış ve kendilerine yabancı ülkede işçi statüsü sağlayan belge,

2) Çalıştığı işyerinin işvereni tarafından düzenlenmiş, çalışma tarihlerini ve sürelerini belirten ve fiilen en az toplam üç yıl (1095 gün) süre ile yabancı ülkede çalıştığını kanıtlayan belge,

3) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

b) İşverenler;

1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine göre alınmış ve kendilerine işveren statüsü sağlayan oturma belgesi,

2) Yabancı ülkede, bir işyerini fiilen en az toplam üç yıl (1095 gün) süre ile işveren olarak çalıştırdığını kanıtlayan belge,

3) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

c) Bir meslek veya sanatı icra edenler;

1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde iltica başvurusu dışında yabancı ülke mevzuatına uygun bir şekilde elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine göre alınmış ve kendilerine meslek ya da sanatlarını fiilen icra etmelerine imkân veren belge,

2) Yabancı ülkelerde en az toplam üç yıl (1095 gün) süre ile fiilen bir meslek veya sanatı icra ettiklerini gösterir belge,

3) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

ç) Yurt dışında ikamet eden çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar;

1) Yabancı ülke vatandaşlık kimlik belgesi veya yabancı ülke pasaportu,

ile bağlı buldukları Türk Konsolosluklarına kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla başvurmak zorundadırlar.

d) Gemi adamları;

1) Gemiye işleten şirket veya yetkilendirdikleri kişi ya da makamlarca düzenlenmiş en az toplam üç yıl (1095 gün) süre ile fiilen gemi adamı olarak çalıştıklarını gösterir iş sözleşmeleri,

2) Türk veya yabancı ülke resmi makamlarınca düzenlenmiş gemi adamı cüzdanı,

3) Umuma mahsus Türkiye Cumhuriyeti pasaportu,

ile geminin bayrağını taşıdığı ülkedeki veya gemi adamlarının işlemlerinin yürütülmesi için Dışişleri Bakanlığınca yetkilendirilen ülkelerdeki Türk Konsolosluklarına kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla başvurmak zorundadırlar.

(2) Kendisi resmi Devlet görevlisi sıfatı taşımamasına rağmen; eşi veya birinci derece kan ve kayın hısımlarının görevinden dolayı diplomatik, hizmet veya hususi pasaport sahibi olan yükümlülerden Kanunda öngörülen kendisine işçi/işveren/meslek sanat mensubu statüsünü sağlayan çalışma iznini ihtiva eden oturma izni veya çalışma izin belgesini ibraz edenlerden umuma mahsus pasaport sahibi olmaları istenmez.

Döviz ödeme esasları

MADDE 75 – (1) Dövizle askerlik hizmetinden faydalanacak yükümlülerin ödeyeceği miktar; Kanunun 39 uncu maddesi uyarınca belirlenen tutarın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca her yılın ilk mesai günü tespit edilen döviz alış kuruna göre Avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasıdır.

(2) Avro para birimini kullanmayan ancak paraları konvertibl olan yabancı ülkelerde bulunanlar, Askeralma Genel Müdürlüğüne belirlenen Avro dışındaki konvertibl döviz tutarını öderler.

(3) Paraları konvertibl olmayan ülkelerde çalışan yükümlüler de belirlenen konvertibl döviz miktarlarından herhangi biri ile ödemede bulunabilirler.

(4) Yapılan ödemeler, Dışişleri Bakanlığınca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Hazine adına açılacak özel döviz hesabına Avro olarak kaydedilir. Bu tutarlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca transfer tarihindeki döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

(5) Döviz tahsilâtı ve özel döviz hesabına aktarılması ile ilgili oluşacak transfer ücreti ve diğer masraflar yurt dışı temsilcilikler tarafından yükümlülerden tahsil edilir. Transfer ücreti ve diğer masraflar, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Dışişleri Bakanlığınca belirlenir.

(6) Dövizle askerlik hizmeti kapsamında yapılan döviz ödemelerinin tahsilatı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Hazine adına açılmış özel döviz hesabına aktarılması işlemleri Dışişleri Bakanlığınca yapılır.

(7) Yükümlüler dövizle askerlik ödemelerini peşin olarak yapar.

Dövizle askerlik başvurusunun iptalini gerektiren durumlar

MADDE 76 – (1) Dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak üzere yaptıkları başvuruları kabul edilenlerden çalışma veya bulunma süresi içerisinde;

a) İşçi, işveren, bir meslek veya sanat mensupları ya da gemi adamlarının;

1) Ücret veya maaşının yurt içinden transfer edildiği,

2) Yabancı ülkede resmî görevle bulunduğu,

3) Geçerli bir oturma çalışma izni olmadığı ya da oturma veya çalışma iznini iltica nedeniyle aldığı,

4) Gemi adamı cüzdanı ve geçerli bir iş sözleşmesinin bulunmadığı veya Türk bandıralı gemilerde çalıştığı,

5) Yurt içinde geçirdiği,

süreler düşüldükten sonra toplam çalışma süreleri üç yıllık (1095 günlük) süreden az olduğu,

6) Dövizle askerlik hizmeti dışında diğer statülerde fiilî askerlik hizmetine başladığı,

7) Müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltmak suretiyle dövizle askerlik başvurusunda bulunduğu,

8) Ödenmesi gereken döviz miktarını ödemediği,

9) Yararlanma şartlarından herhangi birini taşımadığı,

sonradan anlaşılabilirler,
b) Çok vatandaşlık hakkına sahip olanlardan;
1) Ödenmesi gereken döviz miktarını ödemediği,
2) Dövizle askerlik hizmeti dışında diğer statülerde fiili askerlik hizmetine başladığı,
3) Yararlanma şartlarından herhangi birini taşımadığı,
4) Müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltmak suretiyle dövizle askerlik başvurusunda bulunduğu,
5) Yurt içinde geçirdiği veya yabancı ülkede resmî görevle bulunduğu ya da yabancı ülke vatandaşlığını kazanmadan önce oturma ve çalışma iznine sahip olmadıkları süreler düşüldükten sonra toplam bulunma süreleri üç yıllık (1095 günlük) süreden az olduğu,

sonradan tespit edilenler dövizle askerlik hizmetinden faydalanamazlar. Bu durumda bulunan yükümlülerin müracaatları nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesine iptal edilir.

(2) Türk Konsolosluklarınca bu madde kapsamında olduğu tespit edilenlerin kimlik bilgileri başvurularının iptali için nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesine bildirilir.

(3) Dövizle askerlik hizmeti dışında diğer statülerde fiili askerlik hizmetine başlayanlar ve müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltmak suretiyle dövizle askerlik başvurusunda bulunduğu anlaşılabilirler hariç diğer nedenlerle başvurusu iptal edilenler, yararlanma şartlarını sonradan sağlamaları halinde dövizle askerlik hizmetinden faydalanabilirler. Bunların ödedikleri toplam döviz tutarı, ödeyecekleri miktardan düşülür.

(4) Başvuru ve ödeme işlemlerini tamamladıktan sonra dövizle askerlik hizmeti kapsamından çıkarılmalarını talep edenlerin bu istekleri kabul edilmez.

(5) Başvurusu kabul edilmeyen ya da başvurusu iptal edilen yükümlülerin askerlik işlemleri tabi oldukları statülerine göre yürütülür.

Dövizle askerlik geri ödeme esasları

MADDE 77 – (1) Döviz ödemesinde bulunanlardan;

a) Başvurusu kabul edilmeyen veya iptal edilenlerin,

b) Öngörülen döviz tutarlarından fazla ödemedi bulunanların,

c) Başvuruları olmadığı halde ödeme yaptıkları tespit edilenlerin,

ödedikleri dövizler talepleri halinde kendilerine, vekillerine, vasilerine veya kanuni mirasçılara iade edilir.

(2) Geri ödeme ile ilgili başvurular; yurt içinde yükümlünün kayıtlı olduğu askerlik şubesine, yurt dışında ise askerlik şubelerine iletilmek üzere Türk Konsolosluklarına yapılır. Yükümlüler dilekçelerinde; yurt içinde kendi adlarına açılan Türk Lirası hesaplarının IBAN'ını, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarını ve iletişim bilgilerini de belirtirler.

(3) Vekil, vasi veya kanuni mirasçı sıfatı ile yükümlü adına müracaat edenlerin, bu durumlarını ispata yarayan vekâletname veya mirasçılık belgesinin asıl ya da yurt içinde noterlerce, yurt dışında Türk Konsolosluklarınca onaylanmış suretleri talep dilekçelerine eklenir. Kanuni mirasçı sıfatıyla yükümlü adına geri ödeme müracaatında bulunanların her biri için, mirasçılık belgesinde belirtilen hak sahipliği oranları dâhilinde geri ödeme teklifinde bulunulur.

(4) Ödenen dövizler, yükümlülerin ödeme yaptığı tarihteki Avro karşılığı üzerinden, askerlik şubelerince bildirilmesi üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığınca iade tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruna göre Türk Lirasına çevrilerek talep dilekçesinde belirtilen hesap numarasına aktarılır. Geri ödeme işleminin gerçekleştiği, Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığı tarafından ilgili askerlik şubesine bildirilir.

Dövizle askerlik hizmetine tabi yükümlülerce yapılacak işlemler

MADDE 78 – (1) Dövizle askerlik hizmetine tabi yükümlülerce yapılacak işlemler şunlardır:

a) Dövizle askerlik uzaktan eğitiminde başarılı olmalarını müteakip 74 üncü maddede belirtilen belgelerle birlikte bağlı oldukları Türk Konsolosluklarına kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla başvurmak.

b) Belirlenen döviz miktarını Türk Konsolosluklarına peşin ödemek.

c) Türk Konsolosluklarınca tanzim edilen Ek-15'te yer alan Dövizle Askerlik Hizmeti Başvuru Belgesinin ilgili bölümlerini imzalamak suretiyle başvuru işlemini tamamlamak.

Dövizle askerlik hizmeti uzaktan eğitim işlemleri

MADDE 79 – (1) Uzaktan eğitim portalının oluşturulması, donanım, bakım, idame ve işletilmesi ile ilgili her türlü işlemler Bakanlık Muhabere ve Bilgi Sistem Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

(2) Uzaktan eğitim portalındaki eğitim içeriklerinin belirlenmesi, güncelliğinin sağlanması ve yeni içeriklerin oluşturulması Genelkurmay Harekât Başkanlığınca, Askeralma Genel Müdürlüğü ile koordine edilerek yürütülür.

(3) Uzaktan eğitim portalının güncelliğinin sağlanması ve yardım masasının işletilmesi Askeralma Genel Müdürlüğüne yürütülür.

Dövizle askerlikle ilgili Türk Konsolosluklarınca yapılacak işlemler

MADDE 80 – (1) Dövizle askerlikle ilgili Türk Konsolosluklarınca yapılacak işlemler şunlardır:

a) Askerlik çağına girmiş yükümlülerden dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak isteyenlerin durumlarını aydınlatmaya yarayacak her türlü bilgi ve belgeyi başvuruları esnasında alarak bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre yabancı ülke mevzuatı çerçevesinde incelemek, ihtiyaç duyulması halinde, yerel makamlardan yazılı veya sözlü bilgi talep ederek başvuru işlemini kabul veya reddetmek.

b) Dövizle askerlik başvurusu kabul edildikten sonra bu Yönetmelikte belirtilen başvurunun iptalini gerektiren nedenlerden herhangi birinin tespit edilmesi halinde yükümlülerin kimlik bilgilerini iptal işlemi için nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesi başkanlıklarına bildirmek.

c) Dövizle askerlik başvurusu kabul edilenler hakkında iki suret olarak Ek-15'te yer alan Dövizle Askerlik Hizmeti Başvuru Belgesini düzenlemek, bir suretini başvuruya esas diğer evrak ile birlikte Türk Konsolosluklarında arşiv mevzuatına uygun olarak muhafaza etmek, diğer suretini yükümlüye vermek.

ç) Yetkili makamlarca talep edilmesi halinde başvuruya esas bilgi ve belgeleri göndermek.

d) Başvurusu kabul edilen yükümlülerin başvuru ve ödeme bilgilerini elektronik ortamda Dışişleri Bakanlığı vasıtasıyla Askeralma Genel Müdürlüğüne göndermek.

e) Başvuruların elektronik ortamda gönderilemediği durumlarda, işlemleri fiziki olarak yürütmek. Bu kapsamda, başvurusu kabul edilen yükümlü hakkında tanzim edilen Ek-15 Dövizle Askerlik Hizmeti Başvuru Belgesini ve ödeme dekontunu posta yoluyla doğrudan yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesi başkanlığına göndermek.

f) Döviz ödemelerinin tahsilâtı ve özel döviz hesabına aktarılması ile ilgili oluşacak transfer ücreti ve diğer masrafları yükümlülerden tahsil etmek.

g) Muhabir bankalarca veya Türk Konsolosluklarınca tahsil edilen ödemelerin fazla, mükerrer veya hatalı olarak havale edildiği gerekçesi ile iadesinin talep edilmesi halinde, konuyu açıklayıcı bir üst yazı ile yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubesine bildirmek.

Dövizle askerlik ile ilgili askerlik şubelerince yapılacak işlemler

MADDE 81 – (1) Dövizle askerlik ile ilgili askerlik şubelerince yapılacak işlemler şunlardır:

a) Dövizle askerlik başvurusunda bulunan yükümlülerin bilgilerini askeralma kayıtlarına işlemek.

b) 76 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen durumda oldukları tespit edilenlerin başvurularını reddetmek, Türk Konsolosluklarına ve yükümlülere bilgi vermek.

c) Fiziki olarak gönderilen başvuru evrakını inceleyerek imza ve onay eksikliği bulunanların evrakını işleme almayarak ilgili Türk Konsolosluğuna eksiklerin giderilmesi maksadıyla iade etmek.

ç) Kabul edilen başvuruya ait Ek-15'te yer alan Dövizle Askerlik Hizmeti Başvuru Belgesinin onaylanmasıyla bir suretini başvuruyu alan Türk Konsolosluğuna göndermek ve yükümlünün yurt dışı adresine yazılı olarak bildirmek.

d) Dövizle askerlik müracaatlarının kabul edilmesini müteakip müracaatına ait belgelerde sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltanlar hakkında yetkili Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunmak.

e) Başvuru ve ödemelerini süresi içinde tamamladıkları tespit edilenler hakkında "Muvazzaf Askerlik Hizmetini Yerine Getirmiş Sayılanlara Mahsus Belge"yi düzenlemek.

f) Yükümlülerden geri ödeme hakkı olduğu anlaşılanların, geri ödeme teklifini Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına göndermek.

g) Muhabir banka veya Türk Konsolosluklarınca tahsil edilen ödemelerin; fazla, mükerrer veya hatalı olarak havale edildiği gerekçesi ile Türk Konsoloslukları ve yükümlüler tarafından iadesinin talep edilmesi halinde, hak sahibi oldukları tespit edilenlerin iade tekliflerini yapmak.

ğ) Geri ödeme işleminin gerçekleştiğinin bildirilmesini müteakip geri ödeme bilgilerini yükümlülerin kayıtlarına işlemek.

Dövizle askerlik ile ilgili Askeralma Genel Müdürlüğünce yapılacak işlemler

MADDE 82 – (1) Dövizle askerlik ile ilgili Askeralma Genel Müdürlüğünce yapılacak işlemler şunlardır:

a) Kanunda belirtilen esaslara göre yükümlülerin ödeyecekleri döviz miktarını belirlemek, Dışişleri Bakanlığı ve askerlik şubeleri aracılığıyla yayımlamak.

b) Dışişleri Bakanlığınca elektronik ortamda gönderilen başvuru bilgilerini askeralma kayıtlarına aktararak sonuçlarını Dışişleri Bakanlığınca bildirmek.

c) Dövizle askerlik hizmetine tabi yükümlüler ile uygulama kapsamına giren kurum ve kuruluşların mazeret ve taleplerini değerlendirerek görüş bildirmek.

Dövizle askerlik ile ilgili Dışişleri Bakanlığınca yapılacak işlemler

MADDE 83 – (1) Dövizle askerlik ile ilgili Dışişleri Bakanlığınca yapılacak işlemler şunlardır:

a) Yükümlülerin dövizle askerlik işlemlerinin yürütülmesi konusunda Türk Konsoloslukları arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Askerlik işlemlerinin yürütülmesine etki eden yabancı ülkelerdeki gelişmeler ve yabancı ülke mevzuatındaki değişiklikler konusunda Askeralma Genel Müdürlüğüne bilgi vermek, görüş ve önerilerde bulunmak.

c) Yükümlülerin dövizle askerlik başvurularına ait bilgilerini elektronik ortamda Bakanlığa göndermek.

ç) Yapılan ödemelerin, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Hazine adına açılacak özel döviz hesabına Avro olarak kaydedilmesini sağlamak.

d) Ödenecek dövize ait transfer ücreti ve diğer masraflar için Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü almak.

(2) Bu Yönetmelik esaslarına göre dövizle askerlik hizmetinden faydalanmak isteyenlerin işlemlerinin yapılmasında yetki ve sorumluluk Dışişleri Bakanlığındadır.

Dövizle askerlik ile ilgili Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca yapılacak işlemler

MADDE 84 – (1) Dövizle askerlik ile ilgili Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca yapılacak işlemler şunlardır:

a) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından konvertibl döviz cinslerinin her yılın ilk mesai günü itibarıyla Avro para birimine göre çapraz kurları ve bir Avro karşılığı Türk Lirası bedeli belirlemek ve aynı gün Askeralma Genel Müdürlüğüne bildirmek.

b) Döviz ödemelerini, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Hazine adına açılacak özel döviz hesabına Avro olarak kaydetmek, bu tutarları transfer tarihindeki döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına aktarmak.

c) Askeralma Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak belirlenen dönemlerde yükümlülerin Türk Konsolosluğu yerine doğrudan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yaptığı ödemelere ilişkin bilgiler ile önceki bilgilerde yapılan değişiklikleri elektronik ortamda Askeralma Genel Müdürlüğüne bildirmek.

ç) Dövizle askerlik özel döviz hesabına para gönderen yükümlülere ait ihbarnamede; yükümlünün adı, soyadı, doğum tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve paranın yatırıldığı hesap numarasının belirtilmesi ile yükümlüler tarafından ödenen dövizin, Askeralma Genel Müdürlüğü tarafından teklif edilmedikçe geri ödenemeyeceği ya da yükümlülerin başka hesaplarına nakledilemeyeceği hususlarını muhabir bankalara bildirmek.

d) Muhabir bankalarda veya dövizin havale edileceği hesap numaralarında/IBAN'da olabilecek değişiklikleri, en kısa zamanda Türk Konsolosluklarına bildirmek üzere Dışişleri Bakanlığına ve Askeralma Genel Müdürlüğüne bildirmek.

e) Askeralma Genel Müdürlüğüne yükümlü ödemelerine ilişkin araştırma ve bilgi edinme taleplerini, kendi kayıtlarından araştırarak cevaplandırmak.

f) Yükümlünün göndermediği, ancak teknik sebepler ve muhabir kaynaklı hatalı işlemler sebebiyle sehven veya mükerrer olarak gönderilen kayıtlar haricindeki tüm iade taleplerini reddederek, ilgilileri 77 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında Konsolosluk veya askerlik şubesine başvuruda bulunmaya yönlendirmek.

Dövizle askerlik ile ilgili Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığınca yapılacak işlemler

MADDE 85 – (1) Hazine ve Maliye Bakanlığı, askerlik şubelerince yapılan geri ödeme tekliflerine istinaden, hak sahiplerine geri ödeme yapar ve geri ödeme işleminin gerçekleştirilmesini müteakip mükerrer geri ödeme teklifinde bulunulmasını önlemek amacıyla, teklifi yapan askerlik şubesine bilgi verir.

Dövizle askerlik ile ilgili Emniyet Genel Müdürlüğüne yapılacak işlemler

MADDE 86 – (1) Talep edilmesi halinde, Emniyet Genel Müdürlüğü yükümlülerin yurda giriş ve çıkış tarihlerini Askeralma Genel Müdürlüğüne, askerlik şubelerine ve Türk Konsolosluklarına bildirir.

ONUNCU BÖLÜM

Sağlanan Haklar ve Yaptırımlar

Sağlanan haklar

MADDE 87 – (1) Muvazafalık hizmetini, 61 inci madde kapsamında bedelli askerlikle yerine getirenler hariç olmak üzere, erbaş ve er olarak yapanlara aşağıda belirtilen haklar sağlanır:

a) Muhtaç asker ailelerine yapılan yardım miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenir. Muhtaç Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakdi Yardım Programına yapılacak başvuruların ikamet edilen il/ilçede bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına yapılması, Milli Savunma Bakanlığı veri tabanından alınan askerlik bilgileri ve başvuru sahiplerinin ilgili vakıf tarafından 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında değerlendirilmeleri şartı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülür. Yapılan yardımlara ilişkin Askeralma Genel Müdürlüğünün bilgi ve belge talepleri Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca karşılanır.

b) Askerî öğrenci, dış kaynaktan muvazaf subay/astsubay, sözleşmeli subay/astsubay, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş/er temininde;

1) İlk altı aylık askerlik hizmetini tamamlayarak terhis olanlara sınav tam notunun yüzde beşine kadar, Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edip bu sürenin sonunda terhis olanlara ise yüzde on beşine kadar,

2) Meslek yüksekokulu veya mesleki ve teknik lise mezunlarından; ilk altı aylık askerlik hizmetini tamamlayarak terhis olanlara sınav tam notunun yüzde onuna kadar, Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edip bu sürenin sonunda terhis olanlara ise yüzde yirmisine kadar, ilave puan verilebilir.

c) Toplu Konut İdaresinin yaptığı konutların tahsisinde, Toplu Konut İdaresinin belirleyeceği şartları taşımaları kaydıyla kendi üzerine kayıtlı konutu olmayanlar, öncelikli istifade ettirilebilir. Çevre ve Şehircilik

Bakanlığı, her yıl Ocak ayında bir önceki yılda bu bent kapsamında yararlandırılan yükümlü sayısını Askeralma Genel Müdürlüğüne bildirir ve bu işlemleri yürütür.

ç) Bu madde kapsamındaki yükümlüler, hizmette geçen süre içinde kamunun ve belediyelerin işlettiği deniz ve şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz yararlanır. İlgili Bakanlıklar bu işlemleri koordineli olarak yürütür.

d) Bu madde kapsamındaki yükümlüler, hizmette geçen süre içinde müze ve ören yeri gibi yerlerden ücretsiz yararlanır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu işlemleri yürütür.

(2) Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenler hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(3) Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edip bu sürenin sonunda terhis olanlardan 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet borçlanması talebinde bulunanların; Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında geçmiş olan sürelerinin taleplerinde 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre prime esas günlük kazanç alt sınırının yüzde otuzikisi ile çarpımı neticesinde hesaplanacak kısmı, borcun Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca yapılacak tebligat üzerine harçlık ödemesinin yapıldığı harcama birimi tarafından tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir.

(4) Teknik bilimler meslek yüksekokulundan veya meslek yüksekokullarının teknik bölümlerinden mezun olanlar ve mesleki ve teknik lise mezunları ile tarım, turizm ve mevsimlere bağlı sektörlerde faaliyet gösteren yükümlülerin askere sevki Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç ve önceliklerine göre mesleklerine uygun sınıflandırma ve istedikleri celp ve sevk döneminde silahaltına alınma taleplerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Yaptırımlar

MADDE 88 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında kendilerine tanınan erteleme süreleri dikkate alınmak şartıyla askerlik yükümlülüğünü yerine getirmeyen öğrencilerin kayıtları askerlik hizmetini yerine getirene kadar Bakanlığın talebi üzerine ilgili orta ve yükseköğretim kurumlarınca geçici olarak dondurulur. Bu şekilde kayıtları dondurulanlardan herhangi bir harç veya öğrenim katkı payı alınmaz.

(2) Yoklama kaçakları ve bakayalar ile barışta tatbikat ve ferdi seferberlik eğitimi bakayaları kamu veya özel hizmete alınmazlar. Bunları kamu veya özel hizmete alanlar hakkında askerlik şubelerince mahallin Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(3) İşe alındığında yoklama kaçağı, bakaya veya barışta tatbikat ve ferdi seferberlik eğitimi bakayasına olmamasına rağmen sonradan bu suçlardan birini işleyenleri kamu veya özel hizmette çalıştıranlar hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Yoklama kaçağı, saklı ve bakayalar ile barışta tatbikat ve seferberlik eğitimi bakayalarına 101 inci maddede belirtilen yaptırımlar uygulanır.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Muafiyet İşlemleri

Yükümlüler, kamu görevlileri ve sivillerden hayatını kaybedenlerin yakınlarının muafiyet hakları ile hak sahiplerinin dağıtımları

MADDE 89 – (1) Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken veya Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam ederken; ölen, hakkında gaiplik kararı alınan veya maluliyet aylığı bağlanmasını gerektirecek biçimde malul olanlar ile terhis edildikten sonra askerlik hizmetinin sebep ve tesiri ile hayatını kaybettiği mahkeme kararı ile sabit olanların;

a) Baba ve annesinin müşterek olarak talep ettiği veya baba ya da annesinden biri ölmüş ise sağ olanın talep ettiği kardeşlerinden biri, istekli olmadıkça silahaltına alınmaz veya silahaltında ise terhis edilir.

b) Baba ve annenin müştereken anlaşamadıkları veya her ikisinin de ölmüş olması durumunda; öncelikle silahaltında olan kardeşi var ise istekli olması halinde terhis edilir, silahaltında kardeşi yok ise veya silahaltındaki kardeşi terhis olmak istemez ise askerlik hizmet sırası gelen ilk kardeş istekli olmadıkça silahaltına alınmaz.

c) Bu fıkra kapsamında baba veya annenin nüfusuna geçmiş olan evlatlık ya da üvey evlatlar, öz evlatlar gibi işlem görür.

(2) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında hayatını kaybedenlerden;

a) Askerlik hizmetini yerine getirmekte olan yükümlüler ve Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenler ile 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi kapsamına giren sivillerin kendilerinden olma çocukları ile aynı anne ve babadan olma kardeşlerinin tamamı,

b) 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemi ile bu eylemin devamı niteliğindeki eylemlere, görevi olmadığı hâlde mukavemet ederken şehit olanların kendinden olma çocukları ile aynı anne ve babadan olma kardeşlerinin tamamı,

c) Güvenlik korucuları dâhil kamu görevlilerinin kendilerinden olma çocuklarının tamamı ile aynı anne ve babadan olma kardeşlerinden biri,

istekli olmadıkça silahaltına alınmaz ve silahaltındakiler istekleri halinde terhis edilir. Kardeşlerden hangisinin askerlik hizmetinden muaf tutulacağı birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde düzenlenen usule göre belirlenir.

(3) 3713 sayılı Kanun kapsamında yaralanan veya engelli hale gelerek 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanan kamu personelinin (güvenlik korucuları dâhil), sivillerin ve yükümlülerin kendileri ile kendilerinden olma çocuklarının, Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında muafiyet hakkı olduğu halde bu haktan faydalanmak istemeyerek askerlik hizmetini yerine getirmek isteyenler ile muafiyet hakkı olmayan kamu görevlilerinin (güvenlik korucuları dâhil) kardeşlerinin ve 3/10/2016 tarihli ve 675 sayılı Olağanüstü Hâl Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında gazilik unvanı verilenlerin ve kendilerinden olma çocuklarının dağıtımları isteklerine bağlı olarak nüfusa kayıtlı oldukları, kendisinin veya ailesinin ikamet ettiği il hudutları içerisindeki birlik, kurum veya karargâhlara dağıtım yapılır. Tercih edilen yerde dağıtım yapılacak birlik, kurum veya karargâh bulunmaması halinde, tercih edilen yere en yakın birlik, kurum veya karargâhlara yapılır. Bu husus kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

(4) Bu maddenin ikinci fıkrası kapsamında hayatını kaybederek yakınlarına maaş bağlananlar ile üçüncü fıkrası kapsamındaki 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında gazilik unvanı verilenlerin kimlikleri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Bakanlığa bildirilir.

(5) Bu madde hükümleri seferberlik ve savaş hâlinde uygulanmaz.

Vatandaşlığa sonradan alınanlara uygulanacak erteleme ve muafiyet işlemleri

MADDE 90 – (1) Soy bağı esasına göre sonradan alınanlar hariç Türk vatandaşlığına sonradan alınanlar askerliklerini, vatandaşlığa alındıkları tarihteki yaş ve öğrenim durumlarına göre o yıl askerlik çağına giren yükümlüler gibi yaparlar. Vatandaşlığa alındıkları yıla göre emsalleri henüz yoklama görmemiş olanlar veya yoklaması devam edenler kendi doğumlarıyla, emsallerinin yoklama dönemi sona ermiş olanlar vatandaşlığa alındıkları yıl askerlik çağına giren doğumlarla işleme tabi tutulur.

(2) Soy bağı esasına göre sonradan alınanlar hariç Türk vatandaşlığına alınmadan önce gelmiş oldukları ülkelerde askerlik yaptıklarını veya askerlik hizmetini yerine getirmiş sayıldıklarını belgeleyenler ile vatandaşlığa alındıkları yıl, doğum ay ve günleri dikkate alınmadan yirmi iki ve daha büyük yaşta olanlar askerlik yapmış sayılır. Bu yükümlülerin şahsen askerlik şubelerine müracaatları beklenilmeden muafiyet işlemleri yapılır.

(3) 21 yaşında ve daha küçük doğumlu olanların askerlikleri, istekleri hâlinde vatandaşlığa alındıkları tarihten itibaren yoklamaları yapılmadan iki yıl süreyle ertelenir. Ertelemelerinin sona ereceği yıl yoklamaları yapılarak o yıl askerlik çağına giren doğumlarla işlem görürler. Seferberlik hâlinde ihtiyaca göre askere sevk edilebilirler.

(4) Yükümlülerce ibraz edilen belgelerin asıl nüsha olması, yeminli tercüman tarafından tercüme edilmiş ve noter tarafından da onaylanmış olması zorunludur. Aksi takdirde ibraz edilen belgelere işlem yapılmaz.

(5) İbraz edilen belgelerin sonradan sahte olduğunun anlaşılması halinde haklarında suç duyurusunda bulunulacağı hususu yükümlülere tebliğ edilir ve sahte olduğunun anlaşılması halinde nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubesince yetkili Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(6) Çeşitli nedenlerle Türk vatandaşlığını kaybettikten sonra yeniden Türk vatandaşlığına alınanlar sonradan Türk vatandaşı olanlar kapsamında değerlendirilmez. Bunların askerlik işlemleri, önceki askerlik safahatları dikkate alınarak vatandaşlığı kaybettikleri tarihteki statülerine göre yürütülür.

(7) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı iken 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 42 nci maddesi kapsamında Türk vatandaşlığını kazananlar sonradan Türk vatandaşı olan yükümlü kapsamında değerlendirilir.

Aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olanlar

MADDE 91 – (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yetkili makamlarınca, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kanunlarına göre zorunlu askerlik hizmetini yerine getirdikleri veya “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı rapor aldıklarından askerlik hizmetinden muaf tutuldukları bildirilen Türk vatandaşları bu Yönetmelik kapsamında askerlik yapmış veya muaf tutulmuş sayılır.

(2) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kanunlarına göre zorunlu askerlik hizmetini yerine getirecek olan yükümlülerin her türlü askerlik işlemleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kanunlarına göre yürütülür.

(3) Yükümlülerin “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı raporları Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yetkili makamlarınca onaylanacağından ayrıca Bakanlıkça onay işlemi yapılmaz.

(4) Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçiliğince askerlik işlemlerine esas bilgi ve belgelerin gönderilmesinde Ek-16’da yer alan usul ve esaslar uygulanır.

(5) Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçiliği tarafından Türkiye’deki askerlik işlemlerinin ertelenmesi istenen yükümlülerin bilgileri elektronik ortamda Bakanlığa gönderilir.

(6) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kanunlarına göre askerlik hizmetini yapan ya da yapmış kabul edilen yükümlülerin muafiyete esas belgeleri Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçiliğince elektronik ortamda Bakanlığa gönderilir.

(7) Elektronik ortamda alınan verilerin sisteme aktarılmasını müteakip yükümlülerin kayıtlı oldukları askerlik şubelerince işlemleri tamamlanır.

(8) Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçiliğince, elektronik ortamda gönderilen verilerin asıl nüshaları arşiv mevzuatına uygun olarak muhafaza edilir ve yetkili makamlarca talep edilmesi halinde askerlik işlemlerine esas

bilgi ve belgeler gönderilir.

Özel durumlarda muafiyet

MADDE 92 – (1) İki ülkeden birinde yapılan askerlik hizmetinin sayılmasına dair ikili anlaşmalar kapsamında askerlik hizmetinden muaf tutulacak ya da ertelenecek yükümlülerin işlemleri anlaşma hükümlerine göre yürütülür.

(2) Kanununun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü geçince barışta, olağanüstü hâl veya seferberlik hâllerinde veya savaşta, askerliğini henüz yapmadan, Millî Güvenlik Kurulunca gerekli görülen sahalarda Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca özel olarak görevlendirilen gönüllüler, Cumhurbaşkanınca belirlenen şartlara uydukları takdirde askerlik hizmetinden muaf tutulur.

Askerî okullardan ayrılanlar

MADDE 93 – (1) Askerî öğrenci olarak okudukları Millî Savunma Üniversitesi ve diğer üniversite, fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarından ilişigi kesilenlerin, bu okullarda ay olarak okudukları sürenin üçte biri muvazaflık hizmetinden sayılır.

(2) Askerlik hizmetinden sayılan sürenin erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresini karşılaması halinde bunlar temel askerlik hizmetine tabi tutulmadan askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır.

(3) Muvazaflık hizmetinden sayılan süreleri, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresinden az olanların kalan hizmet süreleri, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresi esas alınarak yoklamalarının yapılmasını müteakip 34 üncü maddenin ikinci fıkrası hükümlerine göre tamamlanır.

(4) Yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı olma hakkı bulunanlar, yedek subay veya yedek astsubay olmaya istekli olmaları ve yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı seçilmeleri halinde daha önceki askerî okullarda geçen süreleri dikkate alınmaksızın yedek subay veya yedek astsubayların hizmet süresine tabi tutulur.

(5) Yedek subay veya yedek astsubay statüsünde muvazaflık hizmetini yapmak isteyenlerden sınıflandırma sonucunda er olarak ayrılanların noksan hizmetleri 34 üncü maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre tamamlanır.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Görevlileri ile İlgili İşlemler

Öğretmenlerin askerlik hizmetine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 94 – (1) Öğretmenlerin askerlik hizmetine ilişkin genel esaslar şunlardır:

a) Temel askerlik eğitimlerini müteakip geri kalan hizmetlerini Millî Eğitim Bakanlığının emrinde öğretmen olarak tamamlayacak olanların görev yerlerine sevkleri ve katılışları aşağıdaki şekilde yapılır:

1) Temel askerlik eğitimini tamamlayanlar görevlendirildikleri il millî eğitim müdürlüğü emrine katılırlar. Bu yükümlülere, Millî Eğitim Bakanlığınca görevlendirildikleri yere kadar olan yol masrafları eğitim merkezlerince veya sınıf okulu ve eğitim merkezi komutanlıklarınca tahakkuk ettirilir.

2) Temel askerlik eğitimlerini müteakip Millî Eğitim Bakanlığının emrinde öğretmen olarak görevlendirilen yükümlülerin şahsi dosyaları, eğitim merkez komutanlıkları veya sınıf okulu komutanlıklarınca görevlendirilmiş oldukları il millî eğitim müdürlüklerine ve Kara Kuvvetleri Komutanlığına gönderilir.

3) İl millî eğitim müdürlüklerince görevlendirildikleri okullara katılış yapan öğretmenlerin katılış tarihleri, görevlendirildikleri okulların bağlı oldukları il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerince kayıtlı oldukları askerlik şubelerine bildirilir.

b) Millî Eğitim Bakanlığının emrinde öğretmen olarak görevlendirilen yükümlüler, öğretmenlik görevleri sırasında resmi elbise giyemez, iâşe edilmez, hizmetlerinin devamı süresince derneklere üye olamaz ve siyasi faaliyetlerde bulunamazlar.

c) Yedek subaylar için belirlenen askerlik hizmetinden sayılmayan haller, Millî Eğitim Bakanlığının emrinde öğretmen olarak görevlendirilen yükümlüler için de uygulanır.

ç) Millî Eğitim Bakanlığının emrine öğretmen olarak verilen yükümlülere verilecek yurt içi ve yurt dışı izinlerinde aynı Bakanlıkta görevli diğer öğretmenlere uygulanan usul ve esaslar uygulanır. Ancak bunlara aylıksız izin verilmez.

d) Millî Eğitim Bakanlığının emrine görevlendirilenler temel eğitimleri sonunda eğitim merkezi veya sınıf okulu komutanlıklarınca kendilerine teslim edilmiş bulunan iç çamaşırı ve çorap hariç her türlü silâh, teçhizat, melbusat ve askerî eşyayı iade ederler.

e) Temel askerlik eğitimlerini müteakip Millî Eğitim Bakanlığının emrine öğretmen olarak görevlendirilen yükümlülerin hizmet süreleri, emsali yedek subayların hizmet süresi kadardır. Bu yükümlüler hizmet süresinin sonunda asteğmen rütbesi ile terhis edilirler. Noksan hizmetli olarak terhis edildiği tespit edilenlerin kalan hizmet süreleri 34 üncü maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre tamamlanır.

f) Görevleri sırasında usulüne göre öğretmenlik mesleği ile ilişkileri kesilenlerin hizmet süresi, erbaş ve erler için belirlenen hizmet süresi kadardır. Bunların kalan noksan hizmetleri er olarak 34 üncü madde hükümlerine göre tamamlanır ve ödenmekte olan aylık, ödenek, yardım ve tazminatlar kesilir.

g) Millî Eğitim Bakanlığının emrinde öğretmen olarak görev yapmak üzere ayrılanlara, fiilen öğretmenlik görevine başladıkları tarihten itibaren 926 sayılı Kanunda asteğmenler için tespit edilen aylık, ödenek, yardım ve

tazminatlar Millî Eğitim Bakanlığınca ödenir ve bu yükümlülerin aylıklarından Ordu Yardımlaşma Kurumu aidatı kesilir. Bunlara öğretmenlikten dolayı ayrıca bir ücret ödenmez.

ğ) Millî Eğitim Bakanlığı emrine öğretmen olarak görevlendirilenler hakkında sicil belgesi düzenlenmez.

h) Millî Eğitim Bakanlığı emrine verilen öğretmenlerin her türlü sağlık işlemleri, diğer öğretmenlerde olduğu gibi Millî Eğitim Bakanlığınca yürütülür. Garnizon veya merkez komutanlıklarınca bu yükümlülerin askerî tabip, revir, hastane ve benzeri kuruluşlara sevkleri yapılmaz.

ı) Millî Eğitim Bakanlığı emrine öğretmen olarak görevlendirilen yükümlülerin istirahat ve hava değişimi süreleri yedek subaylar için belirlenen süreler kadardır.

(2) Öğretmenlerin askerlik hizmetine ilişkin Millî Eğitim Bakanlığının görev, yetki ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Millî Eğitim Bakanlığınca ihtiyaç duyulan branş ve öğretmen sayıları sınıflandırma döneminden en az iki ay önce Bakanlığa bildirilir.

b) Bakanlıkça uygun görülen branş ve sayıya göre öğretmenlik mesleğini fiilen icra edenler arasından tespit edilenlerin kimlik bilgileri Millî Eğitim Bakanlığınca Bakanlığa bildirilir.

c) Millî Eğitim Bakanlığı kadrolarında fiilen öğretmen olarak görev yapanlar il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerinden alacakları öğretmen bildirim çizelgesini sınıflandırılacakları dönemin başlangıcına kadar askerlik şubelerinde bulundurulur. Bunlar arasından öğretmenlik mesleğinden ayrılan veya branş değiştirenlerin bilgileri il veya ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından kayıtlı buldukları askerlik şubesine bildirilir.

ç) Temel askerlik eğitimlerini müteakip, Millî Eğitim Bakanlığı emrine öğretmen olarak verilecek yükümlülerin görevlendirilecekleri il millî eğitim müdürlükleri belirlenir ve dağıtım listeleri temel askerlik eğitiminin bitiminden önce Kara Kuvvetleri Komutanlığı ile eğitim gördükleri eğitim merkezi veya sınıf okulu komutanlıklarına gönderilerek Bakanlığa bilgi verilir.

d) İl millî eğitim müdürlükleri emrine verilen öğretmenlerin görev yaptıkları okulları gösterir listenin il garnizon komutanlıklarına gönderilmesi sağlanır.

e) Temel askerlik eğitimini müteakip, Millî Eğitim Bakanlığı emrine verilen yükümlülerden;

1) Görevlendirildikleri il veya ilçe millî eğitim müdürlükleri emrine katılmayanların,

2) Her ne sebeple olursa olsun ilişkisi kesilenlerin,

3) Askerliğe elverişli değildir kararlı rapor alanların,

4) Sağlık nedeniyle hizmet süresi uzayanların,

5) Adli ve disiplin işlemleri nedeniyle hizmet süreleri uzayanların,

kimlik bilgileri ile durumlarını açıklayıcı bilgi ve belgelerin zamana bağlı kalınmaksızın Kara Kuvvetleri Komutanlığına ve Bakanlığa gönderilmesi sağlanır.

f) Temel askerlik eğitimleri sonunda Millî Eğitim Bakanlığı emrine verilen öğretmen yükümlüler, Millî Eğitim Bakanlığının uygun gördüğü yerlerde görevlendirilir. Bu yükümlülerden daha önce Millî Eğitim Bakanlığı kadrolarında görevli olanlar, ihtiyaç halinde önceki görev yerlerine verilebilir.

g) Yetkili sağlık kuruluşlarınca haklarında "Askerliğe Elverişli Değildir" kararlı rapor düzenlenen yükümlüler rapor tarihine göre hizmet durum belgesi ile geçici olarak terhis edilir.

ğ) Millî Eğitim Bakanlığı emrine öğretmen olarak verilen yükümlüler, askerlik hizmet süreleri içerisinde ihtiyaç durumuna bağlı olarak yer değiştirme suretiyle görevlendirilmeye tâbi tutulabilir. Bu şekilde yer değiştirmeye tâbi tutulanların görev yerleri, kayıtlı oldukları askerlik şubeleri ile Kara Kuvvetleri Komutanlığına bildirilir. Bunların sürekli ve geçici görev yollukları usulüne uygun olarak Millî Eğitim Bakanlığınca ödenir.

h) İlgili yükümlüler hizmet sürelerinin sonunda, emrinde görevli oldukları il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerince beş nüsha terhis belgesi tanzim edilerek asteğmen olarak terhis edilirler.

ı) Terhis belgeleri, yükümlünün görev yaptığı yerdeki il veya ilçe millî eğitim müdürleri tarafından imzalanıp mühürlenerek onaylanmak suretiyle bir nüshası hizmetinin sonunda yükümlüye verilir, diğer dört nüshası şahsi dosyalarıyla birlikte kayıtlı buldukları askerlik şubelerine gönderilir.

(3) Bu madde kapsamında Bakanlığın görev yetki ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Millî Eğitim Bakanlığının ihtiyaç duyduğu branşlar ve öğretmen sayıları, Türk Silahlı Kuvvetlerinin destekleme oranları ve ihtiyacı dikkate alınarak değerlendirilir ve Millî Eğitim Bakanlığınca verilmesi uygun görülen branşlar ve öğretmen sayıları bildirilir.

b) Millî Eğitim Bakanlığınca öğretmenlik mesleğini fiilen icra edenler arasından yedek subay öğretmen statüsünde silahlı altına alınması teklif edilenler, yedek subay öğretmen aday aday statüsünde sınıflandırmaya tabi tutularak temel askerlik eğitimine sevk edilir.

c) Temel askerlik eğitimini başarıyla bitirenler, kalan askerlik hizmetlerini tamamlamak üzere Millî Eğitim Bakanlığınca emrine verilir.

ç) Yedek subay öğretmen olarak celp ve sevke tabi tutuldukları ilk celp ve sevk döneminde sınıf okulu ve eğitim merkezindeki eğitimin üçte birine katılmayanlar askerlik hizmetlerini er olarak yerine getirir.

d) Bu yükümlülerin asteğmenliğe nasıp işlemleri Kara Kuvvetleri Komutanlığınca yürütülerek, asteğmenliğe nasıpları yapılanların kimlikleri ilgili il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerine bildirilir.

e) Yedek subay öğretmenlerin terhis belgelerinin birer nüshası terhis oldukları yılı takip eden yılın Ocak ayı içerisinde askeralma bölge başkanlıklarınca Kara Kuvvetleri Komutanlığına gönderilir.

(4) Millî Eğitim Bakanlığı emrinde öğretmen olarak görevlendirilen yükümlüler hakkında;

a) 1632 sayılı Kanunda yer alan yoklama kaçağı, bakaya, geç iltihak suretiyle bakaya kalmak, firar, hava değişimi/izin tecavüzü suçlarından birini işlemeleri halinde, 1632 sayılı Kanun,

b) 6413 sayılı Kanunda yer alan kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinden birini işlemeleri halinde, 6413 sayılı Kanun hükümleri,

uygulanır.

c) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçlarını işleyenler hakkında suçun oluşması için öngörülen sürelerin geçmesini müteakip il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerince suç dosyası tanzim edilerek mahallin askerlik şubesine gönderilir. Bu suç dosyaları, soruşturma izni vermeye yetkili komutan veya askerî kurum amiri tarafından ilgili Kanun hükümleri uyarınca soruşturma izni verilmesi halinde, askerlik şubelerince yetkili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilerek, il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerine bilgi verilir.

ç) Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerini işleyenler hakkında il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerince suç dosyası tanzim edilerek, mahallin askerlik şubesine gönderilir. Bu suç dosyaları, askerlik şubelerinin disiplin yönünden bağlı oldukları disiplin kuruluna gönderilerek il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerine bilgi verilir.

d) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü suçları ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerini işleyenlerin yargılanmalarının yanında, işlemiş oldukları bu ve diğer suçlarla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığı kadrolarında öğretmen olarak görev yapan diğer öğretmenlerin tâbi oldukları Millî Eğitim Bakanlığı mevzuatına uygun olarak gerekli idarî işlemler yapılır. Bu işlemler neticesine göre usulüne uygun olarak öğretmenlik mesleği ile ilişkisi kesilenlerin kimlikleri Bakanlığa bildirilir.

(5) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensuplarının ertelemeleri

MADDE 95 – (1) Emniyet Teşkilatı kadrolarında kadro ve/veya rütbeleri ile ilişkisi devam eden Emniyet Hizmetleri Sınıfına mensup personel ile polis eğitim ve öğretim kurumlarında öğrenim görenler veya bu kurumların giriş sınavlarını kazananlardan askerlik hizmetini yapmamış olanların her türlü askerlik işlemleri ertelenir.

(2) Erteleme yapılacak olanların bilgileri Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre, İçişleri Bakanlığınca elektronik ortamda bildirilir.

(3) Muafiyete esas olan on yıllık erteleme süresi içerisinde; herhangi bir nedenle Emniyet Hizmetleri Sınıfından ayrılan, başka kuruma nakledilen veya bu süre içinde meslekten ilişkisi kesilenlerin ertelemeleri iptal edilir. Bunlar Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirir.

(4) Erteleme yapılmış olanlardan erteleme hakkını kaybedenlerin bilgileri İçişleri Bakanlığınca elektronik ortamda Bakanlığa bildirilir. Bunların ertelemeleri iptal edilerek statülerine göre askerlik işlemlerine kaldığı yerden devam edilir.

(5) Fiilî askerlik hizmeti başladıktan sonra birinci fıkra kapsamındaki eğitim ve öğretim kurumlarında öğrenim hakkı elde edenlerin ertelemeleri yapılmaz. Bunlar tabi oldukları askerlik hizmet süresini tamamlamak zorundadır.

(6) Erteleme şartlarını taşımadığı, bilgi veya belgeleri gerçeği yansıtmadığı halde askerliği ertelendiği tespit edilenlerin askerlik işlemleri, erteleme işlemi yapılmadan önceki durumları, erteleme şartlarını kaybettiği tespit edilenlerin ise erteleme şartlarını kaybettikleri tarihteki durumları dikkate alınarak yürütülür. Erteleme işlemlerinin yürütülmesine ilişkin görevlerini veya sorumluluklarını zamanında yerine getirmedikleri tespit edilenler hakkında yetkili Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(7) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensuplarının muafiyetleri

MADDE 96 – (1) Emniyet teşkilatında Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensubu olarak on yıllık hizmet süresini kamu görevinden sayılmayacak haller hariç olmak üzere tamamlayanlar, askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır. Geçici süreli görevlendirmeler, yurt dışı misyon koruma, yurt dışında eğitim ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler de on yıllık hizmet süresinin hesabında dikkate alınır.

(2) Muafiyete esas on yıllık hizmet süresi, polis eğitim ve öğretim kurumlarından mezun olarak fiilen göreve başlanılan tarihte başlar. Bu sürenin hesabı, Ek-17'de bulunan Emniyet Hizmetleri Sınıfı İçin Fiilî Çalışma Süresinden Sayılan ve Sayılmayan Hallerde belirtilen esaslara göre yapılır.

(3) Muafiyet işlemleri e-Devlet üzerinden elektronik ortamda yürütülür. Ayrıca hizmet süresini tamamlayarak muafiyet hakkını kazananlar için İçişleri Bakanlığınca Ek-18'de bulunan Emniyet Hizmetleri Sınıfına Mensup Personel İçin Muafiyet Teklif Belgesi 5070 sayılı Kanun kapsamında elektronik imzalı olarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu askerlik şubelerine gönderilir.

(4) Nüfusa kayıtlı oldukları askerlik şubelerince; haklarında Ek-18'de bulunan Emniyet Hizmetleri Sınıfına Mensup Personel İçin Muafiyet Teklif Belgesi gönderilenlerin kayıtları kontrol edilerek uygun olanlara muafiyet işlemi yapılır.

(5) Muafiyet şartlarını taşımadığı, bilgi veya belgeleri gerçeği yansıtmadığı halde hakkında muafiyet işlemi yapıldığı tespit edilenlerin askerlik işlemleri, muafiyet işlemi yapılmadan önceki durumları dikkate alınarak yürütülür. Muafiyet işlemlerinin yürütülmesine ilişkin görevlerini veya sorumluluklarını zamanında yerine getirmediği tespit edilenler hakkında yetkili Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(6) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının askerlik hizmeti ile ilişkileri hakkında esaslar

MADDE 97 – (1) Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde veya Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı adına üniversite, fakülte veya yüksekokullar ile meslek yüksekokullarında öğrenim görenler veya bu kurumların giriş sınavlarını kazananlardan askerlik hizmetini yapmamış olanların her türlü askerlik işlemleri ertelenir.

(2) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında görevli muvazzaf ve sözleşmeli subay veya astsubaylar ile uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erlerin hizmette geçirdikleri sürelerin görevlerinden ayrıldıktan ve ilişkileri kesildikten sonra askerlik yükümlülüğünden sayılmasına ilişkin 43 üncü madde hükümleri uygulanır.

(3) Görevlerinden ayrılan veya ilişkileri kesilen uzman jandarmaların hizmette geçirdikleri sürelerin tamamı askerlik hizmetinden sayılır.

(4) Sayılan hizmet süresi, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresini karşılayanlar askerlik hizmetini yapmış sayılır. Hizmet süresini karşılamayanların eksik kalan süreleri, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresi esas alınarak 34 üncü maddenin ikinci fıkrası hükümlerine göre erbaş ve er olarak tamamlanır.

(5) Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinden veya Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı adına okudukları üniversite, fakülte veya yüksekokullar ile meslek yüksekokullarından ilişkili kesilenlerin bu okullarda okudukları sürelerin askerlik hizmetinden sayılmasına ilişkin sürelerinin hesabında ve noksan hizmetlerinin tamamlanmasında 93 üncü madde hükümleri uygulanır.

(6) Yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı olma hakkı bulunanlar, yedek subay veya yedek astsubay olmaya istekli olmaları ve yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı seçilmeleri halinde daha önceki hizmet süreleri dikkate alınmaksızın yedek subay veya yedek astsubayların hizmet süresine tabi tutulur.

(7) Sözleşmesi feshedilen uzman erbaşlar, sözleşmeli erbaş ve erler ile sözleşmeli er adaylarının varsa kalan askerlik hizmeti, ilgilinin ilişkisi kesilmeden Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenen birliklerde erbaş ve er olarak tamamlanır.

Tabipler ile diğer sağlık personelinin askerlik hizmetine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 98 – (1) Bakanlık ile Sağlık Bakanlığınca her celp ve/veya atama döneminde müştereken belirlenen yer ve miktarda;

a) Askerlik hizmetini yedek subay olarak yerine getiren tabipler Devlet hizmeti yükümlülüğünü tamamlamış sayılır.

b) Temel askerlik eğitimini tamamlayan tabipler Devlet hizmeti yükümlülüğünü yapmak üzere Sağlık Bakanlığınca emrine verilir. Yer ve miktarın belirlenmesinde öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin harekâta katılan birlikleri, hudut birlikleri, eğitim birlikleri, yüzer/uçucu birlikleri ile bunları destekleyen diğer birlik ihtiyaçları dikkate alınır.

(2) Silahaltına alınan tabip yedek subay adayları temel eğitimin sonunda kuraya tabi tutulur. Birinci fıkranın (a) bendi kapsamına gireceklerin kurası önce, (b) bendi kapsamına gireceklerin kurası sonra çekilir. Kura çekiminde subay ve astsubayların ilk atamasındaki kura usul ve esasları uygulanır.

(3) Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirmiş olanlar birinci fıkraya kapsamına alınmaz.

(4) Askerlik hizmetini yedek subay olarak yerine getirdikleri Bakanlıkça Sağlık Bakanlığınca bildirilenler Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.

(5) Devlet hizmeti yükümlülüğünü yapmak üzere Sağlık Bakanlığınca emrine verilenlerin atamaları Sağlık Bakanlığınca yapılır. Bunlar Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirinceye kadar geçici terhis edilir. Bunların;

a) Her türlü özlük işleri Devlet hizmeti yükümlülüğünün devamı süresince Sağlık Bakanlığınca yürütülür.

b) Usulüne uygun olarak Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirdikleri Sağlık Bakanlığınca Bakanlığa bildirilenler askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır ve asteğmen olarak terhis edilir.

c) Sağlık Bakanlığındaki bu görevleri sırasında usulüne göre tabiplik mesleği ile ilişkileri kesilenler kalan hizmetlerini er olarak tamamlamak üzere Sağlık Bakanlığınca ile ilişkileri kesilerek Bakanlığa bildirilir.

ç) Devlet hizmeti yükümlülüğünü usulüne uygun olarak tamamlamayanların takipleri ve noksan hizmetlerinin tamamlanması hakkında 34 üncü madde hükümleri uygulanır. Noksan hizmetin hesabında Devlet hizmeti yükümlülüğünde geçen süre dikkate alınmaz.

(6) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

(7) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Sağlık Bakanlığınca müştereken belirlenir.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yoklama Kaçağı, Saklı ve Bakayaların Takip ve Cezalandırma İşlemleri

Yoklama kaçağı, saklı, bakaya ve geç iltihak bakayaları

MADDE 99 – (1) Kanunda yazılı mazereti bulunduğu dair belge ibraz etmeyenlerden;

- Tabi olduğu yoklama yılı içerisinde yoklamasını yaptırmayanlar yoklama kaçağı,
- Yirmi yaşına girmiş oldukları halde isimlerini nüfus kayıtlarına geçirmemiş bulunanlar saklı,
- Sevke tabi olduğu halde sevkini yaptırmayanlar ile sevk edildiği birliğe katılmayanlar bakaya,
- Sevkini yaptırdığı halde kendisine tanınan yol süresi dışında birliğine katılanlar geç iltihak bakayas, olarak kabul edilir. Bu durumda bulunan yükümlüler hakkında 101 inci madde hükümleri uygulanır.

Yoklama kaçağı ve bakayaların takipleri

MADDE 100 – (1) Yoklama kaçağı ve bakayalar, askerlik ödevlerini yerine getirmek maksadıyla yakalanmaları için Askeralma Genel Müdürlüğünce İçişleri Bakanlığına bildirilir.

(2) Kolluk kuvvetlerince yakalanarak muhafaza altına alınlar, mesai saatleri içerisinde en yakın askerlik şubesine getirilir. Mesai saatleri dışında veya askerlik şubesinin bulunmadığı yerlerde yakalananlar ilgili kolluk kuvveti tarafından hazırlanan tutanağa istinaden derhal serbest bırakılır.

(3) Kolluk kuvvetleri tarafından hazırlanan tutanakların bir nüshası yükümlüye verilir, diğer nüshası ise en geç üç işgünü içerisinde en yakın askerlik şubesine teslim edilir.

(4) Yoklama kaçağı ve bakaya olarak arananlardan yurt dışında yaşadığı tespit edilenlere ilgili Türk Konsoloslukları aracılığıyla işlemlerini tamamlaması tebliğ edilir ve tebellüğ belgeleri askerlik şubesine iade edilir.

Yoklama kaçağı, saklı ve bakayaların cezalandırma işlemleri

MADDE 101 – (1) Yoklama kaçağı, saklı ve bakayalar Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası esaslarına göre idari para cezasıyla cezalandırılır.

(2) Bunlardan kendiliğinden gelenler her gün karşılığı 5 Türk Lirası, yakalananlar ise 10 Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır. Bu fıkra kapsamında belirlenen idari para cezalarının yeniden değerlendirilmesinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasındaki idari para cezasının bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınarak uygulanır. İdari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(3) Yapılan muayenelerinde askerliğe elverişli olmadıkları anlaşılanlar, askerlikten muafiyet hakkı olanlar ile Kanunda belirtilen nedenlerle erteleme hakkı olduğu halde süresi içerisinde işlem yaptırmayanlara erteleme sürelerine denk gelen günler için idari para cezası uygulanmaz. Uygulandıktan sonra bu madde kapsamında olduğu anlaşılanlar iptal edilir ve iptal edilen para cezaları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında takip ve tahsil için gönderildiği vergi dairelerine bildirilir. 54 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında ertelemesi yapılanların, yoklama kaçağı veya bakaya olarak geçen süreleri için Kanununun 24 üncü maddesi esasları uygulanır.

(4) İdari para cezası vermeye yetkili makam; askerlik şubesine bizzat müracaat eden yükümlüler için müracaat ettiği, kolluk kuvvetleri tarafından getirilen yükümlüler için ise getirildiği askerlik şubesi başkanı; kolluk kuvvetleri tarafından haklarında tutanak tutulma işlemi de dahil diğer durumlar için nüfusa kayıtlı olduğu yer askerlik şubesi başkanıdır. Yükümlünün bizzat müracaat ettiği veya getirildiği askerlik şubesi başkanınca uygulanan idari para cezası derhâl yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer askerlik şubesi başkanlığına bildirilir.

(5) Barışta, Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezası kesinleştikten sonra bu eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş hâlinde işleyenler hakkında nüfusa kayıtlı olduğu yer askerlik şubesince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı oldukları yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(6) Yükümlülere verilen idari para cezaları 7201 sayılı Kanun ile 25/1/2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik esaslarına göre tebliğ edilir.

(7) Verilen idari para cezaları hakkında 5326 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hususlar

Harcırah ve yol masrafı ödemeleri

MADDE 102 – (1) Yoklama, celp ve sevk döneminde; askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti için memuriyet mahalli dışındaki yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilmelerine zaruret görülenlerin harcırahı, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 8 inci maddesine göre ödenir. Buna göre, yılı merkezi bütçe kanunu H cetvelinde belirlenen gündeliklerden; “I-Yurt İçinde Verilecek Gündelikler “(Madde:33)” maddesinin “B-Memur ve Hizmetlilerden;” fıkrasının “e) Aylık/Kadro derecesi 5-15 olanlar için” belirlenen gündelik miktarı esas alınır.

(2) Yükümlünün ikametgâhının bulunduğu yer ile askerlik şubesinin farklı il veya ilçelerde olması durumunda askerlik şubesinin bulunduğu yer memuriyet mahalli olarak kabul edilir.

(3) Harcırah, yükümlünün sevk ve muayene işlemlerinin sonuçlanması veya sevk edildiği yetkili sağlık kuruluşundan dönüşünü müteakip ödenir.

(4) İşlemlerini aynı gün içerisinde tamamlayanlardan; öğle (saat 13.00) ve akşam (saat 19.00) yemeği zamanlarından birini geçirenlere üçte bir, ikisini geçirenlere üçte iki oranında ve geceyi de geçirenlere tam gündelik verilir.

(5) Konaklama giderleri yılı merkezi bütçe kanununda yapılan düzenlemelere göre ödenir.

(6) Gündeliklerin hesaplanmasında, sevk belgesindeki tarih göz önünde bulundurulmaz; bu hesaplamada yetkili sağlık kuruluşuna gitmek üzere yola çıkılan tarih esas alınır.

(7) Yetkili sağlık kuruluşlarında yatarak geçen süreler için gündelik ve konaklama gideri ödenmez.

(8) Sağlık kararlarına ilişkin olarak;

a) Haklarında şikâyet ve ihbarda bulunulanlar ile idarece muayenesine lüzum görülenlerin, yeniden yetkili sağlık kuruluşlarına sevklerinde; yoklama, celp ve sevk ile yedeklik dönemindekiler için harcırah ve konaklama gideri, silahaltındakiler için yol masrafı ödenir.

b) Haklarında verilen karara itiraz edenlerin, yeniden yetkili sağlık kuruluşlarına sevklerinde; yoklama, celp ve sevk ile yedeklik dönemindekiler için harcırah ve konaklama gideri, silahaltındakiler için ise yol masrafı ödenmez.

(9) Askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti için yapılacak sağlık muayenelerinden herhangi bir ücret veya katkı payı alınmaz.

(10) Yükümlülerin birliklerine sevklerinde yol masrafı ödenir. Bunlardan çeşitli nedenlerle birliklerine katılmayanlara müteakip sevklerde ödeme yapılmaz. Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizlikleri ile firar ve hava değişimi/izin tecavüzünde iken birliklerine sevk edilenlere ödeme yapılmaz.

(11) Refakatli sevklerde refakatçi için ödeme yapılmaz.

(12) Serbest usul ile sevk edilecek yükümlülerden;

a) İlk defa askere sevk edileceklerden, sevk işlemlerini askerlik şubesine müracaat ederek yaptırınlar, askerlik şubesine müracaat etmeksizin işlemlerini e-Devlet üzerinden yaptırınlar ve kendiliğinden eğitim birlik veya merkezlerine müracaat edenler için, adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı olan ikamet adresi il/ilçe merkezinden, sevk edildikleri yerin bulunduğu il/ilçe merkezine kadar olan,

b) Adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı ikamet adresi yurt dışı olanlardan;

1) Askerlik şubesine müracaat ederek sevk işlemini yaptırınlar için askerlik şubesinin bulunduğu yer il/ilçe merkezinden, sevk edildikleri yerin bulunduğu il/ilçe merkezine kadar olan,

2) Sevk işlemini e-Devlet üzerinden yaptırınlar ile kendiliğinden eğitim birlik/merkezlerine müracaat edenler için nüfusa kayıtlı oldukları yer il/ilçe merkezinden, sevk edildikleri yerin bulunduğu il/ilçe merkezine kadar olan,

c) Askerlik şubesinden sevki yapılacak diğer yükümlülere, müracaat ettikleri askerlik şubesinin bulunduğu yer il/ilçe merkezinden, sevk edildikleri yerin bulunduğu il/ilçe merkezine kadar olan,

ç) Diğer birlik ve kurumlardan sevk edilecekler, dağıtımı yapılacaklar, Kanununun 28 inci maddesinin yedinci fıkrası kapsamında bir defaya mahsus olmak üzere kanuni izine veya mazeret iznine gönderilecekler veya terhis edilecekler için, sevk işleminin yapıldığı birlik/kurum, hastane ve benzeri konumlu bulunduğu yer il/ilçe merkezinden, sevk edilecekleri veya izin ve terhiste adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı olan ikamet adreslerinin il/ilçe merkezine kadar olan,

d) Hastanelerde muayene ve tedavileri neticesinde hava değişimi, sağlık kurulu raporu ile verilen istirahatlerde veya "Askerliğe Elverişli Değildir" kararı verilen erbaş ve erlerin hastanelerden ikamet adreslerinin il/ilçe merkezine kadar olan,

e) Terhiste ikametgâhının yurt dışında olacağını belgeleyen erbaş ve erler için, terhis edildiği birliğin konumlu bulunduğu il/ilçe merkezinden, yurt dışına çıkış yapılacak yer il/ilçe merkezine kadar olan, mesafeler esas alınarak taşıma bedeli tespit edilir.

(13) On ikinci fıkrada belirtilen yükümlülere ödenecek taşıma bedelinin hesaplanmasında;

a) 400 kilometreye kadar olan mesafeler için gidilecek mesafenin 1,6 katının,

b) 400 (dahil) kilometreden fazla-800 kilometreden az olan mesafeler için her kilometre başına gidilecek mesafenin 1,4 katının,

c) 800 (dahil) kilometreden fazla-1.201 kilometreden az olan mesafeler için her kilometre başına gidilecek mesafenin 1,2 katının,

ç) 1.201 (dahil) kilometreden fazla olan mesafeler için her kilometre başına gidilecek mesafenin,

memur aylık katsayısı ile çarpılması sonucu bulunan tutar esas alınır.

d) Sevk edilecek yere gidişte feribot, vapur ve benzeri vasıta ile geçiş yapılması zorunlu ise bu denizyolu geçiş vasıtası ücreti ayrıca ilave edilir.

e) Taşıma bedeli hesaplama (mesafe x memur aylık katsayı x oran) yönteminde yer alan ve ayrıntısı (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen oran miktarı; ihtiyaç hâlinde Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanı onayı ile güncellenir ve yayımlanacak tebliğ ile duyurulur.

(14) Taşıma bedeli hesaplamasında kullanılacak mesafenin tespitinde, Karayolları Genel Müdürlüğünün genel ağında yer alan "Mesafe Cetveli" veya "İller Arası Mesafe Cetveli/İl İlçe Arası Mesafe Cetveli" veya "Mesafe Sorgulama" hizmetindeki mesafeler esas alınır.

(15) Serbest usul ile sevklerde; sevki yapan askerlik şubeleri veya birlik/kurumlar tarafından taşıma bedeli ödemesinde Kabul Toplanma/Tali Kabul Toplanma Merkezleri (KTM/TKTM) arasında geçen mesafe dikkate alınmaz. Yapılacak ödemede sevk başlangıç yerinden KTM/TKTM'lere kadar olan mesafe veya KTM/TKTM'nin bitiş yerinden gidilecek yere kadar olan mesafe dikkate alınır.

(16) İlk defa askere sevk edilecekler hariç, askerlik şubelerinden aynı garnizon içerisindeki birlik veya kuruma yapılan sevkler ile hastaneye sevklerde bir gün yol süresi verilir; ancak, taşıma ve iâşe bedeli ödemesi yapılmaz.

(17) Yol masrafı ile varsa denizyolu geçiş vasıtası ücreti, yükümlüye elden nakit olarak ödenebileceği gibi bankacılık veya PTT havale sistemi kullanılarak yükümlünün hesabına aktarılmak suretiyle veya usulüne uygun bir dilekçeye göre tayin edilen mutemede de ödenebilir.

(18) Terhis olduktan sonra askerlik şubesine müracaat ederek, hastalıklarının askerlik hizmetinin sebep ve tesiriyle oluştuğunu beyan ederek sağlık kuruluşuna sevk edilenlere yol ve iâşe bedeli ödenmez.

(19) 31 inci maddenin birinci fıkrası kapsamındaki izinler için bir defa, beşinci fıkrası kapsamındaki izinlerde ise her defasında gidiş ve dönüş taşıma ve iâşe bedelleri birlik komutanlıklarının bağlı olduğu harcama birimince ödenir.

Noksan hizmetlilere tayin bedeli ve yol masrafı ödemesi

MADDE 103 – (1) Noksan hizmetlilerden, askerlik hizmetini erbaş ve er bulunmayan askerlik şubesinde tamamlanacak olanlara, 24/5/2007 tarihli ve 5668 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Besleme Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince tayin bedeli verilir.

(2) Noksan hizmetlilerin noksan hizmetini tamamlamak için ikametgâhının bulunduğu yer ile noksan hizmetini tamamlayacağı yer arasındaki yol masrafı sadece ilk geliş ve dönüşü olmak üzere noksan hizmetini yaptığı yerin iki katı harçlık ödemesi 102 nci madde esaslarına göre ödenir.

Harçlık ve diğer ödemeler

MADDE 104 – (1) Askerlik hizmetini birinci altı ay için yapmakta olan er ve erbaşlara ve Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere (ikinci altı ay) bu görevlerinin devamı süresince 257 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre harçlık ödenir. Ayrıca Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenler için 257 sayılı Kanunda belirlenen harçlık miktarının net asgari ücretin altında olması halinde, harçlık tutarı ile net asgari ücret tutarı arasındaki fark kadar tamamlayıcı ödeme yapılır.

(2) Hatay, Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Hakkâri, Van, Ağrı ve Iğdır illerindeki hudut birliklerinde Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere (ikinci altı ay), Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlık tarafından birlikte belirlenecek tutar üzerinden ilave harçlık ödenir. Bu tutara ilişkin gösterge rakamı Millî Savunma Bakanlığı Bütçe ve Mali Hizmetler Genel Müdürlüğü tarafından ayrıca ilgili birimlere yayımlanır.

(3) Birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde Genelkurmay Başkanlığınca tespit edilen birliklerde görevli olup ikinci altı aylık dönemde askerlik hizmetine devam eden er ve erbaşlara ikinci altı aylık dönem için iki katı harçlık ödemesi yapılmaz.

(4) İkinci altı aylık dönemde askerlik hizmetine devam eden er ve erbaşlara ikinci altı aylık dönemde 257 sayılı Kanunun 5 inci ve 6 ncı maddeleri kapsamında münzam harçlık ödemesi yapılmaz. Ancak 257 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (b) fıkrasında gösterilen er ve erbaşlara ödenen münzam harçlık bu durumdan müstesnadır.

(5) Kıbrıs'ta, askerlik hizmetini birinci altı ay için yapmakta olan er ve erbaşlara 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kıbrıs'a Gönderilecek Türk Askerî Birliği Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Başka Giderleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen göstergelere göre hesaplanacak harçlık tutarı ödenir. Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere (ikinci altı ay) 500 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamındaki göstergeler üzerinden ayrıca bir harçlık ödemesi yapılmaz.

(6) 926 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca, yedek subay okulu öğrencilerine ve yedek astsubay okulu öğrencilerine harçlık ödenir.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yeniden sağlık kuruluşlarına sevki gerekenler

MADDE 105 – (1) İnceleme ve onay makamınca tespit edilen eksik veya hatalı hususlar nedeniyle haklarında tanzim edilen raporları onaylanmayarak zeyil raporu düzenlenmesi maksadıyla iade edilenler ile yetkisiz sağlık kuruluşları tarafından rapor tanzim edilenlerden tekrar sağlık kuruluşlarına sevki gerekenlere;

a) Askerlik şubesinde öncelikle 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre tebligat yapılır.

b) Tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde sağlık kuruluşuna sevk için askerlik şubesine müracaat etmeyenler hakkında mevcut statülerine uygun olarak yoklama kaçağı, bakaya veya noksan hizmetlilere ilişkin hükümler uygulanır.

c) Tebligat yapılmış olmasına rağmen iki aylık süre içerisinde askerlik şubesine müracaat etmeyenler, yakalanmaları için Bakanlıkça İçişleri Bakanlığınca bildirilirler. Yakalanarak muhafaza altına alınanlar, mesai saatleri içerisinde en yakın askerlik şubesine getirilirler. Mesai saatleri dışında veya askerlik şubesinin bulunmadığı yerlerde yakalananlar ilgili kolluk kuvveti tarafından hazırlanan tutanağa istinaden derhal serbest bırakılırlar.

Adli makamların talimatları gereği sağlık kuruluşlarına sevki yapılanlar

MADDE 106 – (1) Adli makamların talimatları doğrultusunda askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti maksadıyla sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilen yükümlülerin işlemleri, Türk Silahlı

Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliği kapsamında tanzim edilen sağlık raporlarına göre yürütülür.

İstihbarat ve tanık koruma kapsamındaki yükümlü işlemleri

MADDE 107 – (1) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu ile 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu kapsamındaki yükümlülerin askerlik işlemleri, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine Askeratma Genel Müdürlüğü tarafından gerekli tedbirler alınarak yürütülür.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 108 – (1) Aşağıda sayılan;

a) 17/3/1984 tarihli ve 18344 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yedek Subay Aday Adaylarından veya Yedek Subay Adaylarından Erbaş ve Er Çıkarılacaklara İlişkin Yönetmelik,

b) 3/10/1984 tarihli ve 18534 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Silahlı Kuvvetlerinin İhtiyaç Duyduğu Yedek Subay Adaylarının Seçimine İlişkin Şekil ve Esaslar ile Celp Usulleri Hakkında Yönetmelik,

c) 6/7/2005 tarihli ve 25867 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Askerlik Yükümlülüğünü Millî Eğitim Bakanlığı Emrinde Öğretmen Olarak Yerine Getirecekler Hakkında Yönetmelik,

ç) 17/10/2009 tarihli ve 27379 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Savunma Bakanlığı Sevk Tehiri İşlemleri Yönetmeliği,

d) 12/4/2010 tarihli ve 27550 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Savunma Bakanlığı Er Olarak Askere Sevk Edilecek Yükümlülerin Sınıflandırma İşlemlerine Ait Yönetmelik,

e) 25/8/2015 tarihli ve 29456 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yurt Dışı İşçi Erteleme Yönetmeliği, yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği 26/6/2019 (hariç) tarihinden önce, mülga 1111 sayılı Kanun kapsamında askerlik hizmetleri erteli durumda bulunanlar için, erteleme şartlarını kaybetmedikleri sürece mülga 1111 sayılı Kanundaki yaş süreleri geçerlidir ve erteleme şartlarını kaybetmedikleri sürece bunların ertelemeleri iptal edilmez. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra erteleme talep edenlerin işlemleri Kanun hükümlerine göre yürütülür.

(2) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının askerlik yükümlüsü ihtiyacı İçişleri Bakanlığınca Bakanlığa bildirilir. Genelkurmay Başkanlığınca kuvvet komutanlıklarının ihtiyaçları da dikkate alınarak Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının tahsis oranları belirlenir. Belirlenen tahsis oranlarına göre Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenecek süre ile Bakanlıkça yükümlü ihtiyacı karşılanır. Bu suretle Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine yükümlülük esasları ile verilenler hakkında diğer yükümlülerin tabi olduğu hükümler uygulanır.

(3) Kanunun geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında bedelli askerlik hizmeti yükümlülüğünü tamamlayanlar hakkında Kanunun 24 üncü maddesi ile mülga 1111 sayılı Kanun gereğince verilen idari para cezalarından ödenmemiş olanların tahsilinden vazgeçilir.

(4) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde muvazaflık hizmetine başlayanlar hakkında mülga 1111 sayılı Kanun ile Kanunun 24 üncü maddesi gereğince verilen idari para cezalarından askere sevk tarihi itibarıyla ödenmemiş olanların tahsilinden vazgeçilir.

(5) Çok vatandaşlık hakkına sahip olan ve buldukları yabancı ülkelerde yapmış oldukları askerlik hizmetleri nedeniyle mülga 1111 sayılı Kanun kapsamında muafiyet hakkı olanların Kanunun yürürlüğe girdiği 26/6/2019 (hariç) tarihinden önce dış temsilciliklere başvurmuş olmaları halinde bu talepleri yerine getirilir.

(6) Mülga 1111 sayılı Kanunun geçici 53 üncü maddesi gereğince; 27/1/2016 tarihinden önce dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak üzere başvuran ve işlemleri dövizle askerlik hizmeti kapsamında yürütülmeye devam olunanlardan 1.000 Avro veya karşılığı yabancı ülke parası ödemesi bulunanlar ile 27/1/2016 tarihinden önce dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak üzere başvurularına rağmen ödemelerini tamamlamadıkları için dövizle askerlik hizmeti kapsamından çıkartılanlardan 31/12/2017 tarihine kadar 1.000 Avro döviz tutarı üzerinden yeniden başvuranlar, muvazaf askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılırlar. Bunların fazladan yaptıkları ödemeler iade edilmez. Mülga 1111 sayılı Kanunun uygulamaları gereğince dövizle askerlik kapsamında ödemedeki bulunan yükümlülerin geri ödeme talepleri Ek-14'te yer alan Dövizle Askerlik Geri Ödeme Çizelgesine göre yürütülür.

Yürürlük

MADDE 109 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 110 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Savunma Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)

